

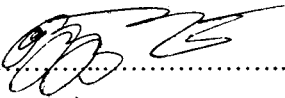
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
จังหวัดชลบุรี

โสพล สุวรรณโณม

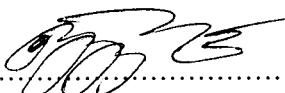
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

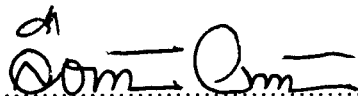
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ โสฬส สุวรรณ โฉม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

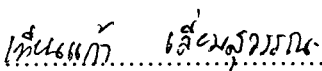
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

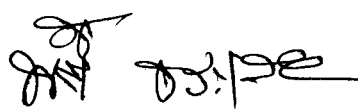
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธารเสนา)

วันที่...15...เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ....2558.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งผลให้การศึกษา สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในความกรุณาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานจนสามารถทำงานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัย การบริหารรัฐกิจ และนายอานัต อาจเลิศ นักทันตวิทยาชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ ส่วนควบคุมและทันตปฏิบัติ เรือนจำพิเศษพัทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษ พัทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการให้ข้อมูล และเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณจากใจจริง

โสฬส สุวรรณโณม

57930029: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: ปัจจัย/ ความสัมพันธ์/ การกระทำผิดซ้ำ/ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
จังหวัดชลบุรี

โสฬส สุวรรณ โฉม: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี (FACTORS AFFECTING PERSISTENT OFFENCES OF DRUG CONVICTS IN PATTAYA SPECIAL PRISON, CHON BURI PROVINCE. อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: นันทวัน อินทชาติ , ปร.ด. 121 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทุกประเภทตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 212 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย Chi-square และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษา ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวม พบว่า สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสพการณ์ อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา โดยรวม และทุกด้านได้รับการขัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม พบว่า ปัจจัยกระบวนการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ ($r = 0.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยโครงสร้างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 นอกจากนี้ ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ และสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

57930029: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.
(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: FACTORS/ RELATION/ PERSISTENT OFFENCES/ DRUG CONVICTS IN
PATTAYA SPECIAL PRISON, CHON BURI

SOROS SUWANNACHOM: FACTORS AFFECTING PERSISTENT
OFFENCES OF DRUG CONVICTS IN PATTAYA SPECIAL PRISON, CHON BURI
PROVINCE. ADVISOR: NANTAWAN INTACHAT, Ph.D. 121 P. 2015.

This study aimed to identify social structure and social process of drug convicts in Pattaya Special Prison and to identify the effects of personal factors, social structure, and socialization on their persistent offences. Questionnaires were used to collect the data from the sample group of 212 drug convicts in Pattaya Special Prison who had committed any kind of drug-related persistent offences at least two times. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-Square, and correlation at .05 level of statistical significance.

The study revealed a high level of social structure, which included good economic condition, community environment, and livelihood. Social process of the convicts- as a whole, and when the aspects of relationship, and experience were studied-was found to be at a low level. Socialization of the convicts- as a whole and when all aspects were studied-was found to be at a high level. The study also revealed a low level of positive correlation ($r = 0.18$) between social structure and social process and persistent offences of the convicts at .05 level of statistical significance. Social structure was found to be in positive correlation with reasons for committing persistent offences at a high level ($r = 0.78$) at .05 level of statistical significance. In addition, social structure, social process, and socialization were found to be irrelevant to the number of persistent offences committed and also irrelevant to both period of and reasons for persistent offences committed.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง.....	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ.....	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม.....	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด.....	39
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	45
ข้อมูลของเรือนจำพิเศษพัทยา.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
เกณฑ์การแปลผล.....	72
4 ผลการวิจัย.....	75
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขัง คดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	78
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขัง คดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	80
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของ ผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	85
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง คดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	89
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำ พิเศษพัทยา.....	90
ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา	91
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขัง คดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน.....	78
4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพเศรษฐกิจ.....	78
4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน.....	79
4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขัง คดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน.....	80
4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพความสัมพันธ์กับ ผู้กระทำความผิด.....	81
4-7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการถูกจำคุกในคดีอาเสพติด.....	82
4-8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายใน เรือนจำ.....	83
4-9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลัง พ้นโทษ.....	84
4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน.....	85
4-11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลา ทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการอบรมเลี้ยงดู.....	85
4-12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลา ทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านด้านความสัมพันธ์	

กับคนในครอบครัว.....	86
----------------------	----

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพความเป็นอยู่.....	88
4-14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	89
4-15 จำนวนและร้อยละของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา.....	90
4-16 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามเพศ.....	92
4-17 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามอายุ.....	92
4-18 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามภูมิลำเนา.....	93
4-19 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	94
4-20 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามสถานภาพ.....	94
4-21 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามอายุเมื่อต้องโทษครั้งแรก.....	95
4-22 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามอาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย.....	96
4-23 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย.....	97
4-24 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยากับปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม.....	98
4-25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	99

สารบัญภาพ

ตารางที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2-1 โครงสร้างแผนผังองค์กรเรือนจำพิเศษพัทยา.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพร่างกายของผู้เสพ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวและประเทศ รวมทั้งความมั่นคง ความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติ และผลกระทบมากที่สุดจากปัญหายาเสพติด คือ ก่อให้เกิดความทุกข์อย่างใหญ่หลวงในครอบครัวที่มีลูกหลานติดยาเสพติด ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มของความรุนแรงและขยายตัวมากขึ้นสู่บุคคลเกือบทุกกลุ่มอายุ มีการขยายตัวตามการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคพัฒนา ที่ผ่านมามีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนต่างร่วมมือกันในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายา แต่ปัญหายาเสพติดก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ คดี พ.ร.บ. ยาเสพติด/ สารระเหย ทั่วประเทศ เป็นนักโทษชาย จำนวน 152,027 คน และนักโทษหญิง จำนวน 30,665 คน รวม 182,692 คน (กรมราชทัณฑ์, 2550)

ปัญหายาเสพติดจึงไม่ใช่ปัญหาของคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของทุกคนในสังคมที่ต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหายา การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน และร่วมมือกันจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความร่วมมือจากชุมชนในพื้นที่ด้วย หากชุมชนมีความเข้มแข็ง และร่วมมือในการแก้ไขปัญหายา ก็จะนำไปสู่ชุมชน และสังคมที่ปลอดยาเสพติดในที่สุด จากปัญหายาเสพติดที่เชื่อมโยงให้เกิดการจับกุมลงโทษ ทำให้มีผู้ต้องขังเด็ดขาดที่กระทำผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดและสารระเหยเพิ่มสูงขึ้น

“เมืองพัทยา” แต่เดิมนั้นเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขต ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร มีลักษณะทางกายภาพแนวหาดพัทยาทอดตัวยาวขาวนวล อยู่ในวงล้อมของโค้งอ่าวครึ่งวงกลมตลอดแนวยาว 3 กิโลเมตรรวมกับนาจอมเทียน 3 กิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 ทางราชการได้จัดตั้งเป็นสุขาภิบาลนาเกลือขึ้น ขณะนั้นหมู่บ้านชาวประมงพัทยายังอยู่นอกเขตสุขาภิบาล กระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. 2507 จึงได้มีการขยายอาณาเขตสุขาภิบาล จากตำบลนาเกลือไปจนถึงเขตพัทยาใต้ มีพื้นที่ในการปกครองประมาณ 22.2 ตารางกิโลเมตร

เมืองพัทยา มีประวัติศาสตร์ที่เล่าขานถึงตำนานอันเป็นที่มาของ “พัทยา” นั้นมีประวัติเล่าถึงเหตุการณ์สำคัญไว้ 2 กระแส กล่าวคือ กระแสหนึ่งพูดถึงพัทยาในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยว่า ในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในปี พ.ศ.

2310 ประมาณ 2 เดือนหลัง พระยาตาก (สิน) เข้าเมืองตาก เมื่อครั้งพระนครศรีอยุธยาถูกพม่าล้อม ทรงนำกำลังพลประมาณ 500 นาย ตีแหวกวงล้อมของพม่า เพื่อมาตั้งหลัก ทรงเดินทางมาแวะพัก ท้าในบริเวณที่ตั้งของ “เมืองพิทยา” ในปัจจุบัน ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังเมืองจันทบุรี และกลับไปต่อสู้ขับไล่ข้าศึกออกจากประเทศไทย หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 พร้อมทั้งประกาศอิสรภาพ ทรงกอบกู้เอกราชของชาติได้ภายในระยะเวลาเพียง 7 เดือนเท่านั้น ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็น “สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” ผู้ก่อตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งที่ 3 ทรงปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2310 ของประเทศไทย ดังนั้นสถานที่บริเวณที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้เดินทางมาแวะพัก ท้าพนั้น ต่อมาชาวบ้านจึงได้เรียกขานกันว่า ท้าพระยา

ส่วนอีกกระแสได้กล่าวถึงตำนานไว้ว่า “พิทยา” ตรงบริเวณที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมาแวะพักท้าพนั้น เป็นบริเวณที่มีทำเลดี และมีลมทะเลชนิดหนึ่งชื่อว่า “ลมพิทยา” เป็นลมที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ได้พัดเป็นประจำทุกปี ในตอนต้นฤดูฝน จึงได้เรียกสถานที่บริเวณนี้ว่า “หมู่บ้านพิทยา” และต่อมาได้เรียกเป็น “พิทยา” ในที่สุด และในปี พ.ศ. 2491 ได้มีการบุกเบิกพัฒนาที่ดินของเมืองพิทยา โดยได้มีบุคคลสำคัญคือ ปริญญา ชาลิตธารัง ได้ซื้อที่ดินบุกเบิก และสร้างความเจริญให้กับเมืองพิทยา ได้นำเสนอและขอให้นายอำเภอเปลี่ยนภาษาเขียนเพราะเห็นว่าการเขียนแบบเดิมนั้นไม่ทันสมัย โดยเปลี่ยนจาก “พิทยา” เป็น “พิทยา” จนถึงปัจจุบัน (ที่ว่าเมืองพิทยา, 2558)

ภายหลังจาก “เมืองพิทยา” เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในโครงสร้างของเมือง อัตราการเพิ่มของประชากร การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและแรงงาน จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และองค์ประกอบในด้านอื่น ส่งผลให้การปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลไม่สามารถบริหารงานและแก้ไขปัญหาของเมืองได้ทันทั่วทั้งที่ ประกอบกับรัฐบาลในขณะนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของ “เมืองพิทยา” ตลอดจนจนถึงถึงความสำคัญด้านกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้เสนอให้นำการปกครองรูปแบบพิเศษมาใช้ที่เมืองพิทยา เพื่อแก้ไขปัญหาและเพื่อสร้างอนาคตที่มั่นคงให้แก่เมืองพิทยาสืบต่อไป (ที่ว่าเมืองพิทยา, 2558)

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงทำให้มีการเข้ามาลงทุนของชาวไทยและชาวต่างชาติ ในด้านอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือแหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร นิคมอุตสาหกรรมเหมราช และเครือสหพัฒน์ รวมถึงกิจการสถานบริการนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น หาดจอมเทียนและแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพิทยา เป็นต้น

จากปัจจัยเหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสนใจ ของเหล่าบรรดามิชชันนารีต่าง ๆ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่แฝงตัวมาในรูปแบบของการทำงาน และนักท่องเที่ยว เพื่อเข้ามาหาผลประโยชน์โดยใช้วิธีผิวกฎหมาย เช่น การลักทรัพย์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การค้ายาเสพติด ตามแหล่งสถานที่ทำงาน สถานที่ท่องเที่ยวและสถานบันเทิงต่าง ๆ ยามค่ำคืน ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การก่ออาชญากรรมตามมา โดยมีรายงานข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2558 ผู้ต้องราชทัณฑ์ที่เข้ามาเรือนจำ พิเศษพิทยาในคดีทั่วไป เป็นนักโทษเด็ดขาดชาย จำนวน 2,724 คน และนักโทษเด็ดขาดหญิง จำนวน 366 คน คดีที่มีมากที่สุดคือ คดี พ.ร.บ. ยาเสพติด จากรายงานข้อมูลสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ ในคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด เรือนจำพิเศษพิทยา เป็นนักโทษเด็ดขาดชาย จำนวน 2,168 คน และเป็นนักโทษเด็ดขาดหญิง จำนวน 290 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558) นอกจากนี้ ยังพบว่าคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด เป็นคดีที่มีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ คือ ปัญหาที่ผู้กระทำผิด ที่ถูกจำคุกในเรือนจำ หลังพ้นโทษปล่อยตัวออกไปในสังคม แล้วกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก ในคดีเดิม ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยในหลาย ๆ ด้านที่เป็นตัวกระตุ้น เช่น การศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพิทยา จังหวัดชลบุรี” เนื่องจากผู้วิจัย มีหน้าที่ในการควบคุมดูแล ผู้ต้องขังที่กระทำผิดพระราชบัญญัติยาเสพติด และยังคงกระทำผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ การที่ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำทำให้เกิดผลกระทบไม่เพียงแต่ตัวผู้กระทำ แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ต้องขังซึ่งอยู่ในสังคมภายนอก ซึ่งปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ยังไม่มีการศึกษา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำ พิเศษพิทยา จังหวัดชลบุรี ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ที่จะทราบข้อมูล ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เพื่อสะท้อนสังคมได้ ทราบถึงปัญหาเกิดขึ้น และกรมราชทัณฑ์สามารถนำมากำหนดแนวทางในการช่วยเหลือผู้ต้องขัง ที่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัย โครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพิทยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ พิทยา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดใน เรือนจำพิเศษพิทยา

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
5. เพื่อศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
6. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
2. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยาและเรือนจำอื่น ๆ ที่สังกัดกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จำนวน 4 ปัจจัย คือ
  - 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
  - 1.2 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในชุมชน
  - 1.3 ปัจจัยกระบวนการทางสังคม ได้แก่ สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด การถูกจำคุกในคดียาเสพติด ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ประสบการณ์ที่ได้รับหลังการพ้นโทษ

1.4 ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่

ขอบเขตประชากร

ประชากร คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมทุกประเภท ที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 427 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558)

ขอบเขตด้านพื้นที่

เรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านเวลา

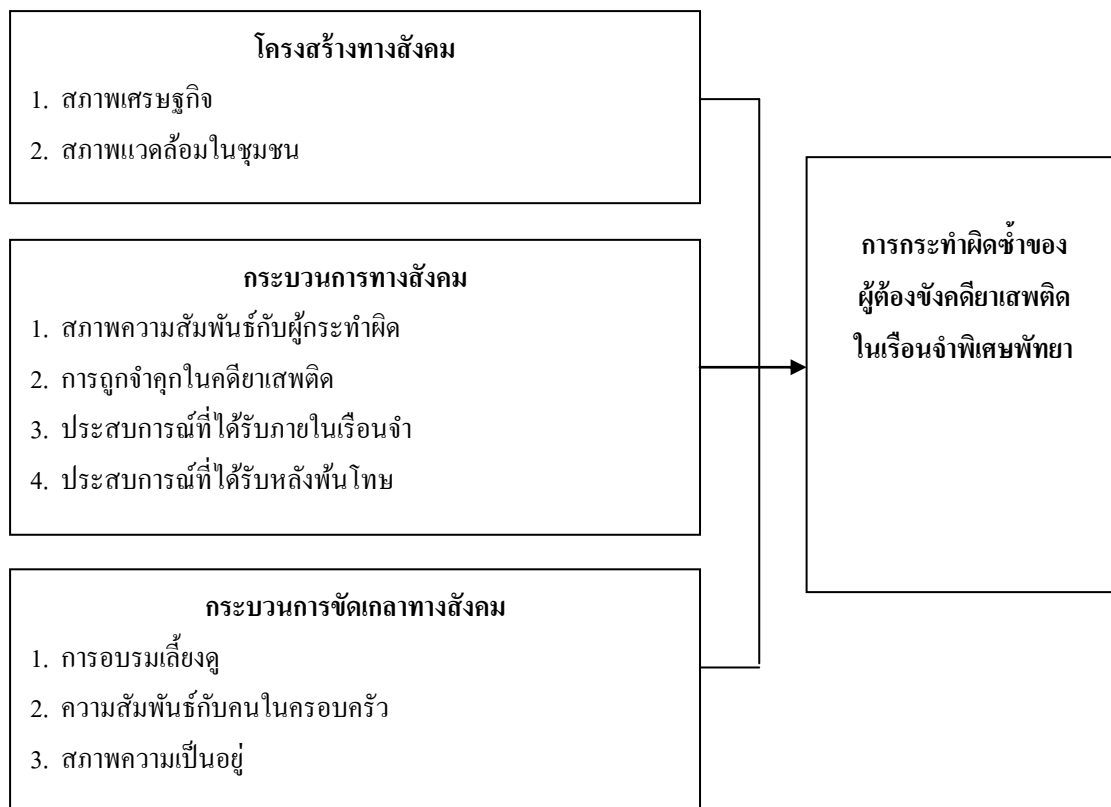
การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่าง เดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม พ.ศ. 2558

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม (Social structural theories) ของวิลเลียม อาเดรียน บองเจอร์ (Bonger) (1876-1940) ประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมในชุมชน กระบวนการทางสังคม ของเกเรียบ ทาร์ด (Gabriel Tarde) (1843-1904) ประกอบด้วย สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด การถูกจำคุกในคดีอาชญากรรม ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ ทฤษฎีการขัดเกลา ของ David Matzd ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ และการบำบัดรักษาผู้ต้องขังของนิมิตร จันทร์จารุ (2551) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ยาเสพติด หมายถึง ยา สารเคมี หรือวัตถุชนิดสารใด ๆ ที่ทำให้เกิดการเสพติดได้ เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาอี เป็นต้น เป็นยาเสพติดที่ก่อให้เกิดคดีความของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

การเสพยาเสพติด หมายถึง การที่ผู้ต้องขังติดยาเสพติดชนิดต่าง ๆ เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาอี เป็นต้น ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังถูกจับกุม และเป็นคดีความของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

ความเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้ต้องขัง ตามแนวทางการบำบัดรักษาผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างอาชีพ การปฏิบัติตนเป็นบุคคลดีของสังคม ในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การกระทำผิดในคดีอาชญากรรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ซึ่งผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดและต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แล้วพ้นโทษปล่อยตัวออกไป แต่ได้กระทำความผิดอีก และศาลได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุก โดยเน้นว่าต้องกระทำความผิดซ้ำ ในฐานความผิดเดิมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ ภูมิลำเนา สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ก่อนต้องโทษ

2. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม หมายถึง ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เชื่อมโยงให้เกิดกลุ่มสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างผู้ต้องขังกับบุคคลอื่น ๆ ตามโครงสร้างทางสังคม หรือระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะทำให้สังคมเป็นระเบียบ ประกอบด้วย

2.1 สภาพเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการดำรงชีพ เช่น อาชีพหลัก อาชีพเสริม รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับการดำรงชีวิต และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นอยู่ ทั้งของส่วนตัวและของสังคม โดยส่วนรวม

2.2 สภาพแวดล้อมในชุมชน หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตในสังคมในลักษณะต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของชุมชน ฐานะการเงิน เพื่อนบ้าน หรือปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม

3. ปัจจัยกระบวนการทางสังคม หมายถึง กระบวนการในการดูแลเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนให้รู้จักระเบียบวินัยของสังคม การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ความเชื่อ และจริยธรรม ในการดำเนินชีวิต และก่อให้เกิดคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในอนาคต ได้แก่ สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด การถูกจำคุกในคดีอาชญากรรม ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมหลังการพ้นโทษ ด้านการเสพยาเสพติด และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย

3.1 สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด หมายถึง ความสนิทสนม หรือความชอบในนิสัยโดยส่วนตัวกับผู้ต้องขังอื่น ๆ ภายในเรือนจำในขณะที่ ผู้ต้องขังถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

3.2 การถูกจำคุกในคดีอาชญากรรม หมายถึง การที่ผู้ต้องขังถูกตัดสินให้จำคุกในคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

3.3 ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ หมายถึง ความรู้ หรือประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังได้รับจากเพื่อนผู้ต้องหาในคดีต่าง ๆ ในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งอาจหมายถึงความรู้ในด้านวิชาชีพที่เป็นภัยต่อสังคม ซึ่งเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษได้นำความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวไปใช้ในทางที่ผิด จนทำให้ถูกจับกุมและถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี อีกครั้ง

3.4 ประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ หมายถึง ความรู้ หรือประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังได้รับจากผู้อื่น เมื่อได้พ้นโทษออกไปจากเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรีแล้ว

4. ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการอบรมสั่งสอนสมาชิกให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมเพื่อให้เห็นคุณค่าและนำเอากฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติเหล่านั้น ไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ การขัดเกลาสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องได้รับตลอดชีวิต เพื่อที่จะทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย

4.1 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ความสัมพันธ์อันเกิดจากสถานภาพทางครอบครัว อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา การปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางวาจา และการกระทำโดยให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้การอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4.2 ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์อันเกิดจากการเอาใจใส่ดูแลเกื้อกูลตามวิถีชีวิตในสังคม

4.3 สภาพความเป็นอยู่ หมายถึง สภาพครอบครัว ความอบอุ่นภายในครอบครัว การอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาในครอบครัว การดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด
ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับ
การกระทำผิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด
7. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
8. ข้อมูลของเรือนจำพิเศษพัทยา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน

สุพจน์ สุโรจน์ (2543, หน้า 1-6) กล่าวว่า ความมุ่งหมายอันสูงสุดในการปฏิบัติต่อ
ผู้กระทำผิดก็คือ การคุ้มครองป้องกันสังคมจากอาชญากรรมด้วยการลดอาชญากรรม การลด
อาชญากรรมอาจกระทำได้ด้วยการลงโทษผู้กระทำผิด โดยการผสมผสานกับการแก้ไขฟื้นฟู
ให้ผู้กระทำผิด และขณะเดียวกันก็ให้ความเป็นธรรมทั้งแก่ผู้เสียหาย และผู้กระทำผิดด้วย

ทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด แยกออกเป็น 2 กลุ่ม 4 ทฤษฎี ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มุ่งต่อการลงโทษ ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้น
ทดแทน กับทฤษฎีการลงโทษเพื่อยับยั้ง

กลุ่ม 2 มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีมุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู
ผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี โดยเจ้าพนักงานของรัฐ กับทฤษฎีที่ให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วม
ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

จากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ความมุ่งหมายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอาจกล่าวได้ว่า
มีความมุ่งหมาย 4 ประการด้วยกัน คือ

1. ประการแรก เพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำผิด
2. ประการที่สอง เพื่อยับยั้งอาชญากรรม
3. ประการที่สาม เพื่อคุ้มครองสังคม
4. ประการสุดท้าย เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อแก้แค้นทดแทน

ความมุ่งหมายของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดข้อนี้ มีมาตั้งแต่เริ่มมีสังคมมนุษย์ การแก้แค้นทดแทนที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในสมัยโบราณ เน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรง และโหดร้ายทารุณ ตัวอย่างการลงโทษผู้กระทำความผิดในประเทศไทย ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มี 5 รูปแบบด้วยกัน คือ รูปแบบการลงโทษทางกาย รูปแบบที่สองการลงโทษทางทรัพย์สิน รูปแบบที่สามการลงโทษโดยลดฐานะทางสังคม รูปแบบที่สี่การลงโทษอุเบกขาภาคทัณฑ์ และรูปแบบสุดท้ายเป็นการเนรเทศ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวิธีการลงโทษแตกต่างกันไป เช่น ถ้าเป็นคนธรรมดากระทำความผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิต ผู้กระทำความผิดอาญาถูกตัดหัวเสียบประจาน แต่ถ้าเป็นเชื้อพระวงศ์หรือสูงกว่านั้น จะลงโทษประหารชีวิตด้วยการทาบด้วยท่อนจันทร์ แต่การลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบัน ตามประมวลกฎหมายอาญาให้เอาไปยิงเสียชีวิตที่นั่นก็คือ ลงโทษประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ในปัจจุบันโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด มี 5 อย่าง คือ การประหารชีวิต การจำคุก การกักขัง การปรับและการริบทรัพย์สิน การลงโทษที่มีความมุ่งหมายเพื่อแก้แค้นทดแทนยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อมีอาชญากรรมที่ร้ายแรงเกิดขึ้น ประชาชนเรียกร้องให้ลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรงที่สุดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ถึงกระนั้น ก็มีผู้ต้องโทษประหารชีวิต เพราะส่วนมากได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม

เป็นยุคที่มีการปฏิรูปการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมองไปในอนาคตมากกว่า จะมองกลับไปในอดีต กล่าวคือสังคมจะลงโทษผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมและผู้กระทำความผิด นั่นคือการคุ้มครองสังคมวิธีหนึ่ง โดยการยับยั้งอาชญากรรมในอนาคตและป้องกันมิให้ผู้อื่นประกอบอาชญากรรม ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิด โดยการลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และใช้เรือนจำเป็นที่ลงโทษ อย่างไรก็ตามหลักการสำคัญของการลงโทษตามความมุ่งหมายนี้ก็คือ ลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดการลงโทษ จะต้องทำอย่างรวดเร็ว แน่นอน และเสมอภาคกันจึงจะมีผลในการยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม และในปัจจุบันนี้ความมุ่งหมายก็ยังคงเป็นที่ยอมรับกันอยู่

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อคุ้มครองสังคม

ตามความมุ่งหมายในข้อนี้ ในยุคแรกการปฏิบัติคล้ายกันกับที่กล่าวมาแล้วในข้อ 2 แต่เน้นที่ความปลอดภัยของสังคมเป็นหลัก และต่อมานักอาชญาวิทยา สำนักคุ้มครองสังคม ได้ผสมผสานแนวคิดและทฤษฎีของสำนักคลาสสิก และสำนักโบซิติฟเข้าด้วยกันคือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลให้กลับตนเป็นคนดี และขณะเดียวกันก็ให้บัญญัติวิธีป้องกันอาชญากรรมไว้ในกฎหมายอาญาคด้วย ตามกฎหมายไทยมีบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย 5 ประการด้วยกัน นอกจากนี้ ก็ให้แก้ไขปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ถ้าสิ่งแวดล้อมนั้นมีส่วนสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรม วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มีทั้งในชุมชน และในสถานที่ควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำคุกเป็นวิธีการให้นำมาใช้ เพื่อคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรม ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดต้องโทษ และต้องแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นพลเมืองดีก่อนพ้นโทษออกไปจากเรือนจำ แต่ถ้าแก้ไขฟื้นฟูไม่ได้ก็ให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้ไขฟื้นฟู

ผู้กระทำความผิดจะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าจะถูกลงโทษ วิธีการแก้ไขฟื้นฟูมีอยู่ 2 แบบด้วยกันคือ แบบแรกเป็นการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายบุคคล และแบบที่สองเป็นการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายกลุ่ม ก่อนที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดคนใด จะต้องได้มีการศึกษาวิเคราะห์ผู้กระทำความผิดนั้นเสียก่อน เพื่อหาสาเหตุของการกระทำความผิด และเมื่อพบสาเหตุแล้วก็ให้แก้ไขที่สาเหตุนั้น ซึ่งอาจได้แก่ สาเหตุความบกพร่องทางกาย ทางจิต ทางสังคม หรือทางสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามสำหรับผู้กระทำความผิดที่แก้ไขไม่ได้ ก็อาจใช้วิธีการกำจัดออกไปจากสังคม ความมุ่งหมายต่อผู้กระทำความผิดข้อนี้ เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิรูปวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นครั้งที่ 2 เมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดสำนักอาชญาวิทยา สำนักโบซิติฟ ขึ้น และต่อมาในปัจจุบันเกิดการปฏิรูปในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นครั้งที่ 3 ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี เพราะถ้าปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนเสียแล้ว การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ย่อมจะได้รับผลสำเร็จน้อยลง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด แยกออกตามปฏิกริยาของสังคมอาชญากรรม ได้เป็น 2 ปฏิกริยา คือ ปฏิกริยาแรกเป็นปฏิกริยาที่มุ่งต่อการลงโทษ และปฏิกริยาที่สองเป็นปฏิกริยาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู โดยแยกออกเป็น 4 ทฤษฎี ทฤษฎีแรก คือ ทฤษฎีมุ่งต่อการแก้แค้นทดแทน ทฤษฎี

ที่สองคือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการยับยั้งอาชญากรรม ทฤษฎีที่สาม คือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู และทฤษฎีสุดท้าย คือ ทฤษฎีที่มุ่งต่อการให้ประชาชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟู อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมมีปฏิริยาต่ออาชญากรรมดังกล่าวแตกต่างกัน สังคมก็จัดให้มีระบบงานยุติธรรมทางอาญาสำหรับดำเนินการกับผู้กระทำความผิด

การดำเนินการกับผู้กระทำความผิด

สำหรับการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ซึ่งแบ่งออกเป็นระบบใหญ่ได้ 2 ระบบ คือ ระบบแรกเป็นระบบงานควบคุมอาชญากรรม และระบบที่สองเป็นระบบงานย่อยของชุมชน

1. ระบบงานควบคุมอาชญากรรม

เน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นทางการ และแบ่งแยกออกเป็นระบบย่อยตามภาระหน้าที่ และความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานแต่ละระบบ ระบบความควบคุมอาชญากรรมประกอบด้วยระบบงานตำรวจ ระบบงานอัยการ ระบบงานศาลยุติธรรม ระบบงานคุมประพฤติ และระบบงานราชทัณฑ์ ซึ่งล้วนแต่เป็นระบบงานภาครัฐ และมีระบบงานเอกชน คือ ระบบงานทนายความ เข้าร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นตั้งแต่มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ระบบงานควบคุมอาชญากรรมจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่สืบสวนและสอบสวน ไปจนเมื่อสามารถจับผู้กระทำความผิดได้ ก็จะมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไปตามกระบวนการยุติธรรมต่างๆ จนถึงขั้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาล ไม่ว่าจะเป็นการคุมประพฤติ หรือพ้นโทษจำคุกมาแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะออกไปจากกระบวนการยุติธรรม ถ้าผู้กระทำความผิดนั้นกระทำความผิดทางอาญาขึ้นอีก กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวก็จะดำเนินการไปเช่นเดิม

2. ระบบงานย่อยของชุมชน

ระบบงานยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยระบบงานย่อย 6 ระบบ ดังกล่าวมาแล้ว เป็นเพียงระบบงานย่อยของสังคม เช่นเดียวกับระบบการศึกษา ระบบการประกันสังคม ระบบรัฐสภา ระบบการศาสนา ระบบเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ซึ่งรวมกันเข้าเป็นระบบงานใหญ่ของสังคม จุดมุ่งหมายหลักของระบบงานยุติธรรมที่เป็นระบบงานย่อยของชุมชน มิได้เฉพาะต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดดังกล่าวแล้วเท่านั้น แต่ก็ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกคนในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเน้นไปที่การควบคุมสังคมอย่างไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization processes) ผ่านสถาบันทางครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เป็นต้น ถ้าการควบคุมสังคมแบบไม่เป็นทางการดังกล่าวล้มเหลว จึงจะมาถึงจุดสุดท้ายที่จะต้องอาศัยเจ้าพนักงานของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรมมาดำเนินการกับผู้กระทำความผิด

องค์ประกอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นในระบบงานยุติธรรมที่ควบคุมอาชญากรรม หรือระบบงานยุติธรรมที่เป็นระบบงานย่อยของชุมชน องค์ประกอบสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ องค์ประกอบแรกคือ ผู้กระทำความผิด (The offender) องค์ประกอบที่สองคือ เจ้าหน้าที่ผู้แก้ไข (Change agent) องค์ประกอบที่สามคือ สถานที่แก้ไข (Correctional setting) และองค์ประกอบสุดท้ายคือ วิธีการแก้ไข (Correctional methods)

ทฤษฎีในการแก้ไขผู้กระทำความผิด

ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู จะต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ประการ คือ ผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ผู้แก้ไข สถานที่แก้ไข และวิธีการแก้ไข และนำทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีแก้ไขเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ทฤษฎีแก้ไของค์การหรือหน่วยงาน และทฤษฎีแก้ไขชุมชน ตลอดจนกลวิธีทั้ง 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีใช้ความรู้และเหตุผล กลวิธีให้การศึกษาลือใหม่ และกลวิธีใช้อำนาจบังคับ มาใช้กับผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ก็น่าเชื่อว่าแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้

ทฤษฎีแก้ไขเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตามทฤษฎีนี้ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป อาจเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยทางกาย ทางจิต และทางสังคม และสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นเมื่อศึกษาวิเคราะห์ผู้กระทำความผิดแล้ว เช่น พบว่าสาเหตุเกิดมาจากความบกพร่องทางจิต วิธีการแก้ไขฟื้นฟูก็อาจเป็นการเยียวยาทางจิต หรือจิตวิเคราะห์ หรือถ้าพบว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป เพราะอิทธิพลของเพื่อนร่วมรุ่น การใช้กิจกรรมแบบกลุ่ม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยมีผู้นำในกลุ่ม (Guided group interaction) ก็อาจเป็นวิธีการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดีได้

ทฤษฎีแก้ไของค์กร หรือหน่วยงาน บางครั้งองค์กรหรือหน่วยงานเป็นที่มาของปัญหาทั้งในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด การจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ต้องนำทฤษฎีการจัดองค์กรหรือหน่วยงานมาใช้แก้ไขปัญหานั้น

ทฤษฎีแก้ไขชุมชน ถ้าชุมชนเป็นที่มาของปัญหา เช่น เป็นแหล่งอบายมุข หรือเป็นแหล่งของการกระทำความผิดทางอาญา การจะแก้ไขให้ชุมชนมีอบายมุขลดลง หรือหมดไป ก็อาจกระทำได้โดยอาศัยบุคคลในชุมชนนั่นเอง โดยผู้แก้ไขจากภายนอกไปให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ตลอดจนประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการช่วยเหลือผู้นำชุมชน และประชาชนแห่งท้องถิ่นนั้นในการแก้ไขปัญหของชุมชน เมื่อสมาชิกของชุมชนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา และด้วยความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกชุมชน โดยเฉพาะ 4 กระทรวงหลัก อันประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ ในชุมชนด้วย ปัญหาอบายมุข เช่น การจำหน่ายและเสพสารเสพติดให้โทษก็จะลดน้อยลง จนกระทั่งหมดไป ดังนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมความประพฤติตามคำพิพากษาของศาล หรือถูกพักการลงโทษในคดียาเสพติด กลับไปสู่ชุมชนที่ปัญหาอบายมุขลดลงหรือหมดไป ก็ย่อมจะเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้โดยปริยาย เพราะไม่มีผู้มาชักชวนให้เสพหรือขายได้โดยง่าย

กลวิธีใช้ความรู้และเหตุผล ถ้าผู้กระทำความผิดกระทำความผิดไปเพราะความโง่เขลาเบาปัญญา หรือขาดความรู้ความเข้าใจ วิธีการแก้ไขฟื้นฟูอย่างหนึ่งก็คือ การให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เขา

กลวิธีให้การศึกษานี้ใหม่ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป เป็นเพราะความหลงผิดอาจเนื่องมาจากอคติที่ผิด ความเชื่อที่ผิด หรือประเพณีที่ผิด ตัวอย่าง ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เห็นว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือประกอบอาชญากรรม อาจเป็นเพราะได้รับประสบการณ์ที่เลวร้ายในวัยเด็ก ซึ่งฝังอยู่ในจิตใจ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ประสบการณ์ที่เลวร้ายที่ฝังอยู่ในจิตใจ ก็อาจแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรม ดังนั้น นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ส่วนมาก ได้แก่ จิตแพทย์ ก็จะใช้กลวิธีให้การศึกษานี้แก่ผู้กระทำความผิดเสียใหม่ ว่าสาเหตุของความผิดมาจากอะไร เมื่อผู้กระทำความผิดทราบ และเข้าใจสาเหตุของปัญหาแล้วก็ไม่มีความผิดเบี่ยงเบนอีกต่อไป

กลวิธีใช้อำนาจบังคับ อำนาจนั้นต้องเป็นอำนาจที่ชอบด้วยกฎหมาย คือกฎหมายรองรับ ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในสถานที่ควบคุมหรือชุมชนย่อมจะมีกฎหมายให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐกระทำได้ ตัวอย่างในการควบคุมความประพฤติจำเลยตามคำพิพากษาของศาล จะกำหนดเงื่อนไขให้จำเลยปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยขู่ว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ศาลจะยกเลิกการควบคุมความประพฤติและลงโทษจำคุกที่รอการกำหนดหรือรอการลงโทษไว้ หรือในการจำคุกผู้กระทำความผิดก็มีกฎหมายรองรับให้เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษได้ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ เพราะฉะนั้น โดยหลักการแล้ว การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงอาศัยกลวิธีใช้อำนาจบังคับเป็นหลัก และใช้กลวิธีใช้ความรู้และเหตุผลกับกลวิธีให้การศึกษานี้เสียใหม่เข้ามาสนับสนุน

เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง

นักอาชญาวิทยายุคใหม่ได้เริ่มมาสนใจ แก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษโดยมีปรัชญาสำคัญ 2 ประการ คือการแก้ไขบำบัด และการคุ้มครองสังคม พฤติกรรมของมนุษย์สามารถแก้ไขและเปลี่ยนแปลงได้ การกระทำของมนุษย์นั้นเกิดจากสิ่งกระตุ้น หรือสิ่งเร้าให้กระทำ และสามารถควบคุมได้

1. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง แนวคิดเบื้องต้นในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น ควรคำนึงว่าผู้ต้องขัง คือ มนุษย์คนหนึ่งที่มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์ทั้งหลายตามลักษณะมนุษยชน
2. พฤติกรรมของผู้ต้องขัง ในการกล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ต้องขังนั้นควรจะได้พิจารณาถึงบุคลิกภาพของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เนื่องจากการกระทำของบุคคลย่อมเป็นผลมาจากบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลเอง
3. ปัญหาของผู้ต้องขัง เมื่อบุคคลที่ถูกจองจำในระยะเวลาหนึ่ง ย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนทางจิตใจทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปและอาจก่อให้เกิดปัญหาส่วนตัวและปัญหาครอบครัวของเขาเองได้ปัญหาต่าง ๆ
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น คือ การอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ซึ่งจะบรรลุผลได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้
  - 4.1 การศึกษา
  - 4.2 คุณสมบัติของผู้บังคับบัญชา
  - 4.3 วิทยาการ

เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์

สังคมสงเคราะห์เป็นทั้งการให้บริการ เป็นกิจกรรมเป็นศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติต่อบุคคลเพื่อมุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนทั้งหลาย ทั้งรายบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้รู้จักช่วยตัวเอง พัฒนาตัวเองให้สามารถดำรงตนอยู่ได้ในที่สุด

สังคมสงเคราะห์เฉพาะรายเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละรายเป็นเบื้องต้น เพื่อจะพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งจะประ โยชน์แก่บุคคลทุกคน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถจะปรับตัวให้อยู่อย่างเป็นปกติสุขได้ จึงต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกโดยเฉพาะนักสังคมสงเคราะห์

1. การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย

การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละรายเป็นเบื้องต้น เพื่อจะพัฒนาบุคลิกภาพของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งประโยชน์แก่บุคคลทุกคน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถจะปรับตัวให้อยู่อย่างเป็นปกติสุขได้ จึงต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก แม้บุคคลจำนวนที่ดำเนินชีวิตโดยราบรื่น แต่เขาก็อาจประสบปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกได้

2. การสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคน

การสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคนเป็นวิธีการบำบัดรักษาผู้ต้องขังมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป ซึ่งจะได้ประโยชน์มากขึ้น แต่อาจไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่าเฉพาะราย ก่อนอื่นควรทำความเข้าใจในความหมายของสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มคนเสียก่อน

3. การสังคมสงเคราะห์โดยให้ชุมชนภายหลังฟื้นโทษ

การสังคมสงเคราะห์โดยให้ชุมชนภายหลังฟื้นโทษเป็นวิธีที่เกิดประโยชน์กับคนจำนวนมาก ทั้งนี้ควรทำความเข้าใจกับความหมาย หลักการและรูปแบบในการสังคมสงเคราะห์ผู้ต้องขัง โดยดึงเอาประชาชนเข้ามาร่วมสงเคราะห์ ภายหลังผู้ต้องขังฟื้นโทษแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหา โดยพยายามดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ก่อนอื่นจะต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติประชาชนให้มองผู้ต้องขังที่ฟื้นโทษในแง่ดี มีความเมตตาสงสารและเชื่อว่าผู้ต้องขังที่ฟื้นโทษเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคม เช่นเดียวกับคนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือสงเคราะห์แทนการถูกปล่อยปละละเลยจากสังคม (นวลจันทร์ ทศนชัยสกุล, 2543)

เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยการฝึกอาชีพ

การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงานเป็นการใช้พลังกำลังของผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์แก่กิจการสาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงโทษอันเป็นผลตอบแทนที่กระทำผิด และอบรมขัดเกลาผู้กระทำผิดให้เป็นพลเมือง สามารถช่วยตนเองได้เมื่อฟื้นโทษความแข็งแรงของร่างกาย สติปัญญา ฝีมือและความรู้ความชำนาญ จำแนกผู้ต้องขังเพื่อการศึกษาอาชีพประเภทนี้

1. การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงาน

การพัฒนาคุณภาพผู้ต้องขังโดยการฝึกอาชีพเป็นความพยายามในการให้ความรู้และทักษะที่ผู้ต้องขังจะได้จากประสบการณ์และการทำงานด้วยตนเอง การฝึกอาชีพโดยใช้แรงงานได้จัดขึ้นในทุกเรือนจำและทัณฑสถานซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานราชทัณฑ์

2. การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพ

การฝึกอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพนั้น เป็นการฝึกอาชีพในงานที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายนอก การฝึกอาชีพแบบนี้ ผู้ต้องขังจะรู้จักใช้ความคิด ความประณีตละเอียดซึ่งเป็นการฝึกอาชีพที่มีคุณภาพ ผู้ต้องขังจะเกิดทักษะ ความชำนาญในงานนั้น ๆ สามารถทำได้เร็วได้ทั้งคุณภาพ และปริมาณ ทั้งนี้เพราะผู้ต้องขังจะรู้จักแก้ไขข้อบกพร่องจากการฝึกงานที่ทำอยู่ทุกวัน และค่อย ๆ สะสมความรู้ ความคิด และทักษะเพิ่มขึ้นตามเวลาที่ถูกจองจำ เมื่อฟื้นโทษจึงสามารถประกอบอาชีพหารายได้มาเลี้ยงตนเองได้

3. ปัญหา อุปสรรคในการฝึกวิชาชีพและแนวทางแก้ไข ในการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังมักจะประสบกับปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ขาดเจ้าหน้าที่ ครูฝึก และงบประมาณ

3.2 การสำรวจแรงงาน

3.3 การอบรมสภาพจิตใจ

3.4 การฝึกอาชีพไม่ต่อเนื่อง

3.5 ผลตอบแทนที่ได้รับ

(สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ, ม.ป.ป.

อ้างถึงใน นวลจันทร์ ทัศนชัยสกุล, 2543)

การให้การศึกษาและการอบรมทางศิลปกรรมแก่ผู้ต้องขัง

การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะและปรับเปลี่ยนความรู้สำนึกคิดเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ถูกต้องดีงาม โดยใช้วิธีการให้การเรียนรู้ ให้วิธีการอภิปราย การให้ แสดงบทบาทสมมติ ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การให้การศึกษาโดยการสาธิต และการให้ การศึกษาโดยการบรรยาย

1. การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง

ในการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังนั้นควรจัดบริการทางการศึกษาสายสามัญเป็นอันดับแรก โดยทุกเรือนจำ และทัณฑสถานจัดสวัสดิการด้านการศึกษาสายสามัญ โดยจัดชั้นเรียนมีอาการเรียน แยกเป็นส่วนตัด มีครูอาจารย์จากกระทรวงการศึกษามาสอนเป็นประจำ และต้องให้ผู้ต้องขังได้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ปัจจุบันมีผู้ต้องขังจำนวนมากที่สามารถเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมีอีกจำนวนหนึ่งที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังแยกได้ ดังนี้

1.1 การเรียนรู้

1.2 การใช้การอภิปราย

1.3 การให้แสดงบทบาทสมมติ

1.4 กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

1.5 การให้การศึกษาโดยการสาธิต

1.6 การให้การศึกษาโดยการบรรยาย

2. การอบรมทางศิลปกรรมแก่ผู้ต้องขัง การแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังจะได้ผลจริงจังต่อเมื่อได้มีการอบรมสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ถ้าภาวะจิตใจหรือคุณภาพของจิตใจของผู้ต้องขังสูง ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบ มีความขยันขันแข็ง ไม่คึกคะนองไปกับสภาพแวดล้อม การกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตก็จะไม่มี ฉะนั้นการอบรมขัดเกลาทางศิลปกรรมจึงจำเป็นที่ จะต้องทำควบคู่ไปกับการควบคุม

3. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการให้การศึกษา และอบรมทางศิลปกรรมแก่ผู้ต้องขัง

สำหรับปัญหา อุปสรรคในการให้การศึกษาและการอบรมทางศีลธรรมแก่ผู้ต้องขัง และแนวทางแก้ไขสามารถประมวลเป็นข้อสรุปได้ ดังนี้

3.1 เรือนจำและทัณฑสถานโดยทั่วไปมักมุ่งฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังไปในการผลิตสินค้า

3.2 ด้านการศึกษาสายสามัญ

3.3 เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและจูงใจในการศึกษาเล่าเรียน

3.4 การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

3.5 ในการอบรมทางศีลธรรมเมื่อถึงวาระสำคัญทางศาสนา

3.6 การพึงธรรมชาติ การบรรยายธรรม

การใช้การทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง

การใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังเป็นการบำบัดรักษาที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตใจโดยใช้วิธี การบำบัดทางจิตใจ การบำบัดโดยสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล

1. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง สำหรับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการ บำบัดรักษาผู้ต้องขัง มีดังนี้

1.1 กรมราชทัณฑ์ยังขาดนโยบายที่แน่นอนในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการควบคุมตามคำพิพากษาของศาล

1.2 การขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา

1.3 การขาดตารางเวลา

1.4 การอบรมทางศีลธรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง

การใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังเป็นการบำบัดรักษาที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตใจโดยใช้วิธี การบำบัดทางจิตใจ การบำบัดทางสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล

โดยมีวิธีการทางจิตวิทยาที่ใช้กับผู้ต้องขังมีวิธีการทางจิตวิทยามากมายที่สามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่นิยมใช้ ได้แก่

1. จิตบำบัด (Psychotherapy) เป็นการบำบัดโดยใช้วิธีการทางจิตเวชศาสตร์ เพื่อช่วยให้ผู้ต้องขังได้พิจารณา แก้ไขและพัฒนา ผู้ต้องขังอาจมีปัญหาต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตประจำวัน

ก่อนอื่นต้องพยายามช่วยให้เขาสบายใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ต้องขัง แล้วจึงให้เขาค่อย ๆ ใช้ความคิดในเรื่องราวเหตุการณ์นั้น ๆ หลังจากนั้นก็จะนัดพูดคุยกันเป็นระยะ ๆ เช่น อาจจะเป็น สัปดาห์ละครั้งหรือเดือนละสองครั้ง เนื่องจากจิตวิเคราะห์เป็นเรื่องที่มีความลึกซึ้ง ฉะนั้นในการ สัมภาษณ์ควรมีเป้าหมาย รูปแบบและวิธีการที่แน่นอนและรัดกุม ข้อมูลที่ได้ก็นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่เรือนจำจะนำมาวิเคราะห์แล้วให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะและแก้ปัญหาาร่วมกัน ไม่ควรให้ผู้ป่วยคิดเองตามลำพังเพราะจะทำให้เกิดความฟุ้งซ่านและยากแก่การบำบัดรักษา อย่างไรก็ตามวิธีการนี้มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้ทำหน้าที่สัมภาษณ์หรือ “Psychotherapist”

2. มิลิว เฮอร์เปีย (Milieu therapy) วิธีการนี้เป็นการใช้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้ป่วย เป็นกลไกในการรักษาสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยบุคคล ทัศนคติ บรรยากาศ และสถานที่ จัดให้เป็น สังคมปกติเพื่อมุ่งในการบำบัดช่วยเหลือผู้ป่วย บรรยากาศนี้ควรมีแบบแผน หลักการ จุดประสงค์ และวิธีการเฉพาะในการบำบัดรักษาควรสร้างบรรยากาศให้เหมือนบ้านหรือคล้ายคลึงกับชุมชน ภายนอกเพื่อความสบายทางด้านจิตใจ

วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้ต้องขังรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งรอบตัว และบุคคลรอบข้าง ผู้ต้องขัง จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดในการเข้าสังคม รู้จักปรับปรุงตัว พัฒนาบุคลิกภาพ ของตนเองให้แข็งแกร่ง รู้สึกสบายใจ มั่นใจไม่หวาดกลัว และอบอุ่นมากขึ้น

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช (Psychiatric rehabilitation) การฟื้นฟูสมรรถภาพ คือ การกำหนดให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมเพื่อจุดประสงค์ทางการแพทย์ โดยการแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ ทางด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสเสริมสร้าง หรือพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และ เรียนรู้พัฒนาการต่าง ๆ ในการจะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการแสดงออกด้านอารมณ์ ร่างกาย สังคม และการหาเลี้ยงชีพที่จะกลับไปสู่ชุมชนอย่างปกติ หรือใกล้เคียงปกติมากที่สุด

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวชผู้ต้องขังนี้เท่านั้นเป็นการฝึกความสามารถ โดยการใช้ สื่อต่าง ๆ ให้เกิดพัฒนาทางด้านอารมณ์ ภาวะจิตใจ และความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ผู้ต้องขังสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับความจริง และเข้าใจปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งสามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ด้วยเทคนิคการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวชดัง ได้กล่าว มาแล้ว

ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขการใช้วิธีการทางจิตวิทยากับผู้ต้องขัง

สำหรับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการใช้วิธีการทางจิตวิทยา ในการบำบัดรักษาผู้ต้องขัง มีดังนี้

กรมราชทัณฑ์ยังขาดนโยบายที่แน่นอนในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการควบคุมตามคำพิพากษาของศาล กรมราชทัณฑ์ไม่ควรให้ความสำคัญการพัฒนาอาชีพมากกว่า

การพัฒนาพฤติกรรม และการศึกษายาสายสามัญ ดังได้กล่าวแล้วว่า การพัฒนาด้วยการยกระดับจิตใจของผู้ต้องขังเป็นงานที่ทำยาก และเห็นผลช้า ไม่ชัดเจน แต่ผลที่ได้รับจะทำให้ผู้ต้องขังกลับตัวกลับใจประพฤติตนอยู่ในครรลองครองธรรม ผู้ปฏิบัติงานทางด้านนี้จึงต้องการเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีคุณภาพ มีความรู้และมีจิตใจเสียสละอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะถ้าผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาพฤติกรรมดีพอสมควรก็ยากที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

การขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ซึ่งเป็นผู้ให้การบำบัดแก้ไขอบรมจิตใจผู้ต้องขัง ซึ่งจะต้องศึกษาและสังเกตพฤติกรรมของผู้ต้องขังแล้ววางแผนการบำบัดพัฒนาผู้ต้องขัง ดังนั้นทุกเรือนจำควรมีนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาอยู่ประจำ เพื่อที่จะทำหน้าที่นี้อย่างจริงจัง การอบรมและการแก้ไขผู้ต้องขังจะไม่ประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจเลย ถ้าขาดบุคลากรที่มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมแล้วอย่างเพียงพอ การพัฒนาแก้ไขจิตใจคนเป็นเรื่องยาก ที่มีความละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลา และไม่สามารถมองเห็นได้ วัดได้ ฉะนั้นผู้ทำหน้าที่นี้ต้องมีคุณสมบัติพิเศษคือ มีจิตใจเมตตา อ่อนโยน เสียสละ คิดจะช่วยเหลือผู้ต้องขังอย่างแท้จริง

การจัดตารางงาน ในการจัดเวลาทำกิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขัง ควรเพิ่มเวลาเพื่อการบำบัดทางนันทนาการ ดนตรี การร้องเพลง การเล่นเกมสนุก และการละเล่นต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยทำให้สุขภาพผู้ต้องขังดีขึ้น มีความร่าเริง สดชื่น มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ไม่เกิดความท้อแท้ต่อการถูกจองจำ และมีความคิดที่จะสร้างความคิดให้ตนเองมีคุณค่าขึ้นมา กิจกรรมนี้ควรทำวันเว้นวัน ครั้งละ 1 ชั่วโมง ควรพิจารณาว่าผู้ต้องขังทุกคนมีสภาพเหมือนคนป่วยทางใจ

การอบรมทางศีลธรรม คนไทยนับถือศาสนาพุทธจำนวนมากที่สุด ศาสนาจึงเป็นสิ่งที่เหนี่ยวจิตใจของคนไทยทั้งหลาย การศึกษาธรรมจึงมีคุณค่ายิ่งต่อการพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง ในทางปฏิบัติเรือนจำต่าง ๆ ควรจัดให้มีการศึกษาธรรม จัดให้มีการรับฟังพระธรรมเทศนาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เรือนจำควรจัดรถรับส่งพระสงฆ์มาแสดงธรรมให้ได้รับความสะดวก แต่ทว่าที่เป็นปัญหาคือ เรือนจำมีแต่รถบรรทุกของคันใหญ่ไม่สะดวกในการรับส่งพระ บางจังหวัดไม่มีรถแท็กซี่รับจ้างมีแต่รถสามล้อ จึงไม่สะดวกต่อการนิมนต์พระสงฆ์มาเทศนา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การศึกษาด้านศีลธรรมไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร ปัญหานี้อาจแก้ไขได้โดยการให้รถส่วนตัวของเจ้าหน้าที่เรือนจำ โดยเฉพาะระดับผู้บริหาร การอบรมธรรมนี้ถ้าทำอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง จะช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าใจและมองเห็นหลักธรรม คิดพิจารณาไตร่ตรองถึงความดีชั่วที่ตนกระทำผ่านมามีผลให้จิตใจสงบและพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543 อ้างถึงใน นิมิตร จันทร์จากรู, 2551, หน้า 34-36)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ คำว่า “กระทำผิดซ้ำ” (Recidivism) เป็นศัพท์ที่ใช้ในสาขาวิชาอาชญาวิทยาหรืออาจเรียกว่าการกระทำผิดซ้ำซ้อน หมายถึง การกระทำผิดเพิ่มเติมขึ้นอีกหลังจากผู้กระทำความผิดถูกจับและถูกลงโทษแล้วและยังหมายถึง การละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ได้รับการคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษกระทำขึ้น การกระทำผิดซ้ำอาจนับรวมถึงการกระทำผิดครั้งที่ 2 ขึ้นไป อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำความผิดที่คิดเป็นนิสัยและยากต่อการแก้ไขพฤติกรรมที่คิดนิสัยให้กลับคืนสู่สังคมปกติได้ นับว่าเป็นการก่อปัญหาอาชญากรรมให้กับสังคมเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่ผู้กระทำซ้ำได้ผ่านขั้นตอนการขังคุกและการแก้ไขจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยในเรือนจำมาแล้ว

สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้อาชญากรรมไม่สามารถลดลงได้มาจากผู้ต้องขังที่ได้กระทำความผิดซ้ำอาชญากรรมบางคน ได้กระทำผิดมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐจะพยายามเร่งดำเนินการ โดยใช้กลวิธีทุกรูปแบบเพื่อให้ปัญหาอาชญากรรมลดลงแล้วก็ตาม แต่ในข้อเท็จจริงยังปรากฏว่าปริมาณการก่ออาชญากรรมกลับเพิ่มสูงขึ้นทั้งในด้านรูปแบบและวิธีการที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นซึ่งเกินกว่าความจุของเรือนจำต่าง ๆ ในสังกัดกรมราชทัณฑ์ที่จะรองรับได้ผลที่ตามมาคือ ปัญหาด้านการควบคุมเพื่อรักษาความเรียบร้อยภายในเรือนจำหรือทัณฑสถาน ตลอดจนการปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้ต้องขังและปัญหาด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาผู้ต้องขังที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด มีข้อสังเกตที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการที่บุคคลกระทำความผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการจำคุกมาระยะหนึ่งซึ่งผ่านการอบรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทางด้านจิตใจตลอดจนได้รับการศึกษาวิชาชีพตามหลักทฤษฎีทฤษฎีใหม่มาแล้ว ก็น่าที่จะดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีผู้ต้องขังอีกจำนวนมากที่ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จที่มีข้อจำกัดและความเหมาะสมของกลยุทธ์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของกรมราชทัณฑ์ เรือนจำหรือทัณฑสถานว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการและสภาพความเป็นจริงหรือไม่ ผลสำเร็จของงานราชทัณฑ์ คือการทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “หากอบรมผู้ต้องขังให้ประพฤติดีขึ้นไม่ได้ พ้นโทษออกไปกลับไปเป็นคนอันธพาลเป็นภัยต่อสังคมอีก” ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำที่จะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องทราบถึงสาเหตุการกระทำความผิดของผู้ต้องขังอย่างชัดเจนเสียก่อนเพื่อนำไปสู่การวางแนวทางการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูรวมทั้งปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531, หน้า 157)

Gottfredson (n.d. อ้างถึงใน สุวรรณ ใจคลองเกล้า, 2546, หน้า 28) กล่าวว่า ผู้กระทำผิดติดนิสัย (Persistence offender) โดยทั่วไป หมายถึง ผู้ที่กระทำผิดซ้ำซาก หรือกระทำความผิดบ่อยครั้งถือว่าเป็นนิสัย ซึ่งแต่เดิมมักจะใช้คำว่า ผู้กระทำผิดโดยสันดาน ผู้กระทำผิดติดนิสัยนั้นพิจารณาจากการที่ผู้นั้นกระทำผิดซ้ำซาก คือ กระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้งถ้ากระทำผิดซ้ำเพียงครั้งเดียว คือ กระทำผิดครั้งที่ 2 ยังไม่ถือเป็นการกระทำผิดติดนิสัยเพราะอาจพลาดพลั้งได้ แต่ถ้ากระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ควรจะถือได้ว่ากระทำผิดซ้ำซาก ซึ่งแบ่งแยกเป็นประเภทได้ดังนี้

1. ผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพ

อาชญากรอาชีพ เป็นผู้กระทำความผิด ที่มีความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม หรือประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยทักษะ หรือความชำนาญเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม มีลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ

- 1.1 มีทักษะหรือความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม
- 1.2 มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม
- 1.3 มีการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

อาชญากรอาชีพ เมื่อลงมือกระทำความผิดแล้ว โอกาสพลาดจะมีน้อย นอกจากจะมีทักษะและความชำนาญแล้ว อาชญากรอาชีพยังจะต้องมีมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชญากรรมเป็นอาชีพ คือ กระทำต่อเนื่องติดต่อกันตามแต่โอกาสเพื่อมุ่งหารายได้ มิใช่กระทำไปเพราะความจำเป็น หรือความกดดันของสภาพแวดล้อม รวมทั้งจะต้องมีการทำผิดติดต่อกันอย่างเป็นอาชีพ การประกอบอาชญากรรมถือเป็นเรื่องที่ต้องเสี่ยงถ้าโชคดีก็ได้ โชคร้ายก็ถูกจับ ดังนั้นเมื่อถูกจับและถูกจำคุกแล้ว พวกนี้จะทำใจได้เพราะ เตรียมตัวและเตรียมใจมาแล้ว นอกจากนี้หลายคนเคยผ่านการจองจำในเรือนจำมาก่อน การใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขังเหล่านี้จึงมุ่งใช้เวลาให้ผ่านไปวัน ๆ เพื่อรอการพ้นโทษ

2. ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่อง

ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่อง และเป็นผู้กระทำผิดซ้ำจนถือว่าเป็นผู้ต้องขัง ที่กระทำความผิดติดนิสัยเป็นผู้ต้องขังที่มีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นพวกที่มีความบกพร่องทางจิตดังกล่าว นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมซ้ำซาก การที่ผู้ต้องขังประเภทนี้กระทำผิดซ้ำ จึงไม่ได้เกิดจากความชั่วร้ายในจิตใจที่จะคิดทำผิดเพื่อหวังสิ่งตอบแทนทางเศรษฐกิจ ดังเช่น อาชญากรอาชีพ ซึ่งผลต่อความผิดปกติดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ซ้ำซาก หรือมีพฤติกรรมชั่วร้ายที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฆ่าคนตายด้วยวิธีการที่ผิดปกติ

3. ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเล็กน้อยนี้ แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ พวกที่ทำผิดในคดีลักทรัพย์เล็กน้อยและพวกที่ทำผิดในคดียาเสพติด พวกผู้ต้องขังที่ทำผิดในคดีเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะทำผิดในคดีลักทรัพย์ซึ่งจะมีโทษระยะสั้น ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้ จะมีโอกาสเข้ามาในเรือนจำอยู่เป็นประจำ ผู้ต้องขังเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวที่มีปัญหา และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาตั้งแต่เด็ก ก้าวร้าวและมีพฤติกรรมชอนเร้น โดยมีพัฒนาการมาจากเด็กเกเร หนีโรงเรียน และไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และไม่มีทักษะหรือฝีมือในการประกอบอาชีพใด ๆ อีกทั้งไม่ชอบที่จะทำงานสุจริต หรือการทำงานหนักแต่ชอบสบาย และหาเงินโดยการทุจริตหรือลักขโมย พวกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย โดยเฉพาะ กรณีที่เป็นผู้ติดหรือเสพยา จะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีปัญหาเช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับคดีลักทรัพย์ จากการที่มีปัญหาครอบครัวได้นำไปสู่การคบเพื่อนเลวและการติดยาเสพติด ผู้ต้องขังเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่สามารถหลุดพ้นจาก วัฏจักรของยาเสพติดไปได้ เนื่องจากปัจจัยทางสังคมหลายประการ เช่นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การไม่มีงานทำ และการขาดการยอมรับของคนรอบข้างและคนทั่วไป ประกอบกับความไม่เข้มแข็งของจิตใจที่ทำให้ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

Gottfredson (n.d. อ้างถึงใน สุวรรณ ใจคลองเกล้า, 2546, หน้า 29) ได้ทำการเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปลดปล่อยมาจากเรือนจำใน 3 ลักษณะ คือ 1) การปล่อยโดยการพักการลงโทษ 2) การปล่อยอย่างมีเงื่อนไข ซึ่งเป็นการปล่อยโดยกำหนดเงื่อนไขห้ามกระทำหรือกระทำบางอย่าง และ 3) การปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษ ปรากฏว่าอัตราการกระทำซ้ำของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษมีเพียง 11% ในขณะที่อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยอย่างมีเงื่อนไข และผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษมีถึง 26% และ 32% ตามลำดับซึ่งจากการศึกษาก็น่าแสดงว่าผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยโดยการพักการลงโทษมีอัตราการกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ที่ได้รับการปลดปล่อย แบบอื่น ๆ

ในส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ได้รับการพักการลงโทษโดยตรง โดยไม่ไปเปรียบเทียบกับมาตรการแบบอื่น ๆ คณะกรรมการพักการลงโทษของกรุงนิวยอร์ก ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ได้รับการพักการลงโทษติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี พบว่า 80% ของผู้ได้รับการพักการลงโทษจะกลับเข้ามาอยู่ในเรือนจำอีกและในจำนวนที่กลับเข้ามาเมื่ออยู่ 60% ที่กลับเข้ามาเพราะเหตุที่กระทำผิดอาญาขึ้นไปใหม่และอีก 40% ที่เหลือกลับเข้ามาเพราะละเมิดกฎเกณฑ์เงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยสรุปการวิจัยประเมินผลที่ผ่านมารการพักการลงโทษ ไม่มีผลต่อการลดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น การจัดระบบของผลสำเร็จในการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิด

จึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงเกณฑ์การพิจารณาการกระทำผิดซ้ำ และการวัดความสำเร็จของการอบรมแก้ไข กล่าวคือ

ระดับที่ 1 พวกแก้ไขได้ ได้แก่ พวกที่ได้รับการพักการลงโทษ และได้รับการปลดปล่อยไปแล้วภายใน 1 ปี ไม่ปรากฏว่าได้กระทำผิดขึ้นอีก นอกจากนี้ยังมีงานทำ ชยัน ทำงานและไม่คบหาสมาคมกับผู้กระทำผิดอีก

ระดับที่ 2 พวกแก้ไขได้บ้าง ได้แก่ พวกที่ไม่กลับเข้ามาในเรือนจำอีกแต่ไม่มีงานทำ และยังคงคบหาสมาคมกับพวกผู้ร้ายอยู่อีก

ระดับที่ 3 พวกแก้ไขไม่ได้บางส่วน ได้แก่ พวกที่กลับเข้ามาในเรือนจำเนื่องจากละเมิดกฎเกณฑ์ของการคุมประพฤติ หรือกระทำความผิดอาญาในคดีเล็กน้อยขึ้นอีก

ระดับที่ 4 พวกผู้กระทำความผิดซ้ำ ได้แก่ พวกที่กระทำความผิดอาญาขึ้นอีก และกลับเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

การที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษ จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ และไม่กระทำผิดทางอาญาขึ้นใหม่ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมหลายทางซึ่งพนักงานคุมความประพฤติไม่อาจเข้าไปควบคุมได้ เช่น สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพการสมรส สุขภาพกายและสุขภาพจิต โอกาสในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางบ้านและการคบเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากการกระทำผิดซ้ำอาจเกิดจากปัจจัยภายในสังคมดังกล่าว เช่น การยอมรับของสังคม ถ้าสังคมไม่ยอมรับและบีบบังคับ ผู้พ้นโทษ หรือผู้ถูกคุมประพฤติก็น่าจะกลับไปคบค้าสมาคมกับพวกเดียวกัน และกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

พฤติกรรมการศึกษาซ้ำซาก (Gottfredson, n.d. อ้างถึงใน สุวรรณ ใจคลองแคล้ว, 2546, หน้า 30) พฤติกรรมของผู้ติดคุกซ้ำซาก เป็นลักษณะอาชญากรติดนิสัย อาชญากรประเภทนี้ ได้แก่ บุคคลที่ไม่สามารถจะปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ ไม่เกิดความเข็ดหลาบเมื่อต้องโทษ และจะประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกเมื่อมีโอกาส โดยไม่คำนึงว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นผลอย่างไร จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยการโจรกรรม ไม่คิดเลิก เวลาต้องโทษก็แสวงทำตัวดี พอพ้นโทษก็ทำผิดอีก มีความพอใจจะเป็นอยู่อย่างนี้ ซึ่งถือว่ามีความชั่วร้ายติดอยู่ในบุคลิกภาพ จึงเรียกว่า อาชญากรติดนิสัย หรือ อาชญากรที่กระทำผิดซ้ำไม่เข็ดหลาบ

อาชญากรประเภทนี้ ปรากฏว่ามีร่างกายและจิตใจเป็นปกติตั้งแต่แรก คือ ไม่มีลักษณะที่แสดงว่าผิดปกติ ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางชั่วร้าย แม้จะได้พิจารณาข้อนหลังไม่ถึงบุคคลอื่น ๆ ในตระกูล รวมทั้งการศึกษาเล่าเรียนของบิดามารดาด้วยก็ไม่ปรากฏว่าชั่วร้าย แต่กลับพบว่าสิ่งที่ผลักดันให้เขากลายเป็นอาชญากรไปนั้น เกิดจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจของเขา ในภายหลัง อาจเกิดเพราะความจำเป็นจากเหตุการณ์บางอย่างบีบบังคับให้ค่อย ๆ ประพฤติผิดไป

ทีละน้อย ๆ โดยมากมักเกิดขึ้นในวัยเด็ก เมื่อกระทำความผิดหลายครั้งหลายหนเข้าก็เกิดเป็นความเคยชิน และในช่วงนี้เองที่บุคลิกภาพของตนเองได้เปลี่ยนไปกลายเป็นชีวิตของอาชญากรอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่เยาว์วัย (มนตรี รักษ์ศรี, 2553, หน้า 38-41)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยแวดล้อมภายนอกซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ พบว่าปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากผู้เสพยาไม่ได้รับรู้ถึงผลกระทบในแง่ลบ หรือข้อเสียที่เกิดขึ้นกับตนเองเมื่อตนเองกลับไปเสพยาเสพติด โดยผู้เสพมักมีความคิด ความเชื่อว่า ตนเองไม่ใช่ผู้ติดยาและไม่มีอาการเสพยา จึงไม่จำเป็นต้องเข้ารับการบำบัดหรือการช่วยเหลือใดจากภาครัฐ ประกอบกับการเสพยาทางใจ หรือทางกายร่วมด้วย ทำให้ผู้เสพกลับมาเสพยาเสพติดซ้ำ ส่วนปัจจัยแวดล้อมภายนอก พบว่า 1) ปัจจัยครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากที่จะช่วยปรับทัศนคติ และพฤติกรรมไม่ให้กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำ 2) ปัจจัยทางด้านสังคมหรือกลุ่มเพื่อนมักเป็นกลุ่มสังคมเดิมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบำบัดฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเพื่อนในกลุ่มนี้อาจนำไปสู่การรู้จักกลุ่มสังคมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และนำกลับมาสู่วงจรการเสพยาเสพติดอีกครั้ง 3) ปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่า เป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการรู้จักหรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกลับมา เสพยาเสพติดซ้ำ นอกจากนี้ยังมี 4) ปัจจัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ และ 5) ปัจจัยด้านกฎหมาย ร่วมด้วย สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีจำหน่ายยาเสพติด พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคลไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะประเด็นการรับรู้ถึงรายได้ที่ตนได้รับ จากการจำหน่ายยาเสพติด และการรู้จักสนิทสนมกับเพื่อนผู้ต้องขังในเรือนจำ ปัจจัยภายนอกประกอบไปด้วย การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการขาดทักษะความรู้ หรือการเข้าถึงการประกอบอาชีพ ที่ยังคงมีผลสำคัญ ทั้งนี้ ควรต้องพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการจำหน่ายยาเสพติด และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัจจัยด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายร่วมด้วย เพื่อให้เกิดความครบถ้วนในการศึกษา

สาเหตุการกระทำผิด

ประธาน วัฒนวานิชย์ (2546, หน้า 179-211) ได้อธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมและการกระทำผิดซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สาเหตุด้านบุคคล สาเหตุทางด้านบุคคลได้มีนักทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีแนวคิดว่าอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดเป็นความผิดปกติทางร่างกายระบบต่อมไร้ท่อลักษณะทางกายภาพ โดยมีความเชื่อว่า “ปัจจัยทางด้านร่างกายมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดของมนุษย์” และได้ศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดของมนุษย์และแสวงหาข้อพิสูจน์ว่าปัจจัยในทาง

ชีววิทยาเป็นผู้กำหนดการกระทำความคิดของมนุษย์และสามารถจำแนกออกจากคนปกติได้เช่น การศึกษาของ Cesare Lombroso ที่ศึกษาโครงสร้างกะโหลกศีรษะ การศึกษาของ Ernest Albert Hueton ที่ศึกษาลักษณะประเภทของร่างกาย การศึกษาของ William Sheldon ที่ศึกษาลักษณะประเภทของร่างกายการศึกษาความคิดปกติของต่อมไร้ท่อ (Endocrine abnormality) การศึกษาความคิดปกติของโครโมโซม (Chromosome abnormality) การศึกษาถึงความบกพร่องทางจิตที่มาจากกำเนิด (Crime and mental deficiency) เพราะมีความเชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผู้ที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางร่างกายและต่อมาได้มีผู้พิสูจน์ว่าทฤษฎีต่าง ๆ นั้นไม่เป็นความจริง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรคจิตกับอาชญากรรม ชีมัวร์ ฮาเล็ก กล่าวว่าโรคจิตและการกระทำผิดหรืออาชญากรรมมีความสัมพันธ์ดังนี้ โรคจิตและอาชญากรรมเป็นการปรับปรุงตัวของบุคคลเนื่องจากความกดดันความกดดัน ที่ทำให้เกิดอาการทางจิตมักเป็นความกดดันที่นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมและมักเกิดจากการปรับตัวที่บกพร่อง อย่างไรก็ตาม นักจิตเวชก็ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าเหตุใดบุคคลซึ่งกระทำความผิดหรือไม่กระทำความผิดมีบุคลิกลักษณะหรืออุปนิสัยอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

2. สาเหตุทางด้านสังคม นักสังคมศาสตร์ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมมี 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับโครงสร้างหรือองค์การทางสังคมและอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับระบบสังคมอย่างไร

แนวทางที่สองจะพิจารณาทางด้านกระบวนการของสังคมซึ่งบุคคลมีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมมากกว่าการเป็นผู้เคารพหรือปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง นักสังคมศาสตร์ มิได้พิจารณาเฉพาะตัวบุคคลแต่พิจารณาที่แบบแผนแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพยายามแสวงหาคำตอบว่าเหตุใดพลเมืองที่ซึ่งเคารพกฎหมายจึงกลับกลายเป็นผู้ไม่เคารพกฎหมาย หรือกระทำผิดในการศึกษาพฤติกรรม ฝ่าฝืนระเบียบของสังคมมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและแสวงหาแนวทางในการกำหนดนโยบายทางอาญาและการควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ยังมีแนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของการกระทำความผิด ดังนี้ (สุดสงวน สุธีสร, 2546, หน้า 83-86)

ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม (Social structural theories) ซึ่งกล่าวถึงระบบโครงสร้างของสังคมอันเป็นตัวกำหนดให้เกิดอาชญากรรม

โครงสร้างทางสังคมด้านเศรษฐกิจ มีนักสังคมวิทยาและนักอาชญาวิทยาหลายท่านให้ทัศนะเกี่ยวกับผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น Karl Marx และ Friedrich Engels ได้เขียนหนังสือ ชื่อ “Communist Manifeste” อาชญากรรมนั้น มีผลมาจากการได้รับการบริการและสินค้าไม่เท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งจะเป็นปัญหาคู่ไปกับสังคมเสมอทางแก้ก็คือต้องมี การเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง ทางด้าน โครงสร้างของสังคม โดยการปฏิวัติสังคมใหม่ และเปลี่ยนระบบของเศรษฐกิจทั้งหมด (Vold, 1958, p. 161) ซึ่งแนวความคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดยนักอาชญาวิทยา ชื่อ วิลเลียม อาเดรียน บองเจอร์ ซึ่งเห็นด้วยว่าระบบเศรษฐกิจเป็นตัวก่อให้เกิด “บรรยากาศของกระบวนการผลักดันให้มีพฤติกรรมอาชญากรรม” (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524, หน้า 17)

Durkheim (1858-1917) เชื่อว่า ในการประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้น เป็นหน้าที่ปกติของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามบรรทัดฐานทางสังคม (Social norms) ไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์หรือไม่สนองตอบต่อความต้องการของสังคม (Social needs) ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แล้วการล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมจะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็ว (วรเดช จันทรศร, 2522, หน้า 22)

ทฤษฎีภาวะไร้ระเบียบของสังคม (Anomic theory) ของ Merton เป็นทฤษฎีที่ขยายแนวความคิดของ Durkheim ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดย Merton เห็นว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม โดยที่ Merton เห็นว่าโครงสร้างทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมหรือที่ Merton เรียกว่าเป้าหมายในทางวัฒนธรรม (Cultural goal) แต่ในขณะที่เดียวกัน โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวกำหนดวิถีทางหรือความประพฤติที่จะเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าว หรือที่ Merton เรียกว่าวิถีทางสถาบัน (Institutionalized means) เหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เนื่องจากไม่สามารถปรับตัว (Adaptation) เข้ากับเงื่อนไขทั้งสองประการหรือเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง (Merton, 1966, p. 97)

ค.ศ. 1942 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับนิเวศวิทยาอาชญากรรม Ecology of crime โดย Clifford Shaw และ Henry Mcday ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมในเขตนครชิคาโกกับสถิติคดีอาชญา โดยมุ่งศึกษาที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยแบ่งพื้นที่ของนครชิคาโกออกเป็น 5 เขต ดังนี้

เขตที่ 1 เป็นศูนย์กลางของทางเศรษฐกิจ การค้าและระบบราชการ

เขตที่ 2 เป็นเขตของการเปลี่ยนแปลงเป็นเขตที่เสื่อมลงมา มักจะเป็นเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งธุรกิจการค้าหรือการอุตสาหกรรมกำลังขยายตัวมาจะมีธุรกิจเล็ก ๆ ที่พักอาศัย บ้านเช่าราคาถูก จะรวมอยู่กับ โรงรับจำนำ บาร์ราคาถูก ๆ ผลของเขตนี้คือสลัมหรือแหล่งของชนกลุ่มน้อย เช่น พวกชาวยิว (ในนครชิคาโก) หรือพวกคนจีนอพยพ

เขตที่ 3 คือเขตโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีบ้านพักของกลุ่มชนชั้นกรรมกรอาศัยอยู่มาก
 เขตที่ 4 คือเขตที่อาศัยของชนชั้นกลางหรือคนชั้นสูง
 เขตที่ 5 คือเขตชานเมือง เป็นเขตที่มีการขนส่งทั้งภาคเอกชนและสาธารณะเพื่อจะขนถ่าย
 สินค้าไปยังใจกลางเมืองที่มีการทำงาน

การศึกษาของ Shaw และ Moday เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอัตราเด็กและเยาวชนกระทำ
 ความผิดในแต่ละเขตนั้นสรุปได้ว่า มีอัตราการกระทำผิดแตกต่างกันออกไป โดยการกระทำ
 ความผิดของเด็กจะมีจำนวนมากในท้องที่ที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ในย่านที่มีการเปลี่ยนแปลง อันได้แก่ ย่านที่มีการอพยพ (อรัญ สุวรรณบุปผา, 2518, หน้า 127-128)
 ซึ่งเป็นเขตของธุรกิจย่อย บ้านเช่าราคาถูก ๆ ใกล้กับใจกลางเมือง อัตราจะลดลงตามระยะห่างจาก
 ศูนย์กลางเมือง แต่อัตราจะยังคงสูงในเขตอุตสาหกรรมและธุรกิจในใจกลางย่อย ๆ ของเมือง
 และอัตราจะลดลงตามระยะห่างจากใจกลางย่อย ๆ นั้นด้วย

สังคมวิทยามีลักษณะประการหนึ่ง คือ มีทฤษฎีเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้
 สังคมวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทฤษฎีทางสังคมวิทยามีหลาย
 ทฤษฎี แต่ทฤษฎีที่จัดว่าเป็นทฤษฎีหลักหรือทฤษฎีมหภาค มี 5 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีโครงสร้าง-
 หน้าที่นิยม ทฤษฎีความขัดแย้ง ทฤษฎีปฏิวัตินิยมหรือทฤษฎีแลกเปลี่ยน ทฤษฎีการกระทำ
 ระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ และทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม (Structural
 & functionalism theory) เชื่อว่าโครงสร้างของสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของสังคม โครงสร้าง
 แต่ละส่วนของสังคมจะมีหน้าที่ของตนเอง และประสานสัมพันธ์กับโครงสร้างอื่น ๆ สังคมจึงจะมี
 คุณภาพ นักทฤษฎีคนสำคัญ คือ August Comte, Herbert Spencer, Emile Durkheim, Talcott
 Parson, Robert Merton และ Jeffrey Alexander นักทฤษฎีเหล่านี้ได้เสนอแนวความคิดสาระสำคัญของ
 ทฤษฎีไว้โดยสังเขป ดังนี้

August Comte เสนอว่า สังคมประกอบด้วยโครงสร้างต่าง ๆ หลายส่วน เช่นเดียวกับ
 ร่างกายของมนุษย์ที่ประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ โครงสร้างแต่ละส่วนเหล่านี้จะทำหน้าที่แตกต่างกัน
 ออกไปอย่างชัดเจน แต่ต่างประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ สังคมจึงจะดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุข
 หรือมีดุลยภาพ (Equilibrium)

Herbert Spencer มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับออกุสต์ คอมท์ และขยายความเพิ่มเติมว่า
 โครงสร้างของสังคมจะเพิ่มความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความหลากหลายและแตกต่าง
 ไปจากโครงสร้างเดิมเสมอ แต่จะยังคงเชื่อมโยงประสานไม่ได้แยกออกจากกัน แต่จะรวมกัน
 ในลักษณะของการบูรณาการ (Integration) เมื่อสมาชิกของสังคมเพิ่มจำนวนขึ้นก็ยิ่งทำให้เกิด
 ความแตกต่างทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้สังคมขาดดุลยภาพ สมาชิกจึงต้องปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ

เช่น การแบ่งงานกันทำ การจัดระเบียบทางสังคม เป็นต้น ทำให้สังคมยิ่งเพิ่มความซับซ้อนและเกิดความแตกต่างกันเป็นความพิเศษเฉพาะอย่าง (Specialization) แต่สังคมจะมีคุณภาพ

เพราะโครงสร้างต่าง ๆ ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนและประสานสัมพันธ์กับโครงสร้างอื่น ๆ ด้วย

Emile Durkhime ได้เสนอ เรื่องการมีคุณภาพของสังคมว่า เกิดจากการยึดเหนี่ยวทางสังคม (Social solidarity) โดยในสังคมขนาดเล็กที่มีโครงสร้างง่าย ๆ จะมีการยึดเหนี่ยวทางสังคมโดยยึดถือค่านิยม จารีต ประเพณี ความคิด ความเชื่อ เจตคติแบบเดียวกัน (Mechanical solidarity) ส่วนสังคมขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้างซับซ้อน การยึดเหนี่ยวทางสังคมจะเป็นไปตามสถานการณ์และบทบาทที่บุคคลดำรงอยู่ (Organic solidarity) การยึดเหนี่ยวทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงจากแบบแรกไปเป็นแบบที่สอง ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีโครงสร้างง่าย ๆ ไปสู่สังคมที่โครงสร้างซับซ้อนเสมอ

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social process theories) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลว่ามีกระบวนการอย่างไร อันมีผลทำให้เขากลายเป็นอาชญากร หรือมีพฤติกรรมอาชญากร (Criminal behavior) ทฤษฎีประเภทนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรียนรู้ได้ และดังนั้นพฤติกรรมอาชญากรก็อาจได้รับมาโดยกระบวนการการเรียนรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมมิใช่อาชญากร (No criminal behavior) ก็ได้รับโดยกระบวนการเรียนรู้ (Learning)

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมที่อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม มีดังนี้ Gabriel Tarde (1843-1904) ผู้ตั้งทฤษฎีการเลียนแบบ (Theory of imitation) เขาเชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรรมโดยกำเนิด ดังที่ ลอมบรโซ วิ ทาร์ดี เชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลทางปัจจัยทางสังคม อาชญากรอาชีพก็ได้รับการฝึกฝนและได้เรียนรู้เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ แต่เนื่องจากสาเหตุที่บุคคลนั้น ได้บังเอิญเกิดในบรรยากาศอาชญากรรม (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524, หน้า 74)

ในปี ค.ศ. 1939 Edwin H. Sutherland ได้เสนอทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม (Differential association theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญว่าพฤติกรรมทางอาชญากรรมเรียนรู้กันได้ โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดในกลุ่มและพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่จะเป็นอาชญากรนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อกัน (Sutherland, & Cressey, 1974, p. 75)

Redkless ได้เสนอทฤษฎีการควบคุม (Containment theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ คือ บุคคลมักจะยับยั้งไม่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยการควบคุมภายนอก (Outer containment) เช่น ความผูกพันทางสังคมกับผู้อื่น ความแน่นอนในการประเมินค่าดีความของบุคคลโดยผู้อื่นการควบคุมภายใน

(Inner containment) ในรูปของการมีความรับรู้ส่วนตัว (Self perception) ที่ดีต่อสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งจะควบคุมอย่างยิ่งที่จะควบคุมบุคคลจากการที่จะมีพฤติกรรมอาชญากร ซึ่งเรคเลส ได้ชี้ให้เห็นว่า การควบคุมภายในมีส่วนประกอบดังนี้ การควบคุมภายในมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ในตัวบุคคลเอง เช่น การควบคุมตนเองการมีทัศนคติต่อตนเองที่มี ความแข็งแกร่งของ Ego มี “Superego” ที่พัฒนาดีแล้ว ความสามารถทนทานต่อความคับข้องใจสูง มีความสำนึกในความผิดชอบสูง มีแนวทางมีจุดมุ่งหมายมีความสามารถในการหาสิ่งชดเชยเพื่อความรู้สึกพึงพอใจความสามารถในการหาเหตุเพื่อช่วยลดความเครียดได้ (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524, หน้า 76)

นักสังคมวิทยาหลายคนได้ทำการศึกษาทฤษฎีตราหน้า (Labeling theory) เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายขบวนการต่าง ๆ ที่มีผลให้บุคคลมีพฤติกรรมเป็นอาชญากรหรือเบี่ยงเบนไป เช่น Frank Tannenbaum ในปี ค.ศ. 1968, Lemert ในปี ค.ศ. 1951, Becker ในปี ค.ศ. 1965, Turk ในปี ค.ศ. 1969 และ Quinney ในปี ค.ศ. 1970 ในความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ในการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรพอสรุปได้ว่า ไม่มีพฤติกรรมใดที่เป็นพฤติกรรมอาชญากรอย่างแท้จริงได้ แต่ที่มีพฤติกรรมนั้นเป็นเพราะสังคมกำหนดหรือตราหน้าให้บุคคลเป็นอาชญากรได้ เพราะมีผลพื้นฐานที่กระทำผิดและในกระบวนการตราหน้าโดยกระบวนการยุติธรรม

กลุ่มทฤษฎีกระบวนการทางสังคม (Social process theories) กระบวนการทางสังคมมองว่า คนได้ถูกขัดเกลา (Socialization) จากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ที่ทำงาน เป็นต้น ซึ่งถ้าหากความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกและได้รับการสนับสนุน คนจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมเป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบ คนก็จะฝ่าฝืนกฎระเบียบ นำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม

ทฤษฎีกระบวนการทางสังคมเชื่อว่า คนไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติ ชนชั้น หรือเพศใดก็ตาม ต่างก็มีศักยภาพที่จะเป็นอาชญากรได้ทั้งสิ้น คนจนหรือคนชั้นต่ำมีปัญหาทางเศรษฐกิจสูงได้รับการดูแล การศึกษาน้อย ครอบครัวแตกสลาย จึงมีโอกาหรือความสามารถในการก่ออาชญากรรมสูง ในขณะที่ชนชั้นกลางมักมีสังคมที่ดีกว่า ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจมีเพื่อนดีเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงมีโอกาหรือความสามารถในการทำความผิดน้อย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ชนชั้นกลางหรือกลุ่มที่มีความพร้อมจะไม่ทำความผิดเลย สิ่งนี้จะขึ้นอยู่กับ การขัดเกลาทางสังคมเป็นสำคัญ เช่น ชนชั้นกลางมีฐานะดี เลี้ยงลูกแบบตามใจ ไม่ฝึกให้มีความอดทน ต้องการอะไรก็จะได้รับเสมอ ๆ ก็อาจจะกลายเป็นคนที่มีโอกาสในการกระทำผิดหรือก่ออาชญากรรมได้เช่นกัน เราจะเห็นว่าการขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะอยู่ในชั้นไหน ๆ แต่ถ้าหากได้รับการขัดเกลาไปในทางที่ดีแล้ว เขาก็จะเป็นบุคคลที่มีโอกาสหรือศักยภาพในการทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมต่ำ

ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family relation) เป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจภายในครอบครัว การฝึกให้มีวินัยที่ถูกต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวได้ทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น หากเด็กได้รับการอบรมอย่างถูกต้องจากครอบครัว เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะประพฤติตนไปในทางที่ได้รับการอบรม การที่เด็กมาจากครอบครัวแล้ว เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะประพฤติตนไปในแนวทางที่ได้รับการอบรม การที่เด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก (Broken home) ก็มีได้แปลว่าเด็กคนนั้นจะต้องกลายเป็นเด็กกระทำความผิด เพราะหากพ่อ-แม่คนใดคนหนึ่งสามารถทำหน้าที่ของตนและชัดเจนส่วนที่ขาดหายไปของเด็กได้ จนเด็กรู้สึกรู้ว่าตนมิได้ขาดอะไรและรู้สึกรู้ว่าตัวเองปกติทุกอย่าง นักอาชญาวิทยาบางคนมองว่าหากเด็กไม่ได้รับการชัดเจนที่เพียงพอ เพราะพ่อ-แม่ต้องแบกภาระในเรื่องเศรษฐกิจ ไม่มีเวลาให้เด็กอย่างเพียงพอ ทำให้เด็กมีปัญหา จึงหันไปคบเพื่อนซึ่งอาจเป็นเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เกรเด เด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีมาปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่าเด็กที่อยู่กับพ่อ-แม่ที่อยู่เป็นคู่ มีฐานะดี มีเวลาให้เพียงพอ โอกาสที่เด็กจะประสบความสำเร็จทางการศึกษาก็มีสูง

ความสัมพันธ์ของเพื่อน (Peer relation) นักจิตวิทยาเชื่อว่าเพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกที่จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ในช่วงอายุของเด็กแต่ละช่วง เพื่อนจะมีอิทธิพลในลักษณะที่ต่างกัน เช่น ในช่วงวัยรุ่น (Teen) เพื่อนจะมีบทบาทเป็นผู้ให้กำลังใจ เพราะเป็นวัยที่ต้องการการสนับสนุนทางอารมณ์ จึงมีความเชื่อใจเพื่อนมาก และมักจะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของตนให้เพื่อนได้รับรู้ ส่วนในเด็กที่ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนมักจะแสดงอาการก้าวร้าวและชอบแกล้งคนอื่น เด็กอาจมีกลุ่มเพื่อนมากกว่า 1 กลุ่ม ในกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่ม ในแต่ละขณะเดียวกันอีกกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นผู้ตามก็ได้ จะเห็นได้ว่าเด็กและเพื่อนต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ ยังมีสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น สถาบันศาสนามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เช่น ผู้ที่นับถือคริสต์ศาสนาทุกวันอาทิตย์ก็จะไปโบสถ์ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ไม่คิดประกอบอาชญากรรม

แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์มี 3 ส่วน คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ทฤษฎีกล่าววามมนุษย์เรียนรู้เทคนิคและทัศนคติของอาชญากรรม จากการศึกษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นอาชญากรรม จึงเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมนั้นมา

2. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเป็นอาชญากรในตัวเอง แต่เป็นเพราะความผูกพันที่มีต่อสังคมทำให้สามารถควบคุม พฤติกรรมของตนให้อยู่ในกรอบของสังคมได้

3. ทฤษฎีปฏิกริยาของสังคมหรือการตีตรา (Social reaction (labeling) theory) มีมุมมองว่าคนจะกลายเป็นอาชญากรเพราะสังคมตีตราให้เป็น และผู้ที่ถูกตีตราก็ยอมรับสภาพที่ได้รับเช่นกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

ทฤษฎีการขัดเกลาของ David Matzsd กล่าวว่า พฤติกรรมอาชญากรเกิดจากขาดกระบวนการในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม อาทิ สถาบันครอบครัวซึ่งทำหน้าที่ในการเลี้ยงดู การอบรมบ่มนิสัย การขัดเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ของชุมชนและสังคมโดยกระบวนการขัดเกลาทำหน้าที่ถ่ายทอด ค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนการปฏิบัติ ประเพณี วัฒนธรรมทำหน้าที่ในการหล่อหลอมพฤติกรรมของคนในสังคม หากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไม่สามารถทำหน้าที่หรือกระบวนการในการขัดเกลาเกิดความบกพร่องทำให้สมาชิกของครอบครัวเติบโตไม่สมบูรณ์แบบมีความบกพร่องทางบุคลิกภาพ อันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม

ความหมายของการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมเป็นคำที่นักวิชาการ และคนทั่วไปในปัจจุบันรู้จักและเข้าใจร่วมกันว่ามาจากคำว่า Socialization ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

โดยมีสองความหมายว่า การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์เรียนรู้วัฒนธรรม สามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมได้ถูกต้องและความหมายที่สอง การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การพัฒนาบุคลิกภาพ สังคมแต่ละแห่งมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน มนุษย์แต่ละสังคมจึง มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน (จางงศ์ อธิวัฒน์สิทธิ์, 2547, หน้า 43)

ปพาณี ฐิติวัฒนา (2545, หน้า 70) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการ (Process) ที่สังคมหรือกลุ่ม สั่งสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ และรับเอาระเบียบ วิถีกฎเกณฑ์ ความประพฤติ และค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มหรือสังคมได้กำหนดไว้ เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกของกลุ่ม หรือสังคมนั้น

สุพัตรา สุภาพ (2536, หน้า 48) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ ได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดหรือวางไว้ เพื่อให้แบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

สนธยา พลศรี (2545, หน้า 131) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่ม สั่งสอนหรือปลูกฝังให้สมาชิก ได้รับเอาบรรทัดฐานทางสังคมต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดไว้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทำให้ดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุขและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

Charon (1992, p. 78) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการซึ่งมีตัวแทนทางสังคม (ผู้ปกครอง, ครู, ลี้อ, ผู้นำทางการปกครอง, ผู้นำทางศาสนา, และอื่น ๆ) สั่งสอนแต่ละบุคคลในแนวทางของพวกเขาทั้งหลาย

Landis (1986, p. 33) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การเรียนรู้ในความคิดหมาย, นิสัย, ทักษะ, ค่านิยม, ความเชื่อ และข้อบังคับอื่นที่จำเป็นเพื่อให้เกิดผลในการเข้าร่วมกลุ่มในสังคม

จะเห็นได้ว่า ความหมายของการขัดเกลาทางสังคมมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถให้คำจำกัดความโดยสรุปได้ ดังนี้

การขัดเกลาทางสังคมคือ กระบวนการอบรมสั่งสอนทั้ง โดยตรง และโดยอ้อม เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ค่านิยม วัฒนธรรม บรรทัดฐาน และกฎเกณฑ์หรือกลุ่มที่สังคมได้กำหนดไว้เป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข และมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ความสำคัญของการขัดเกลาทางสังคม

จากความหมายดังกล่าว การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะขาดเสียมิได้ เป็นหลักในการปฏิบัติที่บุคคลจะต้องเรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ของกลุ่มหนึ่ง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กันได้ ฉะนั้นการขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นวิธีการถ่ายทอด วัฒนธรรม ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เป็นการรับเอาคุณค่าของกลุ่มที่บุคคลร่วมอยู่ด้วยในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกเป็นตัวตนหรือตัวของตัวเอง (Self) คือ ความรู้สึกที่ตนเป็นมนุษย์ต่างจากคนอื่น สามารถควบคุมความรู้สึกนึกคิด ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบ หรือตามความเหมาะสมในกลุ่มอื่น ๆ การขัดเกลาทางสังคมจึงมีกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อน และสิ่งที่เรียนรู้นี้อาจจะแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ โดยบุคคลที่จะต้องผูกพันกับ โครงสร้างของสังคมที่มีอยู่ ความผูกพันนี้แสดงออกมาในรูปที่บุคคลจะต้องปฏิบัติ ตามหน้าที่และบทบาทในเรื่องต่าง ๆ เช่น การงาน การปกครอง การศึกษา การศาสนา การมีครอบครัว การนันทนาการ เป็นต้น นอกจากนี้สังคมจะกำหนดรูปแบบ และหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ และมีส่วนสร้างความสำนึก ความประทับใจ คุณค่าทางวัฒนธรรม และแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมอย่างแท้จริง นั่นคือ สังคมจะเปลี่ยนสภาพของบุคคลจากสภาพทางชีววิทยา (Biological person) มาเป็นบุคคลของสังคม (Social person) (สุพัตรา สุภาพ, 2536, หน้า 47)

ปฟาณี ฐิติวัฒนา (2541, หน้า 71) กล่าวว่า เมื่อทารกเกิดขึ้นมาจากครรภ์อันได้แก่ สามีภรรยา ซึ่งสถานภาพเป็นผู้ให้กำเนิด ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก็คือจากทารก เป็นเด็กเติบโต ตามลำดับเวลาผ่านไป คน ๆ นั้นจะมีลักษณะชีวภาพเกือบทั้งหมด หรือบางส่วนคล้ายคลึงพ่อแม่ และญาติผู้ใหญ่ของเขา ลักษณะดังกล่าวทั้งหมดคือสิ่งที่บุคคลได้รับถ่ายทอดโดยกำเนิด เรียกว่า พันธุกรรมหรือกรรมพันธุ์ ที่เป็นองค์ประกอบแรกของความเป็นคน ส่วนองค์ประกอบที่สองคือ การขัดเกลาทางสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคคลเป็นคนโดยสมบูรณ์ ซึ่งเขียนสั้น ๆ ได้ดังนี้

ความเป็นคนโดยสมบูรณ์ = พันธุกรรม + การขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคม เป็นลักษณะที่ปรากฏเฉพาะในสังคมมนุษย์เท่านั้นเพราะมนุษย์มีส่วนได้เปรียบทางคุณลักษณะทางร่างกายและสมองที่แตกต่างจากสัตว์ประเภทอื่น กล่าวคือ มนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้มากกว่าสัตว์ประเภทอื่น มนุษย์มีสติปัญญา เฉลียวฉลาด ซึ่งเป็นคุณสมบัติทางชีวภาพของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ทำให้สามารถเรียนรู้และจดจำได้ มากขึ้นตามเวลาที่ผ่านไป ดังนั้นมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้อง ได้รับการขัดเกลาทางสังคมเพื่อที่จะมี บุคลิกภาพเช่นเดียวกับมนุษย์ผู้อื่นและรู้จักระเบียบของสังคมหรือวัฒนธรรม มิฉะนั้นแล้วเขาก็จะมี พฤติกรรม เช่นเดียวกับสัตว์ชนิดอื่น ไม่สามารถเข้าสังคมกับมนุษย์ได้ (จางงศ์ อธิวัฒน์สิทธิ์, 2547, หน้า 43)

กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการทางสังคมที่มนุษย์ทุกคนจะต้องผ่านมานับตั้งแต่ เกิดจนตาย เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้ (สุพัตรา สุภาพ, 2536, หน้า 49)

การตอบสนองความต้องการระยะเริ่มแรก (Response) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะ แสดงความต้องการออกมาและคนอื่น ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่นี้จะสนองตอบความต้องการนั้น เป็นการสนองตอบตามระเบียบแบบแผนที่สังคมนั้น ๆ กำหนดไว้แตกต่างกันไปตามสภาพของ สังคมที่ตนเป็นสมาชิก

การยึดถือสิ่งที่คล้ายกับตัวเอง (Identification)

1. ความต้องการที่จะทำตัวให้เหมือนกับบุคคลที่ตนต้องการยึดถือเป็นแบบฉบับ เช่น เด็กชายต้องการเลียนแบบให้เก่งเหมือนพ่อ เด็กหญิงต้องการเลียนแบบให้เก่งเหมือนแม่ เป็นต้น
2. ความรู้สึกร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็นพวกเดียวกับตน เช่น ความรู้สึกเจ็บร้อน แทน เห็นอกเห็นใจ หรือใครมาว่าพี่น้องของตนต่างก็เจ็บร้อนแทนกัน หรือบางคนรักเพื่อนยิ่งกว่า ตัวเองหรือเหมือนตัวเอง หากเพื่อนได้รับความทุกข์ร้อนอะไร ตัวเองก็จะรู้สึกทุกข์ร้อนไปด้วย เช่นกัน

3. ความรู้สึกที่ยึดมั่นหลักการหรืออุดมคติบางอย่าง อย่างแน่นแฟ้น เช่น คนที่รักชาติ จนยอมสละชีวิตเพื่อชาติ หรือบางคนยอมตายดีกว่าเสียเกียรติ ยอมอดดีกว่ายอมโกง เป็นต้น

การมีปฏิริยาสัมพันธ์กับคนอื่นในชีวิตของมนุษย์ในระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร จะทำให้บุคคลนั้นรู้จักเลือกแบบหรือยึดถือแบบฉบับที่ตนคิดว่ามีส่วนคล้ายกับตน ความรู้สึกเช่นนี้ จะเป็นแนวทางให้คนรู้จักทำในสิ่งที่สังคมต้องการ แต่ความสำเร็จในการขัดเกลาขึ้นอยู่กับว่า ระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ สอดคล้องหรือเข้ากับความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความสามารถของเขาเพียงใด

จุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็น การควบคุมอย่างหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์แก่ชีวิตในกลุ่ม และพัฒนาตัวบุคคล กล่าวโดยลักษณะกว้าง ๆ การขัดเกลาทางสังคมมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (จางงศ์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2547, หน้า 44)

ช่วยเพราะความเป็นระเบียบวินัยพื้นฐาน เช่น รู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม จนกระทั่งรู้จักใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ อันสลับซับซ้อนและละเอียดสูงขึ้น ความมีระเบียบวินัยจำเป็นต้องมีการปลูกฝังให้แน่นแฟ้น จนเกิดเป็นนิสัยถาวรในตัวบุคคล

ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความมีวินัยในตัวบุคคล ความมีวินัยตามปกติเป็นเรื่องเข้มงวดและบางทีก็เป็นเรื่องไม่น่าเพลิดเพลินเลย แต่อาศัยแรงบันดาลใจ บุคคลสามารถรักษาได้ โดยทำให้มันรู้สึกง่ายขึ้นและมีความหมายเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเลิกสับสนความคิดที่จะทำการเสาะแสวงหาความพอใจชนิดทันทีทันใจ

การขัดเกลาทางสังคมสอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคม รวมทั้งทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งช่วยสนับสนุนบทบาทเหล่านั้น มนุษย์ในสังคมมีบทบาทแตกต่างกันออกไปตามสถานภาพหรือตำแหน่งที่ตน ได้รับแต่ละตำแหน่งก็มีบทบาทกำหนดไว้ โดยเฉพาะโดยอาศัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมนี้ มนุษย์เรียนรู้วิธีการปรับปรุงตัวให้เข้ากับบทบาทต่าง ๆ ของตนและเข้าใจบทบาทของบุคคลอื่นด้วย ทำให้ความสัมพันธ์กันในสังคมเป็นไปโดยราบรื่น

การขัดเกลาทางสังคมทำให้บุคคลมีความชำนาญและทักษะในด้านต่าง ๆ ช่วยให้บุคคลมีการเตรียมตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น ทักษะในการเขียนจดหมาย ทักษะในการเกี่ยวข้องกับเพื่อนบ้าน ทักษะในการใช้โทรศัพท์และทักษะในการรู้จักสั่งอาหารรับประทาน เหล่านี้ เป็นต้น ทักษะดังกล่าวเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งสำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมเหล่านั้น

การขัดเกลาทางสังคมกับการสร้างความเป็นตัวตน

ความเป็นตัวตน (Self) เกิดจากการขัดเกลาทางสังคม เป็นการที่บุคคลยอมรับเอาคุณค่าของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลจากการมีปฏิริยาสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการปรับความต้องการและการกระทำ

ของตนให้เข้ากับกลุ่ม ตามสิทธิและหน้าที่ ที่สังคมกำหนดหรือยอมรับ ความเป็นตัวตนจึงเป็น
 ผลผลิตของสังคม มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ก็เพราะความมีตัวตน ซึ่งเป็นความรู้สึกในความเป็นตัวตน
 ของตนเองว่าตนเป็นใคร มีความต้องการต่าง ๆ ที่ต่างจากผู้อื่นอย่างไร ดังนั้นความเป็นตัวตน
 จึงเปรียบเสมือนหางเสือที่นำทางเรือเข้าสู่จุดหมายปลายทาง (สุพัตรา สุภาพ, 2536, หน้า 53)

การขัดเกลาทางสังคมช่วยสร้างตัวตนขึ้นมา 3 อย่างคือ (จันงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์, 2547,
 หน้า 46)

1. ภาพเกี่ยวกับตน (Self-image) โดยอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และโดยอาศัย
 ภาษามนุษย์ จะเกิดความคิดเกี่ยวกับตัวเองว่าเป็น “ฉัน” เมื่อบุคคลมีความเข้าใจทัศนคติที่คนอื่น
 มีต่อตัว “ฉัน” เช่นนี้แล้วก็จะพัฒนาภาพเกี่ยวกับตัวตนขึ้น บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตัวเองจาก
 การสังเกตวิธีการที่คนอื่น สนองต่อตน ทัศนคติที่เข้าไปอยู่ในสภาพเกี่ยวกับตนเอง โดยส่วนใหญ่
 จะเป็นเรื่องอารมณ์ กล่าวคือ เป็นทัศนคติที่เกี่ยวกับการเห็นด้วยและการไม่เห็นด้วย การยอมรับ
 และการปฏิเสธความสนใจหรือความรู้สึกเฉย ๆ

2. ตัวตนในอุดมคติ (Ideal-self) จากทัศนคติที่คนอื่นมีต่อตน บุคคลอาจจะสร้างภาพ
 ของสิ่งที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เพื่อเสาะแสวงหาความรักและ การรับรอง การขัดเกลาทางสังคมเพื่อ
 มุ่งสร้างภาพตัวตนในอุดมคตินั้น อาจเป็นคาบสองคมได้ กล่าวคือ การทำตนให้เป็นอันหนึ่ง
 อันเดียวกันกับค่านิยม จุดมุ่งหมายและบทบาทในอุดมคติเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการขัด
 เกลาทางสังคม เพราะช่วยให้บุคคลรักษาระเบียบวินัย แต่ถ้าศักยภาพของบุคคลในการพัฒนา
 ความมีระเบียบวินัย มีความแตกต่างสูงมากไปจากรูปแบบตัวตน ในอุดมคติ หรือตัวตนในอุดมคติ
 มีความต้องการให้ปฏิบัติในสิ่งที่สูงเกินไป ผลอาจจะเห็นได้ว่า บุคคลจะรู้สึกที่ตัวเอง ไม่เหมาะสม
 กับตัวตนในอุดมคตินั้น และอาจมีความล้มเหลวได้

3. ตัวตนปฏิบัติการ (Ego) พฤติกรรมของพ่อแม่ส่วนใหญ่ที่มีต่อลูกของตน หลังจาก
 พ้นจากวัยทารกแล้ว จะมุ่งให้เด็กควบคุมตนเองและพึ่งตนเอง รวมทั้งช่วยตนเองได้เมื่อเด็กโตขึ้น
 ก็หวังว่าจะมีความสามารถพึ่งตนเองได้และควบคุมตนเองได้ ฉะนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม
 จึงมุ่งสร้างตัวตนซึ่งสามารถจะควบคุมและชี้แนวทาง สำหรับพฤติกรรมของตนเองได้ ตัวตน
 ปฏิบัติการคือสิ่งที่เราทำได้ทำไปในแต่ละวัน ซึ่งเป็นช่วงสำหรับปฏิบัติหน้าที่ควบคุม และส่งเสริม
 การเป็นปีกแผ่นของตัวตน

วิธีการขัดเกลาทางสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2536, หน้า 51) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมจะออกมาในรูปแบบ
 การขัดเกลาโดยตรง และการขัดเกลาโดยอ้อม

1. การขัดเกลาโดยตรง เป็นการขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของกลุ่มสังคมนั้นกำหนดไว้ เป็นการบอกว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรกระทำ อะไรผิด อะไรถูก ฯลฯ ซึ่งนับว่ามีผลต่อการ พัฒนาบุคลิกภาพมาก เป็นการชี้ทางและแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างจริงจังและเจตนา เพื่อให้บุคคลสามารถวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ การขัดเกลาโดยตรงจะพบเห็นเสมอในหมู่ครอบครัว โรงเรียน วัด เป็นต้น ส่วนโรงเรียนจะอบรมเป็นทางการมากกว่าครอบครัว เพราะเป็นสถาบันอบรมสั่งสอนคนเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นจะต้องมีการอบรมและลงโทษอย่างเป็นทางการ เช่น มีตารางวันเวลาเรียนแน่นอน เพื่อจะให้เด็กได้รู้สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดทักษะและคุณค่าแก่ชีวิต

2. การขัดเกลาโดยอ้อม เป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง บุคคลได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกต หรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น เช่น ถ้าเราไปงานเลี้ยงที่มีอุปกรณ์การกินมากมายและเราไม่คุ้นเคย และเราไม่ทราบว่าจะใช้อะไรก่อนหลัง เราก็เรียนรู้ได้จากการดูบุคคลอื่นว่าเขาหยิบอะไรก่อนหลัง แล้วพยายามเลียนแบบคนที่ทำถูกต้อง เราก็จะไม่พลาด หรือในกลุ่มเพื่อน เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของเพื่อน เช่น ถ้าต้องการเล่นกับเพื่อนก็ต้องรู้จักผ่อนปรนเข้าหากัน ถ้าใครไม่เคารพกฎเกณฑ์ของกลุ่ม กลุ่มก็อาจจะแสดงท่าที่รังเกียจไม่ยอมให้เข้ามาร่วมในกลุ่ม ซึ่งถ้าบุคคลนั้นอยากจะ อยู่ร่วมกลุ่มอีกก็ต้องปรับตัวเสียใหม่ให้สอดคล้องกฎเกณฑ์ที่กลุ่มวางไว้

องค์กรที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม

องค์กรทางสังคมทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมมี 6 องค์กร คือ

1. ครอบครัว ครอบครัวเป็นองค์กรแรกที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมให้กับมนุษย์ เพราะครอบครัวเป็นผู้เลี้ยงดูบุคคลตั้งแต่เป็นทารก การขัดเกลาทางสังคมที่บุคคลได้รับในวัยเด็ก เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอารมณ์และบุคลิกภาพมาก และยังมีหน้าที่ถ่ายทอดให้การเรียนรู้ วัฒนธรรม และค่านิยมแก่สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งกล่อมเกลาพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพให้เข้าไปตามบทบาทและความคาดหวังของสังคม

2. สถานศึกษา สถานศึกษานับเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่การขัดเกลาทางสังคมต่อจากครอบครัว เมื่อถึงวัยเรียนครอบครัวก็จะส่งบุตรหลานของตนไปเรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาและได้รับการอบรมจากโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คุณค่า แนวความคิด และความเชื่อของบุคคล

3. กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทางอ้อม เพราะไม่มีการเขียนระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการที่บุคคลจะคบกับเพื่อน ไว้อย่างแน่นอน บุคคลจะคบกันเป็นเพื่อนต้องมีความพอใจในการปฏิบัติต่อกันและกัน โดยไม่รู้สึกรังเกียจ และบุคคล

สามารถเรียนรู้การจะมีชีวิตอยู่ในสังคมต้องรู้จักการปรับความต้องการของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของคนอื่นด้วย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

4. องค์กรศาสนา ศาสนามีหน้าที่หลักสองประการ คือ หน้าที่ต่อบุคคลและหน้าที่ต่อสังคม หน้าที่ต่อบุคคลคือ สนองความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านอยากรู้ อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระกับชีวิต และการแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนหน้าที่ต่อสังคมคือ ช่วยให้ผู้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน ค่านิยมในสังคม และช่วยให้มีอุดมคติในการดำเนินชีวิต ศาสนายังเป็นที่พึ่งทางใจของบุคคลจำนวนมากไม่น้อย เนื่องจากสังคมไม่สามารถตอบสนองความต้องการทุกอย่างให้ผู้บุคคลได้ เมื่อผิดหวังจากสังคม บุคคลมักจะหันเข้าทางศาสนาเป็นที่พึ่ง

5. กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาชีพแต่ละแห่งจะมีกฎระเบียบของตนเองที่กำหนดให้ผู้บุคคลอยู่ในสังกัดปฏิบัติตามระเบียบ ซึ่งมีระเบียบแตกต่างกันออกไป บุคคลจะต้องเรียนรู้และรับไว้หากต้องการอยู่ร่วมกลุ่มนั้น บางอาชีพมีผลบังคับเพียงแค่เวลาทำงานเท่านั้น แต่บางอาชีพระเบียบของกลุ่มอาชีพมีผลบังคับให้ผู้บุคคลต้องทำอยู่ตลอดเวลา

6. สื่อมวลชน การเผยแพร่ข่าวสารหรือแนวความคิดผ่านสื่อมวลชนมีผลต่อสมาชิกสังคมอย่างกว้างขวางและรวดเร็วมาก โดยทั่วไปสื่อมวลชนเป็นแหล่งให้สาระและข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต การตัดสินใจและการคาดหวังในชีวิต แต่สังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้การขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีให้ทั้งคุณและโทษ ดังนั้นการยึดถือข่าวสารหรือแบบแผนของสังคมที่ได้จากสื่อมวลชนจึงจำเป็นที่บุคคลจะต้องใช้ความคิด พิจารณาอย่างรอบคอบ

วัยที่จำเป็นต่อการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่มนุษย์คลอดจากครรภ์มารดาออกมาเป็นทารกจนกระทั่ง ถึงวัยชรา และหมดอายุขัยลงในที่สุด วัยที่สำคัญต่อการอบรมสั่งสอนให้รู้ระเบียบของสังคม อาจแยกออกได้เป็น 2 วัย คือ

1. การขัดเกลาทางสังคมในระยาะที่ยังเป็นเด็ก (Socializing the child)

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรก que เด็กได้รับการอบรมสั่งสอน เป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องที่พ่อแม่และผู้ปกครอง โดยเฉพาะตอนที่เด็กเป็นทารก เด็กก็ต้องการรับการตอบสนองทางร่างกาย และการเอาใจใส่ความต้องการขั้นพื้นฐานคืออาหาร ซึ่งเป็นเรื่องการเลี้ยงดูนี้ก็แตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม เป็นการอบรมแบบแฝงระเบียบวิธีในการตอบสนองความต้องการ และการไม่ตอบสนองก็เป็นส่วนหนึ่งในการอบรมนั้นเช่นกัน การอบรมนี้เป็นไปตามระยะเวลาของการเจริญเติบโต ผู้ใหญ่จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงจาก

การตอบสนอง จากให้ความตอบสนองความต้องการทางร่างกายเป็นการให้การอบรมให้รู้จักควบคุมอารมณ์และหัดให้เด็กช่วยตัวเอง เพราะการตอบสนองทางกายจะลดความสำคัญลงไปกว่าการตอบสนองทางใจเป็นการถ่ายทอดสิ่งที่ดีที่ควรให้กับเด็ก การที่เด็กจะมีอารมณ์ในแบบใดเกิดจากความสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนใกล้ชิดที่สุด คือ พ่อแม่นั่นเอง เนื่องจากพ่อแม่มีความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด

2. การขัดเกลาทางสังคมในระยะที่เป็นวัยรุ่น (Socializing the youth)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้ผ่านการอบรมมามากพอที่จะรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นวัยที่จะพ้นจากสภาพความเป็นผู้เยาว์และเริ่มเข้าสู่ภาวะความเป็นหนุ่มสาว วัยรุ่นจึงเป็นเพียงช่วงระยะหนึ่งของการเจริญเติบโตที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว วัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าใจและยอมรับว่าเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง การอบรมในวัยนี้จึงอาจจะต้องพบกับการคัดค้านขัดแย้งบ้างถ้าเข้าใจเขาไม่ดีพอ ซึ่งในสังคมที่ซับซ้อน วัยรุ่นจะไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองตลอดเวลา แต่ต้องพบกับจุดต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในแบบต่าง ๆ กัน ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเรียกว่าจะยึดคุณค่าใดเป็นหลัก เพราะแต่ละกลุ่มกำหนดไปตามวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของกลุ่ม พ่อแม่ควรเข้าใจและควรปรับปรุงถ้าที่ของตนเองเพื่อการอบรมสั่งสอนจะได้ผล และเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นต่อไป และเป็นผู้ใหญ่ที่พร้อมจะช่วยตัวเอง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด

การกระทำผิดเป็นอาชญากรรมที่มี อยู่ในทุกสังคม ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ โดยสามารถนำทฤษฎีที่ใช้อธิบายสาเหตุและป้องกันการกระทำผิดมาอธิบาย ประกอบด้วยทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม ทฤษฎีการป้องกัน ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ทฤษฎีสภาพไร้บรรทัดฐาน ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ และทฤษฎีการยึดค่านิยมของคนชั้นกลาง ดังนี้

ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม (Social bonding theory)

Herchi (n.d. cited in Ward, Carter, & Perrin, 1994, p. 34) ได้เสนอทฤษฎีที่ใช้ในการควบคุมสังคม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดสาเหตุที่บุคคลไม่กระทำผิดเนื่องจากมีมูลเหตุที่ทำบุคคลทำตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคมมีรากฐานมาจากพันธะที่บุคคลนั้นมีต่อสังคม บรรทัดฐานบางส่วนจะผูกมัดยึดเหนี่ยวบุคคลนั้นไว้กับสถานการณ์ทางสังคม เรียกว่า พันธะทางสังคม อย่างไรก็ตามบุคคลมีความแตกต่างในเรื่องที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหากมีความเชื่ออ่อนแอแนวโน้มที่จะกระทำผิดจะมีมากขึ้น หากมีความเชื่อมากบุคคลจะไม่ละเมิดกฎหมาย และมีความประพฤติที่จะปฏิบัติหรือเห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ของสังคม Herchi ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลไว้ 4 ประการ คือ

1. การผูกมัด (Commitment) เป็นความผูกพันทางจิตใจที่จะยอมรับต่อพันธะต่าง ๆ ในสังคมเป็นการยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นความปรารถนาอย่างแรงกล้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ฯลฯ

2. การผูกพัน (Attachment) เป็นความผูกพันที่มีเหตุผลของบุคคล อาทิ ความผูกพันทางด้านอารมณ์ของบุคคลที่แสดงออกกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ความผูกพันภายในครอบครัวจะทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนลดลง หากบุคคลมีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี โอกาสที่จะมีความเบี่ยงเบนมีมากกว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับครอบครัวอย่างใกล้ชิด

3. ความเกี่ยวข้อง (Involvement) เป็นความสัมพันธ์ที่บุคคลมีขึ้นภายหลังที่ได้มีความผูกมัดผูกพันต่อครอบครัวแล้ว ความเกี่ยวข้องที่จะเข้าร่วมกิจกรรมภายในครอบครัวและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมตามที่ตนมีพันธะ มีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับบุคคลผู้นั้นมีความผูกมัดผูกพันกับครอบครัวมากน้อยเพียงใด และเมื่อบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวหรือสังคมมาก โอกาสที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจึงมีน้อย อาทิ การมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน โบสถ์ การทำงาน และการเล่นกีฬา เป็นต้น

4. ความเชื่อ (Belief) เป็นความเชื่อในความเป็นธรรมของกฎหมาย กล่าวคือถ้าบุคคลมีความเชื่อว่ากฎหมายมีความเป็นธรรมแก่ตน แนวโน้มจะปฏิบัติตามกฎหมายจะมีมาก แต่ถ้าความเชื่อกฎหมายไม่เป็นธรรม การปฏิบัติตามกฎหมายจะน้อย และการกระทำผิดก็จะเกิดขึ้น สรุปได้ว่าการกระทำผิดของบุคคล ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความใกล้ชิด การมีพันธะ รวมถึงการได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสถาบันทางสังคมต่าง ๆ นอกจากนี้สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายก็ต้องออกกฎหมายที่มีความยุติธรรมกับบุคคลทุกกลุ่มไม่เลือกปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อการที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม การกระทำผิดก็จะไม่เกิดขึ้น

ทฤษฎีการป้องกัน (Deterrence theory)

Zimring and Hawwkins (n.d. อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, 2543, หน้า 22-23) ได้กล่าวถึงทฤษฎี การยับยั้งที่เน้นการใช้กฎหมายเพื่อควบคุมอาชญากรรมที่มีพื้นฐานมาจากคำสอนทางศาสนา ในลักษณะคือบุคคลจะไม่กระทำผิด เนื่องจากการกลัวว่าเมื่อมีการกระทำผิดแล้วจะถูกลงโทษ โดยมีเหตุผลว่า ผลที่ได้รับจากการถูกลงโทษจะเป็นความพอใจ หรือความเจ็บปวดมากกว่ากัน หากการลงโทษมีความเจ็บปวดมากกว่า การกระทำความผิดหรือละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้นสาระสำคัญของทฤษฎีการป้องกัน คือ ตัวบทกฎหมายที่จะใช้ในการลงโทษแก่ผู้ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น มีความเหมาะสมอย่างไรจึงจะสามารถยับยั้งการกระทำผิดได้ และการลงโทษจะมีผลในการข่มขวัญยับยั้ง จะต้องทำให้การลงโทษนั้นมีความเหมาะสมดังนี้ คือ

ความแน่นอนของการลงโทษ กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นจะต้องนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โดยไม่ให้ผู้กระทำผิดหลุดลอยไปได้ซึ่งจะมีผลในการข่มขวัญต่อผู้กระทำผิดและผู้อื่น เกิดความกลัวที่จะกระทำผิดขึ้นอีก

ความรวดเร็วของการลงโทษ กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นจะต้องนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้โดยเร็วที่สุด เพื่อคนโดยทั่วไปจะได้เห็นเป็นตัวอย่างว่าเมื่อกระทำผิดขึ้นแล้วผลจะเป็นอย่างไร ในตรงกันข้ามหากนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษช้าเท่าใดก็จะทำให้คนทั่วไปลืมเหตุการณ์ที่มีการกระทำผิดขึ้นได้ จึงเป็นตัวอย่างที่ทำให้ผู้ที่คิดกระทำผิดคิดกระทำผิดขึ้น ทำให้ไม่มีผลในการข่มขู่ยับยั้ง

ความเหมาะสมของการลงโทษ กล่าวคือ การลงโทษจะต้องมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับความผิดที่เกิดขึ้น คือ ไม่ลงโทษที่รุนแรงหรือเบาจนเกินไป เพราะการลงโทษอย่างรุนแรง จะทำให้ผู้กระทำผิดคิดฆ่าเหยื่อเพื่อพยายามปกปิดการกระทำผิดของตน และถ้าลงโทษเบาเกินไป ก็จะทำให้ผู้กระทำผิดและบุคคลโดยทั่วไปไม่มีความเกรงกลัวและคิดกระทำผิดขึ้นอีก

สรุปได้ว่า ตามทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิดของบุคคลจะมีขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความคุ้มค่าที่จะได้รับเมื่อมีการกระทำผิด ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความยับยั้งชั่งใจ หากความพอใจมีมากกว่าการกระทำผิดก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย อย่างไรก็ตามแม้เหตุผลของการลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้งจะมุ่งในการป้องกันมิให้มีการกระทำผิด แต่ก็ยังมีบางประเทศที่มีการลงโทษอย่างรุนแรงก็ยังมีอาชญากรรมเกิดขึ้น โดยทั่วไป ทั้งนี้จะต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ปัจจัยทางชีวภาพของผู้กระทำผิด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษที่จะได้รับเมื่อมีการกระทำผิดขึ้น รวมถึงการขัดเกลาทางสังคมที่ผู้นั้นจะได้รับด้วย

ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน (Differential association theory)

Ward, Carter, and Perrin (1994, p. 37) ได้สรุปทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่างในการคบค้าสมาคมของ Sutherland โดยมีสมมติฐานว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยมีขบวนการ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเป็นอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้นั้นได้จากการอบรมสั่งสอนโดยตรง และเรียนรู้จากปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลจากกระบวนการทางสังคม
2. พฤติกรรมของการเป็นอาชญากร เป็นการเรียนรู้จากการติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น การติดต่อสื่อสารนั้นมีอยู่หลายวิธี อาทิ การเรียนรู้จากการสนทนา รวมถึงการเรียนรู้จากการติดต่อสื่อสาร โดยสัญลักษณ์ เช่น การแสดงกิริยาท่าทาง หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่ทำให้เข้าใจกันได้

3. การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนรู้จากบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม

เนื่องจากการยอมรับและมีการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากรรมได้ดีกว่า บุคคลที่ไม่คุ้นเคยกัน

4. การเรียนรู้ พฤติกรรมอาชญากรรม ประกอบด้วย การเรียนรู้จากองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้กระทำผิดด้วย อาทิ เทคนิค และวิธีการในการประกอบอาชญากรรมการวางแผน ที่เป็นเฉพาะของตนเอง รวมทั้งมีแนวคิดต่าง ๆ

5. พฤติกรรมในการกระทำผิด หรือการประกอบอาชญากรรม บุคคลเรียนรู้ได้จากการปฏิสัมพันธ์กับสังคมนั้น ๆ หากบุคคลอยู่ในสังคมที่บุคคลอื่นให้ความสำคัญแก่การเคารพ ต่อกฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลนั้นก็จะเคารพกฎหมายไปด้วย ดังนั้น บุคคลในสังคมจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลในสังคมนั้น ๆ

6. การกระทำผิดกฎหมาย เป็นเพราะบุคคลมีความพึงพอใจที่จะละเมิด กฎหมายมากกว่าที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย แนวคิดนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม

7. ผลที่ได้จากการติดต่อ สัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากร และพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ ต่ออาชญากรนั้น เนื่องมาจากความถี่ ระยะเวลา ที่บุคคลนั้นไปติดต่อสัมพันธ์ และได้รับ ประสบการณ์มาตามลำดับก่อนหรือหลัง และมีความรู้สึกแรงกล้าที่จะรับพฤติกรรมนั้น

8. ขบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับแบบแผนของ อาชญากรรม และแบบแผนที่ต่อต้านอาชญากรรมมีลักษณะเดียวกับการเรียนรู้อื่น ๆ กล่าวคือ บุคคลกระทำผิด เนื่องจากการได้สัมผัสกับรูปแบบ หรือแบบแผนของอาชญากรรมในขณะเดียวกัน ก็เรียนรู้รูปแบบ การเป็นคนดี มีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม ในลักษณะการเรียนรู้แบบการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

9. พฤติกรรมอาชญากร เป็นการแสดงออก ถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่วไป แต่จะอธิบายว่าคนกระทำผิดเพราะมีความต้องการและค่านิยมโดยทั่วไปนั้น ไม่สามารถที่จะ อธิบายได้ เพราะพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากรก็แสดงออกถึงความความต้องการและค่านิยม แบบเดียวกัน

โดยสรุป ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกัน เป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจในเรื่อง ความถี่ ความเข้ม และความสัมพันธ์ของการติดต่อกันในสังคมมากกว่าที่จะให้ความสนใจในเรื่อง ลักษณะสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยมองว่าความถี่ ความเข้ม และการติดต่อสื่อสารของบุคคล กับบุคคลที่มีพฤติกรรมกระทำผิด โอกาสที่บุคคลคิดจะกระทำผิดจะมีมากขึ้น

ทฤษฎีสภาพไร้บรรทัดฐาน (Anomie theory)

Durkheim (n.d. อ้างถึงใน อรรถพร ชูบำรุง, 2539, หน้า 23) ได้อธิบายสภาพไร้บรรทัดฐาน ว่า หมายถึง สภาพกฎเกณฑ์ความประพฤติของสังคมนั้น ๆ ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ทำให้บุคคล

มีอาจคาดคะเนพฤติกรรมของผู้อื่นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้นั้น ไม่อาจเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมในบางสถานการณ์ได้ สรุปคือ บุคคลจะไม่เคารพ กฎเกณฑ์ของสังคมนั่นเอง

Durkheim (1951) กล่าวถึง การเกิดอาชญากรรมไว้ 2 ประการคือ ประการแรก อาชญากรรมเป็นสิ่งปกติในสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นเพราะสังคมนั้น เป็นสังคมที่ได้รับการพัฒนา เป็นการพัฒนาที่จะต้องมีการลงทุนแก้ไข เพื่อความมีเสถียรภาพในสังคม และเสถียรภาพนี้เองที่ทำให้เกิดการพัฒนาในสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นรากฐานของความเจริญในสังคม และ อาชญากรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของสังคมบางครั้งอาชญากรรมยังมีผลโดยตรง ต่อการที่จะเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ อาชญากรรมบางอย่างจะสะท้อนถึงพฤติกรรมในรูปแบบใหม่ถึงแม้ว่า เราจะไม่ยอมรับพฤติกรรมนั้นก็ตาม

Merton (n.d. อ้างถึงใน งาน อดิวัฒน์สิทธิ์, 2540, หน้า 150-151) ได้นำทฤษฎีภาวะ ไร้บรรทัดฐานมาอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกแนวหนึ่ง โดยอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่าเป็นผล ของความไม่สอดคล้องกันระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรม หรือค่านิยมทางสังคมกับบรรทัดฐาน หรือวิธีการที่สังคมกำหนด เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย นั้นทำให้คนเหล่านั้นต้องหันไปหาวิธีการ อื่น ๆ ที่สังคมไม่ยอมรับ ก็คือ ละเมิดบรรทัดฐานหรือต้องมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในที่สุด เช่น ในสังคมปัจจุบันเป้าหมายชีวิตหรือค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ปรารถนา คือ ความมั่งคั่งร่ำรวย ความสุข สบายทางวัตถุ ส่วนวิธีการที่สังคมยอมรับ คือการยกฐานะโดยการศึกษาและการทำงานที่สุจริต ถูกธรรมนองรองธรรม แต่ในความเป็นจริงคนบางกลุ่มไม่สามารถปฏิบัติตามวิธีการที่สังคม ยอมรับได้ เพราะไม่มีโอกาสศึกษาชั้นสูงหรือมีตำแหน่งการทำงานที่มีรายได้ดี ฉะนั้นคนที่ต้องการ ความมั่งคั่งร่ำรวย แต่ถูกจำกัดในวิธีการ ก็ต้องหันไปใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรมแทน เช่น ค้ายาเสพติด ค้าของหนีภาษี เป็นโสเภณี ปล้น โกง เล่นการพนัน ชักยอก คอร์รัปชัน เป็นต้น

โดยสรุปทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐาน หมายถึง สภาพสังคมที่ตกอยู่ในความสับสน เนื่องจากบรรทัดฐานต่าง ๆ อ่อนแอไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถควบคุมความประพฤติของสมาชิก ได้ เป็นภาวะที่บุคคลในสังคมไม่ยึดถือค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน บุคคลไม่ค่อยผูกพันกับ กลุ่มและบรรทัดฐานของกลุ่มภาวะเช่นนี้ มักเกิดขึ้นในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ในช่วงภาวะเศรษฐกิจ ตกต่ำหรือรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตทุกด้านของทุกคน ในสังคมต้องถูกกระทบกระเทือนหรือเปลี่ยนแปลงไปจนบุคคลปรับตัวไม่ทัน เกิดความรู้สึกสับสน ไม่แน่ใจว่าจะอะไรถูกอะไรผิด ไม่แน่ใจว่าการปฏิบัติตามบรรทัดฐานจะเป็นผลดีแก่ตนหรือไม่ทำให้เกิดการไม่ไว้วางใจกันอย่างกว้างขวาง โดยมองว่าบรรทัดฐานของสังคมไม่มีความหมายไม่สามารถ ให้คุณให้โทษได้อย่างแท้จริง

ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ

อรรถ พูบารุง (2539, หน้า 42-43) ได้ค้นคว้าพระไตรปิฎกในพุทธศาสนาและสรุปการกระทำผิดของบุคคลว่า ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรม มี 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยทางจิต พระพุทธศาสนานับปัจจัยทางจิตต่างจากแนวคิดของนักอาชญาวิทยา คือ อาชญาวิทยานับปัจจัยทางจิตในแง่ความก้าวร้าว ความมุ่งร้าย ความเห็นแก่ตัว ความเก็บกด โรคจิต โรคประสาท ความผิดปกติของบุคลิกภาพ เป็นต้น ส่วนพระพุทธศาสนานับปัจจัยทางจิตในส่วนลึก หรืออาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยทางวิญญาณ (Spiritual factor) พุทธศาสนา กล่าวว่าคนที่ประกอบอาชญากรรม คือ คนที่เป็นโรคทางวิญญาณจนมีอาจจะยับยั้งจิตใจของตนเองได้ ทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ และความหลงจนเกินเหตุทำให้เกิดผิดผิดและทำผิด ดังนั้น เมื่อมีการกระทำสิ่งใดที่เป็นการละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำนั้นก็จะกลายเป็นอาชญากรรมไป ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็คือกิเลสหรือภาวะที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง ความโลภความโกรธ และความหลงนี้มีผลมาจากกาม

2. ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางสังคมที่พุทธศาสนากล่าวถึงคือ ที่ว่าการคบค้าสมาคมกับคนชั่ว สอดคล้องกับทฤษฎีการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันของ ชัตเชอร์แลนด์ การคบคนชั่วเป็นมิตร ย่อมทำให้เกิดความเห็นผิดหรือมิจฉาทิฐิ และนำไปสู่การกระทำผิดได้ ปัจจัยทางสังคมอีกอย่างหนึ่งคือ ความยากจน เป็นผลมาจากความเสื่อมในด้านการเมือง การปกครอง เมื่อความขัดสนเกิดขึ้นทำให้เกิดความเห็นผิดและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ปัจจัยทางสังคมในประการต่อมา คือ ปัจจัยเกี่ยวกับเชื้ออาชญากรรม พุทธศาสนาได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ย่อมได้รับความเดือดร้อนตอบแทนเป็นไปตามผลกรรมที่ได้สร้างขึ้น กล่าวโดยสรุป คนตกเป็นเหยื่อเพราะความเป็นผิดจึงทำให้เกิดการกระทำผิดหรือประกอบอาชญากรรม ปัจจัยทางสังคมในประการสุดท้าย คือ ความอ่อนแอของสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันในทางการปกครอง หากสถาบันดังกล่าวไม่มีความเข้มแข็งพอ และไม่มี การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังก็จะส่งเสริมทำให้เกิดอาชญากรรมได้

3. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนจูงใจให้เกิดการกระทำ ความผิด ได้แก่ สถานที่สิ่งเสพติด อาวุธ เวลาที่ไม่สมควร และวัตถุอันเป็นที่รัก สถานที่เปลี่ยว หรือสถานที่ยากต่อการถูกจับที่ง่ายต่อการประกอบอาชญากรรม สิ่งเสพติดทำให้เกิดความประมาท เห็นผิดเป็นชอบ อาวุธหากมีแพร่หลายและขาดการควบคุมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้เกิดอาชญากรรมได้มาก เวลาที่ไม่สมควร เช่น เวลาค่ำคืนอาจทำให้เกิดการเห็นผิดและประกอบอาชญากรรมได้ วัตถุอันเป็นที่รักหรือของมีค่าต่าง ๆ มีส่วนทำให้เกิดการเห็นผิดและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน

ทฤษฎีการยึดค่านิยมของชนชั้นกลาง (Theory of middle class measuring rod)

Kohen (n.d. อ้างถึงใน อัมณพ ชูบำรุง, 2539, หน้า 26-27) ให้ทัศนะว่า วัฒนธรรมรองเกิดจากผลของความขัดแย้งทางจิตใจกับความสามารถและโอกาส กล่าวคือ จิตใจมีความต้องการเพราะได้รับค่านิยมจากคนชั้นกลาง แต่ขาดความสามารถที่จะทำให้ได้ความต้องการรวมทั้งโอกาสที่ไม่อำนวย ค่านิยมของชนชั้นกลางได้เป็นหลักของกฎหมายชนชั้นกรรมกรไม่อาจจะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามค่านิยมของชนชั้นกลางได้ ค่านิยมที่สำคัญ อาทิ ความสำเร็จ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ การวางแผนระยะยาวอย่างรอบคอบ การพักผ่อน ความพอใจ ดังนั้น ชนชั้นกรรมกรจึงสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเอง เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดถือ และจะได้มีฐานะทางสังคม เช่นเดียวกับชนชั้นกลางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นนี้จัดเป็นวัฒนธรรมรองของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (The delinquent subculture) เป็นผลนำไปสู่การกระทำความผิดต่อกฎหมายของบ้านเมืองลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมดังกล่าวมีอยู่ 6 ประการ คือ

1. การไม่เห็นประโยชน์ (Non-utilitarian) เช่น การขโมยเกิดจากการกระทำเพื่อสนองตอบต่ออารมณ์ ทั้งยังเป็นการกระทำที่ขาดเหตุผลด้วย
2. การผูกพยาบาท (Malice) ที่ลักษณะ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะรู้สึกดีใจที่ได้กระทำความผิดที่ส่งผลให้ผู้อื่นประสบความเดือดร้อน
3. การทำในสิ่งตรงกันข้าม (Negativism) กล่าวคือจะมีการกระทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่ชนชั้นกลางยึดถืออยู่
4. ทำได้สารพัดอย่าง (Versatility) คือ สามารถกระทำความผิดได้หลายอย่าง และยังประพฤติไปในทางประสกร้าย ป่าเถื่อน ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทำตนเป็นคนจรจัด
5. การแสวงหาความสุขเพียงชั่วครู่ชั่วยาม (Short run hedonism) โดยดำเนินชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ โดยไม่มีแผนการอะไร ชอบทำสิ่งตื่นเต้น ขาดความอดทน ขาดความเร่งด่วน ขาดความรอบคอบในเรื่องผลได้และคุณค่าในระยะยาว
6. ความเป็นอิสระของกลุ่ม (Group autonomy) เป็นลักษณะของการปฏิบัติที่ไม่ยึดต่อข้อห้ามต่าง ๆ ในสังคม ยกเว้นความต้องการของกลุ่ม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มเป็นไปอย่างเหนียวแน่นหยิ่งผยองไม่แยแสต่อกลุ่มอื่น

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการ ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใด ๆ ก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลา ๆ หรือนานติดกัน จนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาส

ของสิ่งนั้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจากต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะคือยา ปริมาณยาเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้ เมื่อถึงเวลาเสพ หากไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา ทำให้ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ องค์การอนามัยโลกให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” หมายถึงยา สาร หรือวัตถุใด ๆ เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีกิน สูบ ฉีดดม หรือวิธีอื่น ๆ วิธีใดวิธีหนึ่งติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ดังนี้ (ศุภกานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 15)

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะเสพยานั้นอีกเรื่อย ๆ หรือต้องเสพอยู่เสมอ
2. มีความต้องการที่จะเพิ่มปริมาณของยาเสพติดให้มากขึ้น
3. เมื่อถึงเวลาที่เกิดความต้องการเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการขาดยาและอยากยา โดยแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล ทรมานทุรายคลื่นคลั่งขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น
4. ยาเสพติดจะทำลายสุขภาพของผู้เสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีโรคแทรกซ้อนและทำให้เกิดอาการทางจิตและประสาท

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ว่าหมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่ง เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง อยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะ ทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจ ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญ ประจำบ้านบางตำหรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ประเภทของยาเสพติดให้โทษ แบ่งได้หลายรูปแบบ ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. แบ่งตามแหล่งที่เกิด จะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่
  - 1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น กระท่อม กัญชา เป็นต้น
  - 1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากแต่ละประเภทมีอันตรายและความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน ประเภทยาเสพติดให้โทษและรายชื่อยาเสพติดที่สำคัญ มีดังนี้ (ศุภกานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 16)

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอม เฟตามีน เอ็กซ์ตาซีแอลเอสดี
2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่สำคัญ เช่น ใบโคคาโคคาอิน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟีน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่ใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)
3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำหรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร
4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 ที่สำคัญ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์อะเซติลคลอไรด์เอทิลดีนไดอะเซเตต คลอซูโคอีเฟดรีนเออร์โกตามีนไอโซชาฟรอล ไลเซอร์จิกอาซิดไพเพอโรนอลและชาฟรอล
5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้อยู่ในประเภท 1 ถึง 4 มี 4 รายการ ได้แก่ กัญชา ฝิ่น กระต่อม ฝิ่นฝิ่น และฝิ่นเห็ดขี้ควาย

สาเหตุของการติดยาเสพติด จากการศึกษาดังกล่าวถึงมูลเหตุของการติดยาเสพติดให้โทษของวงการแพทย์และสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานและบุคคลที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ พอสรุปได้ว่าสาเหตุของ การติดยาเสพติดให้โทษมีหลายประการ ดังนี้ (สมบุญ ทัศนะวงศ์, 2545, หน้า 31-35)

1. ติดเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด โดยเชื่อว่าเป็นยาเสพติดแล้วยอมแสดงความหมายในตัว โดยขัดแย้งว่าถ้าเสพแล้วจะต้องติด กล่าวคือเมื่อร่างกายมนุษย์ได้รับยาเสพติดเข้าไปอำนาจของยาเสพติดจะทำให้การทำงานในระบบต่าง ๆ ของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอีกรูปหนึ่ง ซึ่งถ้าการใช้ยานี้ ไม่บ่อยหรือนานครั้งร่างกายก็ไม่สู้กระทบกระเทือนมากในการทำงานที่เปลี่ยนระบบต่าง ๆ ในร่างกายแต่ถ้าใช้หรือเสพโดยสม่ำเสมอเข้าขั้นติดแล้ว ร่างกายก็เกิดสภาพความเคยชินต่อการทำงานของร่างกายในรูปนั้น ซึ่งถ้าไม่ได้รับการเสพการทำงานของร่างกายก็จะพยายามคืนตัวเข้าสู่ สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายที่เกิดขึ้น โดยกะทันหันทันทีนี้ ทำให้ผู้เสพติด แล้วเกิดอาการผิดปกติขึ้นกับร่างกาย ที่เราเรียกอาการงัดเสพซึ่งมีความรุนแรงจนผู้นั้นไม่อาจทนได้ จึงทำให้เสาะแสวงหาหาเสพเพื่อระงับอาการให้ร่างกายทำงานอยู่ในระบบเดิมต่อไป จึงทำให้ผู้นั้น ต้องเสพอยู่เรื่อย ๆ

2. คิดเพราะสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลที่ผลักดันให้ไปคิดยาเสพติดได้อย่างหนึ่ง เป็นต้นว่า สถานที่อยู่อาศัยเต็มไปด้วยแหล่งค้ายาเสพติด สภาพแวดล้อมภายในบ้านขาดความอบอุ่น รวมไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจและปัญหาชีวิต สิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายไม่เพียงแต่ช่วยเร่งให้ใช้ยาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้ผู้เสพติดใช้ยาเสพติดแม้จะได้รับการหายแล้ว เพราะสิ่งแวดล้อมเก่าจะกดดันให้ผู้เสพติดกลับไปใช้ยาเสพติดนั้น ๆ อีก มูลเหตุที่ทำให้เขาติดยาเสพติดแยกได้ ดังนี้

2.1 เหตุจากการอยากทดลอง เนื่องจากสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ การอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองอยากจะรู้อารมณ์ของยาเสพติดว่าเป็นอย่างไร โดยคิดว่าคงไม่คิดง่าย ๆ แต่เมื่อทดลองเสพเข้าไปแล้วยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น เฮโรอีนติดง่ายมากเพียงไม่กี่ครั้งก็ติดแล้วผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่น ซึ่งในวัยนี้ จะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอวัยวะ อันก่อให้เกิดความสงสัยและความรู้สึกใหม่ ๆ แก่เด็ก ความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลองในเรื่องยาเสพติดนี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้เห็นตัวอย่างหรือ ได้ยินได้ฟังมาและอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลหรือแหล่งที่สามารถจะหายาเสพติดได้โดยง่าย บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อม เป็นต้นว่า สถานที่อยู่อาศัยมี แต่การค้ายาเสพติดคายนั่น มีเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องที่ติดยาเสพติด เขาก็จะมีความสงสัยอยากรู่ว่า ทำไมเขาจึงเสพกันมันมีความสุขจริงดังที่เขาว่าหรือเปล่า จึงเกิดการทดลองเสพดูบ้างและกลายเป็นผู้ติดยาในที่สุด

2.2 เหตุจากการถูกชักชวน สาเหตุที่สำคัญประการต่อมานั้นก็คือ การแนะนำชักชวน ซึ่งการแนะนำชักชวนนี้ อาจเกิดจากเพื่อนฝูงที่กำลังใช้ยาเสพติดอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำเพื่อสนองความต้องการที่เป็นไปได้ตามวัย โดยถูกชักชวนจากเพื่อนที่ติดแล้วอยากให้เพื่อนติดบ้าง เมื่อเพื่อนติดด้วยกันแล้วจะได้ขอเงินหรือรวมเงินกันไปซื้อยาเสพติดเป็นการแบ่งเบาภาระทางการเงินลงไปบ้างโดยเฉพาะในวัยรุ่นพลังของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะดึงสมาชิกในกลุ่มให้เอนเอียงได้ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเพื่อนฝูงติดยาเสพติดนั้น พฤติกรรมใดที่เพื่อนฝูง หรือกลุ่มยอมรับนิยมปฏิบัติก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วยเพราะวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการต้องการรวมกลุ่ม ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มและกระทำในสิ่งที่เป็นความต้องการของกลุ่ม นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติดกันอย่างมากมาย อาจจะได้รับการชักชวนจากผู้ขาย ซึ่งต้องการหาลูกค้าโฆษณาชักจูงคุณภาพของยาเสพติดว่าดีทำให้สมองปลอดภัยโปร่ง เหมาะแก่การเรียนการทำงาน หรือถูกชักชวนจากเพื่อนฝูงขณะมีเม้าสุราที่เผลอตัวกัน จึงเกิดการติดยาขึ้น

2.3 เหตุจากการถูกหลอกลวง เนื่องจากในปัจจุบันยาเสพติดมีชนิดใหม่ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น เป็นลูกกวาดหรือทอฟฟี่ เป็นแคปซูลอย่างเหล้าแห้งหรือเชคโคโคนาล เป็นต้น

โดยผู้รับไม่ทราบว่สิ่งทีตนรับเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรงอาจจะเข้าใจว่าเป็นของกิน หรือยาธรรมดา ทีไม่มีพิษร้ายแรงผลสุดท้ายกลายเป็นผู้ติดยาเสพติดไป

2.4 เหตุจากความคะนอง บุคคลประเภทนี้รู้แน่แ่ใจว่ยาเสพติดให้โทษไม่ดี แต่ด้วยความคึกคะนอง ในบางรายทำไปเพื่อความสุขกับเพื่อน เช่น สูบกัญชาโดยมากเป็นวัยรุ่น ไม่เกรงกลัวแสดงความเก่งกล้าของตนเพื่ออวดเพื่อนฝูงอวดผู้หญิง สำหรับเฮโรอีนนั้นพบว่า สาเหตุทีสำคัญอันหนึ่งในเด็กหนุ่ม ๆ ก็คือการถูกแนะนำว่ใช้เฮโรอีนแล้วอาจจะทำให้ร่วมประเวณี ได้นาน เมื่อได้ผลในระยะแรก ๆ ก็ทำซ้ำจนกลายเป็นคนติดยาเสพติด

2.5 เหตุเกิดจากปัญหาครอบครัว จากเอกสารการวิจัยของคณะกรรมการวิจัยปัญหาเยาวชนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กล่าวถึงลักษณะทีทำให้เกิดปัญหาครอบครัวไว้ ดังนี้

2.5.1 ความแตกร้างไม่เป็นปกติสุขในครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งทีทำให้เด็กมีความวุ่นวายใจ แ่่งแ่่งชิงดิกัน

2.5.2 ผู้ปกครองมีฐานะดีมีส่วนทำให้เด็กมีชีวิตเจริญขึ้นได้เพราะบางรายได้ให้ใช้เงินมากฟุ้งเฟ้ออยากทำอะไรเกินวัย เมื่อถูกห้ามปรามก็มักไม่พอใจจึงหาทางออกคบเพื่อน เทียวเตร่ ไปกับเพื่อนต่างเพศ

2.5.3 ปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันผู้ปกครองส่วนมากต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนเด็ก

2.5.4 บิดามารดาและผู้ปกครองขาดความรู้ธรรมชาติจิตใจและความประพฤติของเด็กตามวัยทำให้ไม่สามารถแนะทางให้เด็กเผชิญปัญหาชีวิตได้อย่างถูกต้อง

2.5.5 ผู้ปกครองไม่สามารถตักเตือนให้เด็กเชื่อถือได้และในบางรายผู้ปกครองก็อยู่ไกล

2.5.6 ผู้ปกครองบางรายไม่เอาใจใส่ดูแลเด็กทีนำมาเลี้ยงแทนลูกเท่าทีควร ความรู้สึกเป็นคนอื่นทำให้เด็กไปหาที่พึ่งนอกรบ้าน

2.5.7 ผู้ปกครองส่งเสริมในทางทีผิดเช่น เมื่อเด็กมีคคิดเกิดขึ้นหรือประพฤติผิดแล้วผู้ปกครองให้ท้าย บางรายหาทางช่วยเหลือจากพันโทษทำให้เด็กได้ใจและไม่ได้น้ำหนักถึงการกระทำผิด

2.5.8 บิดามารดาบางคนไม่มีเวลาพอสำหรับเด็ก ทำให้เด็กขาดความสนิทสนม และเด็กต้องไปหาที่พึ่งทางใจกับผู้อื่น ทำให้บุคลิกไม่เข้มแข็งตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงได้ง่าย

2.5.9 สภาพบ้านแตกสาแหรกขาด บิดาหรือมารดาต่างมีภรรยาหรือสามีใหม่ ผู้ทีรับบาป คือเด็กผู้ซึ่งไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบิดาเลี้ยงหรือมารดาเลี้ยงได้

2.5.10 เด็กประเภทที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมเกิดจากสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด ผู้ปกครองไม่ปรองดองกัน

2.5.11 บิดามารดาขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนเด็ก

2.5.12 บางครอบครัวลุ่มหลงในเรื่องอบายมุขต่าง ๆ เช่น การพนัน คี๋มสุราเป็นนิจอ เป็นต้น ทำให้เด็กเคยชินกับสิ่งอบายมุข

2.5.13 สภาพครอบครัวขาดสวัสดิภาพ เช่น บิดามารดาถูกรังแกจากผู้อื่น

2.5.14 ไม่เอาใจใส่ส่งเสริมให้เด็กทำงานตามวัย ดังนั้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะสนับสนุน หรือขัดขวางความประพฤติที่ติงามของบุคคลในครอบครัว เพราะถ้าชีวิตในครอบครัวราบรื่นไม่ทะเลาะเบาะแว้งกันมีความเข้าใจกัน รู้จักให้อภัยและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างดีของผู้ที่เป็นพ่อเป็นแม่แล้ว นอกจากจะเป็นการสร้างความสุขให้แก่ผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวในทางตรงแล้วสิ่งที่เป็นผลทางอ้อม คือการที่บิดามารดาให้ความเอาใจใส่ดูแลให้ความรักแก่บุตรจะทำให้เยาวชนเหล่านี้ เกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นในการกระทำของตน เพราะมีแบบอย่างที่ดีงามจากบิดาและอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือการที่เยาวชนมีปัญหาในทางจิตใจที่จะต้องคิดในเรื่องที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือบิดามารดาไปมีสามีหรือภรรยา ใหม่แม้ว่าเยาวชนเหล่านี้ จะประพฤติดีไปบ้าง เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เพราะอยากทดลอง หรือเพราะได้รับการแนะนำชักชวนจากผู้อื่นก็ตาม ถ้าชีวิตของเยาวชนเหล่านี้ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บน รากฐานของความรักความเข้าใจและการให้อภัยการพยายามหาทางที่จะแก้ไขช่วยเหลือจากบิดา มารดาและคนในครอบครัวแล้วก็เชื่อแน่ว่า “พลังของความรัก” เหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้เยาวชนที่หลงผิดกลับตนเป็นคนดีเป็นที่พึงปรารถนาของครอบครัวและสังคม ในที่สุด

3. คิดเพราะความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ มนุษย์เราทุกคนย่อมมีความบกพร่องในทางร่างกายและจิตใจไม่มากก็น้อย ยิ่งโดยเฉพาะในสังคมที่มีความสับสนวุ่นวายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ ความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจจะมีมากขึ้นได้ง่าย นักจิตวิทยา เชื่อว่าความบกพร่องในจิตใจของมนุษย์เกิดจากการเลี้ยงดูของบิดามารดาในเยาว์วัย ความผิดปกติในร่างกายและจิตใจเหล่านี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน ความพิการในทางร่างกาย มีผลทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตใจได้เช่นเดียวกับปัญหาที่ทางการแพทย์พบว่าปัญหาทางจิต ที่มีอยู่เป็นต้นเหตุของปัญหาทางกายได้ เช่นที่แพทย์ตรวจไม่พบอาการของโรคแต่อย่างไรในขณะที่บุคคลนั้นมีความรู้สึกว่า ตนเองป่วยด้วยโรคนั้น โรคนี้อยู่ตลอดเวลาแต่เมื่อค้นหาสาเหตุให้ลึกซึ้งต่อไป

โดยนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะพบว่า ผู้ป่วยเหล่านี้ มีปัญหาทางจิตใจอยู่ เบื้องหลังฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของความผิดปกติทางจิตใจ เป็นผลที่ต่อเนื่องไปถึง บุคลิกภาพที่ผิดปกติของมนุษย์ได้และมีผลในทางที่จะเป็นแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดเพื่อบรรเทา ความวิตกกังวลของเขาให้หมดไป เช่น คนพิการหรือคนที่มิโรภภัยใช้เจ็บประจำตัวยาเสพติด อาจช่วยขจัดปมค้อยในความพิการของเขาได้หรือช่วยระงับความเจ็บปวดจากความป่วยไข้ที่เป็น โรครประจำตัว เพราะเนื่องจากคุณสมบัติอย่างหนึ่งของยาเสพติดให้โทษ คือการมีลักษณะในทาง กดประสาท (Depressant) และกระตุ้นประสาท (Stimulant) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วและจะพบว่าบุคคล ที่มีความผิดปกติทางจิตใจนั้น จะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติในทางบุคลิกภาพด้วยและการที่มีความ ผิดปกติในทางบุคลิกภาพนี้ ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มในทางที่จะใช้ยาเสพติดได้ง่ายกว่า คนอื่น ๆ เพราะบุคคลประเภทนี้ เป็นผู้ที่ขาดความมั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งคนอื่นอยู่เสมอ บุคคลเหล่านี้ ในทางภาษาของวิชาจิตเวช เรียก Passive dependent personality เป็นบุคคลที่ต้อง พึ่งพิงผู้อื่น อยู่เสมอในชีวิตที่เขาว่าวัยก็มีผู้ค้ำจุนทางจิตใจคือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนครูอาจารย์ แต่เมื่อโตขึ้นพึ่งใครไม่ได้ก็หันมาพึ่งยาเสพติดเพื่อค้ำจุนจิตใจของตน

วิธีเสพยาเสพติด

ผู้เสพยาเสพติดมีวิธีใช้สารเสพติดแตกต่างกัน สารเสพติดชนิดเดียวสามารถใช้ได้หลายวิธี ได้แก่

1. กิน กลืนหรือเสพ มีกระบวนการดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย ดังนี้
  - 1.1 กระเพาะ แยกตัวดูดซึมเข้ากระแสเลือด หัวใจ สมอง
  - 1.2 สารบางอย่างถูกดัดทำลายไปทำให้ออกฤทธิ์ช้าและได้ฤทธิ์ยาไม่เต็มที่ สารบางอย่างกินไม่ได้ เช่น กาว หรือ สารระเหย
2. นัตต์ (Snort) เป็นการนัตต์สารเสพติดที่เป็นผงผ่านเข้าทางจมูก เช่น โคเคน นัตต์ดูดซึมเข้าทางผนังจมูก
3. นิด (เข้าเส้นเลือดดำ) นิดเข้าทางเส้นเลือดดำ หัวใจ สมอง
4. สูบ (Smoke) เป็นการใช้ความร้อนทำให้สารเสพติดระเหยหรือระเหิดกลายเป็นไอ เมื่อสูบต้องใช้อุปกรณ์ เช่น กล้องสูบยา (Pipe) กระบอก หรือปล้องเพื่อสูบ ฯลฯ สูบ ปอด (มีเส้นเลือดเข้าหัวใจ) หัวใจ สมอง
5. สูดดม (Inhale) เป็นลักษณะเช่นเดียวกับการสูบ คือ ต้องทำให้สารเสพยาเสพติดกลายเป็นไอ เพื่อสูดดม ซึ่งสารระเหยบางชนิด เช่น กาว สามารถสูดดมได้เลยไม่ต้องผ่านกรรมวิธีหรืออุปกรณ์ ใด ๆ ชนิดของยาเสพติดให้โทษ เนื่องจากยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันมีจำนวนมาก ทั้งยาเสพติด ธรรมชาติและยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์แต่ที่ระบาดแพร่หลายใน ประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่

5.1 เฮโรอีน (Heroin) มี 2 ชนิด คือ (สมบูรณ์ เศษวงค์, 2545, หน้า 13-16)

5.1.1 เฮโรอีนบริสุทธิ์ (เฮโรอีนเบอร์ 4) มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมจัด ผลิตขึ้นมาตามหลักวิชาเคมีโดยทั่วไปนิยมเรียกว่าผงขาว มีรสขม ไม่มีกลิ่น ละลายน้ำได้ง่าย นิยมเสพโดยการฉีด เช่น ฉีดเข้าเส้นหรือกล้ามเนื้อ เสพโดยวิธีการสูดดม หรือเสพโดยวิธีการสูบ (ข้อสังเกต ถ้าบุหรือผสมเฮโรอีนถ้าบุหรือจะมึสิดำในขณะที่บุหรือธรรมดาถ้าบุหรือจะมึสิดำ)

5.1.2 เฮโรอีนผสม (เฮโรอีนเบอร์ 3) หรือไอระเหยเป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เพราะมีส่วนผสมของสารอื่น ๆ ปนอยู่ด้วย เช่น สารหนูกัญชาขานอนหลับ ฯลฯ มีลักษณะเป็นเกล็ดและมีสีแตกต่างกัน ตามส่วนผสมของสารเสพติดเพื่อเป็นการจูงใจผู้เสพนิยมนเสพโดยการสูดไอระเหย ด้วยหลอดดูดเฮโรอีน มีฤทธิ์เช่นเดียวกับฝิ่นและมอร์ฟินคือกดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอารมณ์ฟุ้งซ่าน หงุดหงิดไม่อยากทำงานเก็บตัวไม่อยากคลุกคลีกับผู้คนทั่วไป ร่างกายจะถูกทำลายทรุดโทรมมีอาการชูบผอม อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดท้อง ท้องเดิน และอาเจียน ถ้ามีอาการที่รุนแรงอาจถ่ายเป็นเลือดหรือเรียกว่าเกิดอาการ “ลงแดง” และอาจจะเสียชีวิตไปในที่สุด

5.2 ยาอีหรือในวงการค้ายาเสพติดเรียกว่า เอ็กทาสี (Ecstasy) หรือเอ็สเซ็นซ์ (Essence) หรือดัม (Adam) เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วจะทำให้เคลิบเคลิ้ม ซึ่งมีส่วนประกอบของเมทิลลีนได ออกซิเมท แอมเฟตามีน หรือ MDMA เป็นสารที่สังเคราะห์และมีโครงสร้างทางเคมีคล้ายกับยาบ้า

5.3 ยาเลิฟ (Love drug) เป็นยาเสพติดที่จัดอยู่ในกลุ่มยาอีมีส่วนประกอบของเมทิลลีนได ออกซิแอมเฟตามีน หรือ MDA ทั้งยาอีและยาเลิฟ จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทเหมือนยาบ้าแต่ รุนแรงกว่าถึง 10 เท่า และมีฤทธิ์ของการหลอนประสาทร่วมกับผู้ที่เสพยาอีเป็นประจำจะทำให้สมองถูกทำลายอย่างถาวร โดยเฉพาะบริเวณระบบประสาทที่ควบคุมการดำเนินชีวิต เช่น การรับประทานอาหารนอน ความคิดความจำการควบคุมอารมณ์ทำให้ความจำเสื่อม อันตรายที่น่ากลัวจากการเสพยาอี คือเมื่อยาออกฤทธิ์จะทำให้ผู้เสพตื่นตัวทำอะไรอย่างต่อเนื่องไม่ยอมหยุดทำให้อุณหภูมิในร่างกายสูงขึ้น และถ้าดื่มเครื่องดื่มที่ แอลกอฮอล์ด้วย ยิ่งจะทำให้ร่างกายเกิดภาวะ ขาดน้ำอาจทำให้อวัยวะภายในโดยเฉพาะตับ ไต หัวใจล้มเหลวได้นอกจากนี้เมื่อยาหมดฤทธิ์แล้วจะรู้สึกเหนื่อยและซึมเศร้าอย่างมาก ทำให้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ควรและหากต้องอยู่เพียงลำพัง ภาวะเช่นนี้ จะนำมาซึ่งความคิดที่สับสนมองไม่เห็นคุณค่าของตน และคุณค่าของชีวิต อาจนำไปสู่ การฆ่าตัวตายได้โดยง่าย

5.4 กัญชา (Cannabis) เป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งขึ้นง่ายในเขตร้อน นำส่วนยอดของช่อดอกตัวเมียตากแห้งบดให้เป็นผงหรือหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมามวนเป็นบุหรือสูบด้วยกล่อ

หรือนำมาเคี้ยวหรือผสมกับอาหารรับประทาน ยางกัญชามีสารสำคัญพวกแคนนาบินอล (Cannabinal) และเตตระไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydro cannabinal) หรือ THC ตัวที่สำคัญที่สุดที่แสดงฤทธิ์ของกัญชา ได้แก่ THC ซึ่งเป็นสารที่สำคัญที่ทำให้ร่างกายอารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลงไปผู้ที่เสพกัญชามีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะ ส่งเสียงดังกล้ำเนื้ออ่อนเปลี้ย แขนขาทำงานไม่ประสานกันคล้ายคนเมาสุรา หลังจากนั้นจะมีอาการง่วงนอนจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ถ้าได้รับปริมาณกัญชาสูงก็จะทำให้ความจำเสื่อมมีอาการประสาทหลอน หวาดระแวงความคิดสับสน จิตใจเสื่อมลงการใช้กัญชาติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้ร่างกายเกิดความต้านทาน จึงต้องใช้ปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นหนทางไปสู่การเสพติดอื่น ๆ ได้ง่าย

5.5 สารระเหย (Inhalant) มีลักษณะการเสพโดยการสูดดม จะมีฤทธิ์กดระบบประสาท ส่วนกลางอาการอาจแตกต่างกันได้ตามแต่ละชนิดของสารระเหยที่เสพเข้าไป แต่ส่วนใหญ่เมื่อสูดดมแรกจะออกฤทธิ์จะมีอาการคล้ายคนเมาสุรา เดินโซเซ พูดจาอ้อแอ้ ควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อมีเมามากอาจทำให้หมดสติได้ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอาการซึม สมองมึนงง ปวดศีรษะเป็นประจำ ความจำเสื่อม เพราะสารเสพติดสามารถทำลายอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายได้สารระเหย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่เป็นสารเคมี เช่น อาซีโทน อาซีเตท โทลูอิน ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว ฯลฯ

5.6 กระท่อม (Mitragyna speciosa) เป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่น และเป็นเนื้อไม้แข็ง ใบหนา ก้านเส้นใบมีทั้งชนิดสีเขียวและสีแดงเรื่อ ๆ ขึ้นง่ายในภูมิอากาศร้อน ที่มีฝนตกชุก สารที่ทำให้เสพติดที่สำคัญ ได้แก่ มิตรจิมิน (Mitrabymine) ซึ่งจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสมองทำให้หายปวดเมื่อยอารมณ์แจ่มใส ทำงานได้ทนทาน ทนแดดได้ดีไม่กลัวน้ำคือ อาน้ำได้ ตามปกติแต่กลัวฝนมากที่สุดเพียงแค่ฝนตั้งเค้าก็จะเริ่มมีอาการหนาวสั่นถ้าเสพมาก ๆ จะเกิดอาการกระวนกระวาย คลื่นไส้ อาเจียน และถ้าเสพเป็นเวลานาน ๆ จะทำให้ร่างกายทรุดโทรมและมีอาการคลุ้มคลั่งเป็นโรคจิตได้ง่าย วิธีเสพใบกระท่อมมี 2 วิธี คือเคี้ยวใบที่ลอกก้านและเส้นใบออกแล้วหรือปั่นใบที่ตากแดดจนกรอบให้เป็นผงแล้วใช้ชงกับน้ำร้อนหรือรับประทานเป็นผง

5.7 ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) เป็นยาที่ใช้แล้วมีผลต่อจิตใจโดยตรงทำให้ประสาทของการรับรู้ผิดไปจากธรรมดา มีอาการประสาทหลอน เป็นยาที่ใช้แพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ แอล.เอส.ดี. (L.S.D.) ดี.เอ็ม.ที. (D.M.T.) เอส.ที.พี. (S.T.P.) กัญชาเมสคาไลน์ (Mescaline) ไซโลไซบิน (Psilocybin) เมลโลว์เยลโลว์ (Mellow Yellow) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สมบุญณ์ เศษวงษ์, 2545, หน้า 16-17)

5.7.1 แอล.เอส.ดี. เป็นสารสังเคราะห์จากเชื้อรา มีลักษณะเป็นผงสีขาวไม่มีกลิ่น นิยมผลิตออกมาเป็นเม็ดหรือแคปซูล มีสีขาว สีฟ้า สีเขียวอ่อน มีฤทธิ์ทำให้มือเท้าสั่น เหงื่อออกมาก บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ส่วนผลที่มีต่อจิตใจและระบบประสาท คือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ประสาทรับความรู้สึกแปรปรวนไม่สามารถคุมสติได้ถ้าใช้เป็นระยะเวลาานจะติดยาและรักษาให้หายขาดได้ยาก ซึ่งจะกลายเป็นผู้ไร้สมรรถภาพ โรคจิตทรมาน และอาจฆ่าตัวตายได้

5.7.2 ดี.เอ็ม.ที. เป็นสารที่สกัดได้จากพืชตระกูลถั่วชื่อ พืชตาเคเนีย (Piptadenia) ซึ่งมีอยู่ในหมู่เกาะทะเลแคริบเบียนและในประเทศอเมริกาใต้เสพโดยผสมสารดี.เอ็ม.ที. ขนาดเพียง 70 มิลลิกรัม กับกัญชา มวนบุหรี่ยาสูบจะทำให้เกิดภาพหลอน นอกจากนี้อาจใช้วิธีแกะเอาเมล็ดพืชพืชตาเคเนียมาบดละเอียดแล้วใช้น้ำคั้นเข้าทางจมูก

5.7.3 เอส.ที.พี. เป็นสารแอมเฟตามีนอีกจำนวนหนึ่งมีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการประสาทหลอนและกระตุ้นประสาททั้งสองแบบพร้อมกันสารเอส.ที.พี. จะทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูง ม่านตาขยาย แต่ถ้าเสพมากขึ้นจะมีอาการปากแห้งเหงื่อออกมากคลื่นไส้เกิดภาพหลอน จิตใจว้าวุ่น ขาดสติและสับสน เป็นต้น

5.7.4 เมสคาลิน เป็นสารที่สกัดได้จากต้นกระบองเพชรชนิดหนึ่งชื่อ พีโยค (Peyote) สารเมสคาลิน มีทั้งชนิดน้ำผงและแคปซูล มีฤทธิ์ทำให้รู้สึกสบายใจไวต่อความรู้สึก เกิดภาพหลอน เหมือนตกอยู่ในความฝันเช่นเดียวกับการเสพสารแอล.เอส.ดี.

5.7.5 ไซโลบิน เป็นสารที่ได้จากเห็ดชนิดหนึ่ง ชื่อไซโลบินเม็กซิกัน (Psilocybin mexicana) พบมากในอเมริกากลางทำเป็นผงหรือน้ำการเสพสารชนิดนี้ จะทำให้มีอาการคลื่นไส้ ม่านตาหรี่ อารมณ์แปรปรวน

5.7.6 เมลโลว์เฮลโลว์เป็นสารที่ได้จากการนำเปลือกกล้วยหอมมาตากแห้งแล้วสูบ มีตัวที่สำคัญ คือ บานานาดีน (Banadine) ทำให้ผู้เสพมีอาการสั่นกระตุกครั่นครื้นคล้ายการเสพกัญชา แต่มีผลทำให้หลอกลมอีกเสพ

5.8 ยาบ้า หรือกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamines) สารประเภทแอมเฟตามีน ระบาดใน 3 รูปแบบ คือ แอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetaminesulfate) เมทแอมเฟตามีน (Mathamphetamine) และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (Mathamphetamine hydrochloride) ซึ่งสารแต่ละตัวมีรายละเอียด ดังนี้

5.8.1 แอมเฟตามีนซัลเฟตผลิตครั้งแรก ๆ เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปเป็นยาครอบจักรวาล ผลิตโดยถูกต้องตามกฎหมายก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษในภายหลัง สารนี้ เมื่อเสพแล้วจะไหม้

5.8.2 เมทแอมเฟตามีน ผลิตโดยนักเคมีชาวญี่ปุ่นเพื่อรักษาโรคหอบ หืดคุณภาพดีกว่า แอมเฟตามีนซัลเฟลใช้เสฟ โดยนัค้ทางจุมกและสารนี้ จะเป็นไอเมื่อเผาแต่ต้องใ้ความร้อนสูง ประมาณ 300-400 องศาเซลเซียส

5.8.3 เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ มีความแตกต่างจากเมทแอมเฟตามีนตรงที่มีจุดหลอมละลายต่ำ สามารถกลายเป็นไอได้โดยใช้อุณหภูมิไม่สูงมากนัก ยาบ้าปัจจุบันที่พบในประเทศไทยจากการตรวจพิสูจน์เกือบทั้งหมดมีสารตัวนี้ ผสมอยู่ในปัจจุบันปัญหาของไทยคือเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ซึ่งมีการพัฒนามาจากแอมเฟตามีนซัลเฟล มีวิธีการเสฟ ดังนี้

5.8.3.1 กลิ่น/ กิน เป็นวิธีที่แพร่หลายในช่วงแรก ๆ แต่ผู้เสฟประเภทเสฟติดไม่ชอบ เนื่องจากซ้ำไม่ทันใจจากอาการ Craving ซึ่งเป็นอาการเสฟติดเข้าไปกระตุ้นสมองและทำให้สมองเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อใช้เป็นเวลานานและสม่ำเสมอจะสร้างความพอใจต่อยานั้น และเวลาที่ไม่ได้เสฟยาจะเกิดอาการอยากเสฟต้องกลับไปเสฟใหม่

5.8.3.2 ฉีดไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะปัจจุบันมีปัจจัยเรื่องโรคเอดส์เข้ามาเกี่ยวข้องและเป็นวิธีที่ไม่สะดวกสำหรับเสฟยาบ้า

5.8.3.3 สูบ เป็นวิธีการสูบควันจากการเผาเม็ดยาบ้าเข้าทางปากคล้ายการสูบบุหรี่ที่นิยมมากที่สุด

5.8.3.4 น้ดโดยการสูดผง/ เกร็ดยาบ้าเข้าทางจุมกไม่นิยมในประเทศไทย การตรวจหาสารเสฟติดในร่างกาย สามารถตรวจพบการใช้ยาบ้าหลังเสฟได้ทางปัสสาวะ โดยจะคงอยู่ นานประมาณ 24-48 ชั่วโมง ลักษณะปัสสาวะเป็นกรดจะทำให้ขับเอายาบ้าออกมามาก ถ้าปัสสาวะเป็นด่างจะออกมาเป็นปริมาณไม่มากและใช้เวลานาน สำหรับกรณีผู้เสฟยาบ้าจำนวนมากสารจะ ตกค้างในปัสสาวะนานถึง 1 สัปดาห์ โดยปกติผู้เสฟยาบ้าจะตรวจพบได้ทันทีหลังจากเสฟครึ่งชั่วโมง

การตรวจพิสูจน์การเสฟติดในร่างกาย

การตรวจพิสูจน์หาสารเสฟติดในร่างกาย มี 2 ขั้นตอน

1. การตรวจขั้นต้น ราคาถูก ได้ผลเร็ว มีชุดตรวจสำเร็จรูป ความแม่นยำในการตรวจปานกลาง สะดวกในการนำไปตรวจนอกสถานที่
2. การตรวจขั้นยืนยัน เป็นการตรวจที่ให้ผลแม่นยำ แต่ใช้เวลาตรวจนาน ค่าใช้จ่ายสูง การป้องกันด้วยการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสฟติด

วัตถุประสงค์ของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสฟติด อาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน (มนตรี บุญนาค, 2542, หน้า 30)

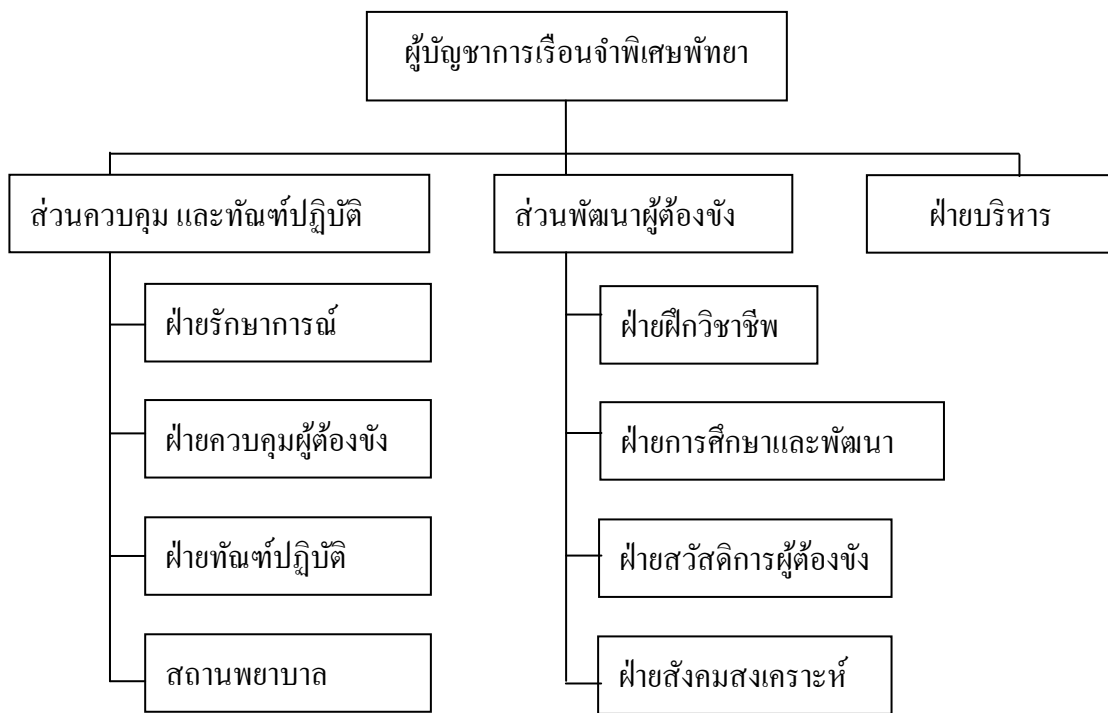
1. การคงภาวการณ์ติดยาเสพติดไว้แต่ให้ใช้ปริมาณที่ต่ำสุดและแพทย์จะเป็นผู้จ่ายยา วัตถุประสงค์ของวิธีนี้ ก็เพื่อช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดไม่ต้องมีอาการถอนยา และสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติโดยยังคงไว้ซึ่งความสุขสบาย (Euphoria) จากการใช้ยาเสพติด
2. เป็นการช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้ยาเสพติดอย่างเด็ดขาดโดยให้ไปรับการบำบัดรักษาตามศูนย์บำบัด (Treatment center) เพื่อลดปริมาณการใช้อย่างน้อย ๆ จนในที่สุด สามารถเลิกเสพยาได้และไม่ต้องใช้ยาเสพติดหรือยาใด ๆ อีกวิธีนี้ ผู้ติดยาเสพติดบางคนใช้โอกาสที่ได้รับการรักษาในทางที่ผิดไปรับการรักษาเพื่อที่จะกลับไปเริ่มใช้ยาเสพติดใหม่ในปริมาณที่น้อยลง และเป็นการลดค่าใช้จ่าย
3. ให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้ยาเสพติดโดยใช้ยาประเภทอื่นทดแทน (Drug therapy) เช่น การใช้เมธาโดนระยะยาว (Methadone maintenance) แม้ว่าวิธีนี้ จะได้ผลแต่ก็ถือว่าไม่ใช่การบำบัดรักษาที่แท้จริง เป็นเพียงการเปลี่ยนภาวการณ์ติดยาชนิดหนึ่งมาเป็นอีกชนิดหนึ่ง

ข้อมูลของเรือนจำพิเศษพัทยา

เรือนจำพิเศษพัทยาเป็นเรือนจำประเภท (ค) ที่ก่อตั้งขึ้นตามเขตอำนาจของศาลจังหวัดพัทยา (พระราชบัญญัติธรรมนูญ, 2453, มาตรา 16) โดยมีอำนาจในการรับฟ้องคดีที่เกิดขึ้นในเขตอำเภอบางละมุง, อำเภอสัตหีบ, อำเภอสัตหีบ, อำเภอศรีราชา (เฉพาะตำบล ทุ่งสุขลา, ตำบลสมิง, ตำบลบ่อวิน) ผู้ต้องขังที่ถูกศาลจังหวัดพัทยาศึกษาตัดสินลงโทษจำเลยตามกระบวนการพิพากษาคดี (ขงยุทธ แสงรุ่งเรือง, 2550, หน้า 33-34) ซึ่งภายหลังพิพากษาคดีแล้วศาลพัทยาจึงส่งตัวจำเลยให้จำคุกที่เรือนจำพิเศษพัทยา

เรือนจำพิเศษพัทยา เป็นเรือนจำที่มีผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทางด้านพื้นที่และแหล่งที่มาของผู้กระทำผิดทางอาญา เนื่องจากเมืองพัทยาคือแหล่งท่องเที่ยวจึงเกิดคดีอาญาที่หลากหลายและได้แหล่งที่ผู้ทำผิดที่มาจากต่างพื้นที่ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้จะเป็นเรือนจำที่มีผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายของพื้นที่แล้วยังมีอำนาจในการควบคุมผู้ต้องขังที่มีโทษไม่เกิน 15 ปี ในปัจจุบันมีการรับนักโทษที่ถูกศาลตัดสินจำคุกจากศาลจังหวัดพัทยาและควบคุมผู้ต้องขังจากศาลจังหวัดพัทยา รวมทั้งหมดจำนวน 3,090 ราย เป็น เพศชาย 2,724 คน เพศหญิง 366 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558)

โครงสร้างแผนผังองค์กรเรือนจำพิเศษพัทยา

ภาพที่ 2-1 โครงสร้างแผนผังองค์กรเรือนจำพิเศษพัทยา

วิสัยทัศน์

เรือนจำพิเศษพัทยา เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุม แก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีที่มีค่าสู่สังคม

พันธกิจ

1. ควบคุม และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล
2. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

เป้าหมาย

1. ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติในระหว่างถูกควบคุมตามหลักอาชญาวิทยาหลักทัณฑ์วิทยา และมีสภาพความเป็นอยู่ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ
2. ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้เป็นบุคคลที่สังคมพึงปรารถนาและสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ

1. มีฐานะเป็นเรือนจำพิเศษ
2. มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังชายและหญิง คดีระหว่างการสอบสวน พิจารณาได้สวนและอุทธรณ์ฎีกาทุกคดีความผิดที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลจังหวัดพัทธยา
3. มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังเด็ดขาดชายและหญิงที่มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี
4. ดำเนินการพัฒนาผู้ต้องขังเพื่อแก้ไขพฤติกรรม โดยให้การศึกษาสายสามัญสายอาชีพ และการพัฒนาจิตใจ
5. ดำเนินการด้านทัณฑปฏิบัติ ตลอดจนให้การสงเคราะห์และพัฒนาสุขภาพอนามัย ตลอดจนการสุขภาพพลเรือนจำนอกจากนี้ เรือนจำพิเศษพัทธยา มีอำนาจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย การดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น
  - 5.1 ประมวลกฎหมายอาญา
  - 5.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
  - 5.3 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479
  - 5.4 พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ พุทธศักราช 2482
  - 5.5 อื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติ มติคณะรัฐมนตรี กฎหมาย ระเบียบและคำสั่งอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้อง

สถานที่ตั้ง

ตั้งอยู่เลขที่ 57 หมู่ที่ 4 (บ้านแกรก) ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดชลบุรี ประมาณ 50 กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางละมุง และสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางละมุง ประมาณ 5 กิโลเมตร และห่างจากศาลจังหวัดพัทธยา ประมาณ 23 กิโลเมตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนตรี บุญนาค (2542) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยภูมิหลังของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ผู้ต้องขังการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า ซึ่งต้องขังอยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง รวม 391 คน โดยเก็บข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้าทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้าส่วนใหญ่เป็นโสด อายุไม่เกิน 30 ปี มีการศึกษาต่ำไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 66.3 รายได้ต่ำไม่เกิน 4,500 บาท และมีลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่มีแนวโน้มที่จะทำให้มีพฤติกรรมเสพยาบ้า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมากมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดาไม่ดี การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า มีความรู้เรื่องพิษภัยของยาบ้าต่อร่างกายน้อย ความรู้เรื่องการรับโทษตามกฎหมายน้อย ผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถานนานและมีลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยหลังพ้นโทษที่มีแนวโน้มที่จะทำให้พฤติกรรมเสพยาบ้า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เกิดจากการคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังควรมีการกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขมาใช้โดยใช้อำนาจศาลกำหนดให้ปฏิบัติ

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2544) ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ พบว่า ลักษณะของวัฒนธรรมรองในการกระทำผิด (Delinquent subculture) เป็นวัฒนธรรมรองที่เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากบิดามารดาในลักษณะต่าง ๆ คือ กลุ่มบิดามารดาที่มีการกระทำผิดกฎหมายลักษณะหนึ่ง เช่น จำหน่ายยาบ้า ลักทรัพย์ ฯลฯ รูปแบบและการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิดจากบิดามารดา แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การสอนลูกทางตรงและทางอ้อมให้กระทำผิดกฎหมาย เช่นเดียวกับตน กล่าวคือ 1) การสอนให้กระทำผิดกฎหมายทางตรง หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีพฤติกรรมที่กระทำผิดกฎหมาย ได้ทำการอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานเรียนรู้ที่จะให้การช่วยเหลือตน เพื่อประกอบพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว หรือสอนให้เด็กเห็นงานไปกับการกระทำผิดอันเป็นการบ่มเพาะนิสัยและการประพฤตินการเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคมจนกระทั่งเกิดความเคยชินเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัวที่จะดำรงชีพด้วยการประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ และเมื่อเติบโตถึงวัยที่ทำมาหากินได้เองนั้น บุตรหลานครอบครัวอาชญากรเหล่านี้ก็ยากที่จะหลบหลีกพ้นจากวงจรชีวิตของครอบครัวและเครือข่ายอาชญากรของตนได้ 2) การสอนให้กระทำผิดกฎหมายทางอ้อม หมายถึง การที่บิดามารดาของผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมกระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้เด็กเห็น ใช้เงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายในการดำรงชีพหรือชมเชย เฉย ๆ หรือไม่ลงโทษต่อพฤติกรรมที่กระทำผิดที่สมาชิกคนหนึ่งคนใดในครอบครัวได้กระทำให้เด็กและเยาวชนเห็นซึ่งทำให้เด็กเกิดความเคยชินและซึมซับเอาวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดกฎหมายเหล่านั้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตโดยปริยาย

กรรณิการ์ มณฑะเทียร (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัย

ทางด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ที่เป็นแรงผลักดันให้หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และ ศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการกระทำผิดซ้ำ วิธีการศึกษาใช้วิธีการเชิงสำรวจ และ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ในเรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 150 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มีอาชีพรับจ้างรายวัน มีรายได้ไม่แน่นอน ถูกคุมขังอยู่ในคดีอาชญากรรม (เมทแอมเฟตามีน) ส่วนใหญ่เป็นการต้องโทษครั้งที่ 2 ก่อนต้องโทษในครั้งแรกอาศัยอยู่กับภรรยา เป็นบ้านเช่า สมาชิกในครอบครัวไม่เคยต้องโทษ หรือถูกลงโทษ หรือถูกคุมความประพฤติโดย ศาลเยาวชน ฯ เมื่อพ้นโทษในครั้งแรกกลุ่มตัวอย่างกลับไปพักอาศัยกับครอบครัว เมื่อประสบปัญหา ไม่เคยขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการถูกคุมขัง เป็นการขาดอิสระจากการศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลทุกด้าน ยกเว้นด้าน อายุ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านบรรยากาศ ภายในครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว อยู่ในระดับ ปานกลาง

สุวรรณ ใจคลองเกล้า (2546) ศึกษาเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำ พิเศษธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดที่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง และเพื่อแสวงหาแนวทางและ มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิดอีก ซึ่งการศึกษา ครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ที่คดีเด็ดขาดแล้ว ทุกประเภทคดีจากผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 95 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 25 ปี กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างรายวัน เคยเสพยาเสพติดประเภท เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มีลักษณะของแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด (สลัม) ชอบเที่ยวเตร่ ยามค่ำคืน เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดมากที่สุด ต้องการเงินหรือทรัพย์สินเนื่องจาก ไม่มีรายได้ และว่างงาน มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน มีภาระหนี้สิน ก่อนถูกจำคุกจะพักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา สนับสนุนกับมารดามากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพ แบบ Extraversion (แสดงออก) กล่าวคือ เป็นผู้ที่มักมีลักษณะชอบกิจกรรมแสดงออก มีนิสัยก้าวร้าว และ Nueroticism (หวั่นไหว) เป็นผู้มีลักษณะตื่นตื้นง่าย คิดมากมีความโน้มเอียง เป็นโรคประสาท

จำเนียร ชุณหโสภาค (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดี ยาเสพติด โดยการศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด และศึกษานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด และเพื่อหาแนวทางป้องกัน ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งเพื่อกำหนดรูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการกระทำผิด ความผิดซ้ำในคดียาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้กระทำความผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดที่อยู่ระหว่างคุมขัง จำนวน 169 คน 2) กลุ่มผู้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่ พ้นโทษแล้ว หรืออยู่ระหว่างคุมประพฤติที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 82 คน และ 3) กลุ่มหน่วยงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ 17 จังหวัด ๆ ละ 8-10 คน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดและคดีฐาน ความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการกระทำผิดในคดียาเสพติด ครั้งแรกมาจากเพื่อนชักชวน ส่วนสาเหตุ การกระทำผิดในคดียาเสพติด ครั้งสุดท้าย เป็นเพราะต้องการเงิน ไม่มีเงินใช้ รายได้ไม่พอใช้จ่าย และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดครั้งแรก กับจำนวนครั้ง ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด พบว่า หากการกระทำผิดครั้งแรกมีจำนวนปีที่ได้รับโทษมาก จะส่งผลให้มีการกระทำความผิดน้อยครั้งลง

นิมิตร จันทร์จารุ (2551) ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำ พิเศษพิทยา โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ในเรือนจำพิเศษพิทยา จังหวัดชลบุรี และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ ครั้งหลังสุด และปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำของผู้ต้องขังก่อนต้องโทษครั้งหลังสุดกับ พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ พิเศษพิทยาทั้งหมด ทั้งผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบวัดมาตรฐานประมาณรวมค่า จำนวน 6 ส่วน ค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.62 ถึง 0.71 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่ สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ ไคสแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ลักษณะทั่วไปและลักษณะที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังมีเพียงเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของ ผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขังมีระดับ

ความประพฤติปฏิบัติตามวิถีทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำก่อนพ้นโทษครั้งหลังสุด ผู้ต้องขังที่เคยรับผิดทางวินัยภายในเรือนจำมาก่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มนตรี รัชศรี (2553) ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี และเพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี กลุ่มประชากรคือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในช่วงเดือนธันวาคม 2552 ซึ่งจากการสำรวจผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมีจำนวน 960 คน ใช้สูตรของ Yamane ในการหากลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน วิธีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

ผลการศึกษา อายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 41 ปี ขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สมรสแล้ว มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีสมาชิกในบ้านจำนวน 3 คน กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 กระทำผิดคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด ได้รับการปล่อยตัวโดยได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อคำนิยามในการกระทำความผิดระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าสังคมยกย่อง นับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจน และสังคมในปัจจุบันเป็นแบบวัตถุนิยม ฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าในชุมชนมีคนติดยาเสพติด เช่น ยาบ้า กัญชา เฮโรอีน หรือสุดดมสารระเหย ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าในวัยเด็ก บิดามารดาของตนเอง มักจะให้ความสนใจ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า เพื่อนของตนเคยกระทำความผิดในคดียาเสพติด ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี ในภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง

นุชนาฏ มุกระ (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด

ซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางเชียงใหม่ โดยจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านบุคลิกภาพ 2) ศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ประชากร คือ นักโทษเด็ดขาดชายที่กระทำผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ซึ่งกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป และถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางเชียงใหม่และได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดจากจำนวน 470 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2553) ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 216 ตัวอย่าง สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ F-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ใช้ระดับความเชื่อมั่นในระดับร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย และใช้สถิตินอนพารามตริกในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร สถิติไคสแควร์ สำหรับการทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (Chi-square test for independence)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ว่าปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่หรือไม่นั้น พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ นั้นมาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว สังคมและชุมชน การคบเพื่อน เศรษฐกิจก็ตาม ล้วนส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถ้าครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจใส่ก็ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน ตลอดจนสภาพของสังคมและชุมชน ซึ่งเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมาแล้วต้องประสบปัญหาทั้งด้านของสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลกลัวที่สังคมจะไม่ให้การยอมรับ และต้องเจอกับปัญหาการตกงาน ถูกปฏิเสธจากสถานที่ทำงาน ทำให้ขาดรายได้ที่จะเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว ส่งผลให้ต้องกลับไปทำผิดซ้ำนั่นเอง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพก็มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เช่นกัน ทั้งบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงออก ต่างก็มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำเช่นกัน ด้านปัจจัยส่วนบุคคลเฉพาะการศึกษา อาชีพ และรายได้ เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ จำนวนบุตร และไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่

ประวิทย์ เมณฑ์กุล (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในอำเภอฝาง และศึกษาแนวทางป้องกันการกลับไปกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดี

ยาเสพติดในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดทุกประเภทที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในเรือนจำ อำเภอฝาง และมีตัวถูกจำคุกอยู่ในระหว่างเดือน มกราคม 2533 ถึงกุมภาพันธ์ 2533 และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพื่อน สภาพความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมในชุมชน ส่วนด้านปัจจัยกระบวนการทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดที่ถูกจำคุกในคดียาเสพติดด้วยกัน ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ หรือจากสังคมหลังจากพ้นโทษ แนวทางป้องกันการกลับไปกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดียาเสพติดในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาในขณะที่ต้องโทษ การฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้แก่ผู้ต้องขัง การยอมรับจากสังคมภายนอก ทั้งคนในสังคมและญาติพี่น้อง การปราบปรามและการกระทำสงครามกับยาเสพติดอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการศึกษาเพื่อเพิ่มมาตรการ รูปแบบ และวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้ถูกควบคุมความประพฤติในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาและสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ เพื่อให้ผู้ต้องขังทราบถึงโทษและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิด และไม่คิดที่จะทำผิดอีก และออกกฎหมายเพิ่มโทษ เช่น หากกระทำผิดซ้ำ และถูกจับกุมต้องได้รับการลงโทษเป็น 2 เท่า

เกษมสานต์ โชติชาครพันธุ์ (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ภายใต้การดำเนินการตามคำสั่งคณะกรรมการกฤษฎีกาความสงบแห่งชาติที่ 41/2557 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด ประกอบกับแนวทางปฏิบัติเพื่อควบคุมการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในห้วงระยะเวลา 3 เดือน (กรกฎาคม-กันยายน 2557) และนโยบายของ พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับสัดส่วนผู้กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญของผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งพบว่าปัจจุบันผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด ได้กลับไปกระทำผิดซ้ำในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันอาจเกิดจากการที่มาสามารถสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ผู้กระทำผิดหรือผู้ที่ผ่านการบำบัดยาเสพติด กลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต้องได้รับการแก้ไข รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ติดยาเสพติด เพื่อลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำ อันเป็นการตัดวงจรของปัญหา และบรรเทาสถานการณ์ปัญหายาเสพติดให้มีความรุนแรงลดลงด้วย

ความสำคัญปัญหาดังกล่าวทำให้ต้องมีการศึกษาถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ผ่านการต้องโทษในคดียาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดการติดยาเสพติดที่เหมาะสม และ
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาเสพติด ในการที่จะช่วยลดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด อันจะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยน หรือปรับแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาในห้วงเวลาต่อไป ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย บุคคลผู้ที่กระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติด ทั้งกรณีการเสพและการจำหน่ายยาเสพติด จำนวน 160 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการกลับคืนสู่สังคม ของผู้เสพและผู้จำหน่ายยาเสพติด จำนวน 10 คน ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน (ธันวาคม 2557-กุมภาพันธ์ 2558) โดยปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติด สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลผู้กระทำ ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติด พบว่า ปัจจัยภายในประกอบด้วย ความเชื่อว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ ยาเสพติดเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตในสังคม และยาเสพติดทำให้ตนเองได้รับการยอมรับจากสังคม ในส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย

- 1.1 ปัจจัยด้านตัวยาเสพติด ได้แก่ ลักษณะการออกฤทธิ์ ขนาด และวิธีการที่ใช้ในการเสพ

- 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพปัญหาในครอบครัว สมาชิกในครอบครัว เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

- 1.3 ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การชักชวน โน้มน้าว ล่อลวง หรือแม้แต่การกดดันจากกลุ่มเพื่อน 4) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความจำเป็นต้องใช้ยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการทำงาน 5) ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน และการสะดวกในการเข้าถึงยาเสพติด และ 6) ปัจจัยด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ ความไม่รู้และไม่เกรงกลัวต่อมาตรการลงโทษทางกฎหมาย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการจำหน่าย

ยาเสพติด พบว่า ปัจจัยภายในได้แก่ ความต้องการยาเพื่อนำมาเสพเป็นเหตุสำคัญของกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ที่พัฒนาไปเป็นผู้จำหน่าย ความต้องการรายได้ในการดำรงชีพ ความฟุ้งเฟ้อ และความคิดความเชื่ออื่น เช่น ความคุ้นชินว่าเป็นวิถีปฏิบัติ ความต้องการชื่อเสียงอิทธิพล เป็นต้น ในส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในชุมชน และการรู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การสร้างโอกาสในการกระทำความผิด โดยต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดประกอบด้วย

2. มาตรการของภาครัฐในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำผิด และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่พบข้อสังเกตว่า ในส่วนของแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในทุกแนวทางนั้น ในระบบต้องโทษพบว่า ผู้ต้องขังมีความคิดความเชื่อส่วนตัวว่า การบำบัดไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง อีกทั้งช่วงระยะเวลาการดำเนินการบำบัดฟื้นฟูในเรือนจำที่ไม่เหมาะสมไม่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติได้อย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับการดำเนินการในระบบบังคับบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ในส่วนของสถานพยาบาล พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดไม่เห็นความสำคัญของการบำบัด และยังมีผู้ปกครองของผู้ที่เข้ารับการบำบัดบางส่วน ไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหายา แตกต่างจากการดำเนินการ (ลาดหลุมแก้ว) รักษาอ่อนข้างประสพผลสัมฤทธิ์ สามารถปรับทัศนคติผู้เข้ารับการบำบัดได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินในระบบบังคับบำบัดที่ไม่มีการควบคุมตัวพบว่า มีช่องว่างในการติดตามผู้เสพ/ผู้ติด เข้าบำบัดรักษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงานตัวเพื่อบำบัดรักษาตามโปรแกรมคุมประพฤติที่ขาดมาตรการในการควบคุม ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรม ส่งผลให้ไม่สามารถคาดหวังให้เกิดผลการปรับทัศนคติของผู้เข้ารับการบำบัดได้ สำหรับการดำเนินงานในบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ โดยในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพบว่า มักเป็นแนวทางบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดที่มีระยะเวลาค่อนข้างสั้น เน้นเพียงจำนวนผู้ผ่านการบำบัดทำให้การบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบดังกล่าวขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขาดความจริงจัง/เข้มแข็งในการดำเนินการ ในขณะที่การสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาล พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดบางส่วนไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัด แต่เป็นการเข้ารับการบำบัดด้วยการถูกจูงใจหรือกดดัน/บังคับ เนื่องจากระบบสมัครใจขาดมาตรการบังคับให้ผู้เข้ารับการบำบัดต้องอยู่ครบตามกระบวนการ สำหรับแนวทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังในเรือนจำ พบว่า สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำหรือ ทัณฑสถาน ไม่ได้ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกหวาดกลัวต่อการกระทำผิด ส่งผลให้ไม่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่กลับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขัง ได้รู้จักคบหาสมาคมกับนักโทษอื่น จึงเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคนิควิธีการในการกระทำผิดให้แก่กัน ดังนั้น มาตรการในการลงโทษโดยการจำคุกจึงยังไม่สามารถที่จะปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดได้จริง เพราะสาเหตุ

ที่ผู้ต้องขังยอมเข้าสู่กระบวนการแก้ไขตามโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมนิสัยต่าง ๆ ที่มีในเรือนจำ เป็นเพราะต้องการได้รับการพิจารณาปรับชั้นผู้ต้องขังให้สูงขึ้น และได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น มากกว่าที่จะเห็นประโยชน์จากการแก้ไขพฤติกรรมอย่างแท้จริง ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือ ทั้งในส่วนผู้ผ่านการบำบัดและการปรับพฤติกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า การช่วยเหลือ ไม่สอดคล้องต่อการดำรงชีพในปัจจุบัน และบางส่วนก็ยังประสบปัญหาความยุ่งยากล่าช้าในการดำเนินงาน อีกทั้งผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูมักไม่ทราบถึงมาตรการในการให้ความช่วยเหลือของรัฐ จึงไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือได้

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการการเสพยาเสพติดซ้ำ พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากผู้เสพ ไม่ได้รับรู้ถึงผลกระทบในแง่ลบ หรือข้อเสียที่เกิดกับตนเองเมื่อตนเองกลับไปเสพยาเสพติด โดยผู้เสพมักมีความคิด ความเชื่อว่าตนเองไม่ใช่ผู้ติดยาและไม่มีอาการเสพยาติดยา จึงไม่จำเป็นต้องเข้ารับการบำบัดหรือการช่วยเหลือใด จากภาครัฐ ประกอบกับการเสพติดทางใจหรือทางกายร่วมด้วย ทำให้ผู้เสพกลับมาเสพติดซ้ำ ส่วนปัจจัยแวดล้อมภายนอก พบว่า 1) ปัจจัยครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมาก ที่จะช่วยปรับทัศนคติ และพฤติกรรมไม่ให้กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำ 2) ปัจจัยทางด้านสังคม หรือกลุ่มเพื่อน มักเป็นกลุ่มสังคมเดิมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเพื่อนในกลุ่มนี้อาจนำไปสู่การรู้จักกลุ่มสังคมใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และนำกลับมาสู่วังจรการเสพยาเสพติดอีกครั้ง 3) ปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่า เป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการรู้จักหรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจึงทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกลับมาเสพยาเสพติดซ้ำ นอกจากนี้ยังมี 4) ปัจจัยการเข้าไปเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ และ 5) ปัจจัยด้านกฎหมาย ร่วมด้วย สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีจำหน่ายยาเสพติดพบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคลไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะประเด็นการรับรู้ถึงรายได้ที่ตนได้รับจากการจำหน่ายยาเสพติด และการรู้จักสนิทสนมกับเพื่อนผู้ต้องขังในเรือนจำ ปัจจัยภายนอกประกอบไปด้วย การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการขาดทักษะ ความรู้ หรือการเข้าถึงการประกอบอาชีพที่ยังคงมีผลสำคัญ ทั้งนี้ ควรต้องพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการจำหน่ายยาเสพติด และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัจจัยเรื่องกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายร่วมด้วย เพื่อให้เกิดความครบถ้วนในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทุกประเภท ที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการทำวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทุกประเภท ที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 427 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทุกประเภท ที่ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 212 คน โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตร การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อน (กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ .05)

$$n = \frac{427}{1 + 427(.05)^2}$$

$$n = \frac{427}{2.0675}$$

$$= 206.52$$

ผู้วิจัย จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย จำนวน 212 คน และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกสบาย (Convenience sampling) เป็นการเลือกแบบไม่มีกฎเกณฑ์ อาศัยความสะดวกของผู้วิจัยเป็นหลัก และความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ข้างต้น เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัย กระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ แบ่งเป็น 2.1 จำนวน 9 ข้อ 2.2 จำนวน 12 ข้อ และ 2.3 จำนวน 13 ข้อ ซึ่ง กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	4 คะแนน
มาก	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ จำนวน 4 ข้อ ซึ่งกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	4 คะแนน
มาก	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ตอนที่ 4 การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ จำนวนครั้งที่กระทำผิดซ้ำ ความผิดจากยาเสพติดประเภท ระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ สาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่องพฤติกรรม การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. ร่างและเขียนข้อความของแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามา
3. จัดทำแบบสอบถามโดยเรียงลำดับคำถามตามความสำคัญ
4. นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญวิทยา (มีอาจารย์เหล่านี้ที่โรงเรียนนายร้อยสามพราน จังหวัดนครปฐม) ทำการตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชญวิทยา ส่งตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชญวิทยา ทำการตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่
  - 6.1 ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
  - 6.2 ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
  - 6.3 นายอานันต์ อาจเลิศ นักทัศนวิทยาชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าผู้อำนวยการ ส่วนควบคุมและทัณฑ์ปฏิบัติ เรือนจำพิเศษพัทยา
7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาวิเคราะห์หาค่า IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำนวณจากสูตรค่า IOC (Index of item objective congruence) ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ใช้สูตร

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามกับประเด็นการวิจัย

$$\sum R = \text{ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

ค่า IOC ที่ได้จะต้อง ≥ 0.5 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุง

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญทางด้านอาชีวศึกษาแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์

9. นำแบบสอบถามไปที่สมบูรณ์แล้ว Tryout กับผู้ต้องขังที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ได้ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

9.1 ด้านปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

9.2 ด้านปัจจัยกระบวนการทางสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

9.3 ด้านปัจจัยกระบวนการจัดการทางสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป เนื่องจากการกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2553)

10. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามบางข้อที่มีค่าระดับความเชื่อมั่นต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ในการเข้าถึงข้อมูลผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี จากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเสนอขออนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

2. นำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับงานวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี

3. นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี เมื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยจะนำไปประมวลผล ในโปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ผลข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัย กระบวนการขัดเกลาทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลด้วยการหาค่า Chi-Square และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกณฑ์การแปลผล

ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปลความ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลด้าน โครงสร้างทางสังคม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ในชุมชน ตามช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ ดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ดี

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่
ไม่ค่อยดี

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่
ไม่ดีเลย

เกณฑ์การแปลด้านกระบวนการทางสังคม ได้แก่ สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด
การถูกจำคุกในคดีอาเสพติด ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ และประสบการณ์ที่ได้รับ
หลังการพ้นโทษ ตามช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด/ การถูกจำคุกในคดี
อาเสพติด/ ประสบการณ์ที่ได้รับภายใน/ ประสบการณ์
หลังพ้นโทษ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด/ การถูกจำคุกในคดี
อาเสพติด/ ประสบการณ์ที่ได้รับภายใน/ ประสบการณ์
หลังพ้นโทษมาก

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด/ การถูกจำคุกในคดี
อาเสพติด/ ประสบการณ์ที่ได้รับภายใน/ ประสบการณ์
หลังพ้นโทษน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด/ การถูกจำคุกในคดี
อาเสพติด/ ประสบการณ์ที่ได้รับภายใน/ ประสบการณ์
หลังพ้นโทษน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ในด้านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู
ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว และสภาพความเป็นอยู่ตามช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง ได้รับการขัดเกลาทางสังคมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง ได้รับการขัดเกลาทางสังคมมาก

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง ได้รับการขัดเกลาทางสังคมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง ได้รับการขัดเกลาทางสังคมน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก
เรือนจำ ฯ และสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ ฯ ด้านการปฏิบัติระหว่างถูกคุมขังต่อการกระทำ
ผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ ดังนี้ (กนกทิพย์ พัฒนาพิ้วพันธ์, 2545, หน้า 25)

ค่า r ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่า r ตั้งแต่ 0.30-0.69	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่า r ต่ำกว่า 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เก็บข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	160	75.47
หญิง	52	24.53
รวม	212	100.00
อายุ		
18-25 ปี	15	7.08
26-35 ปี	102	48.11
36-45 ปี	77	36.32
46-55 ปี	18	8.49
55-60 ปี		
รวม	212	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนาที่เกิด		
ภาคกลาง	49	23.11
ภาคตะวันออก	120	56.60
ภาคเหนือ	16	7.55
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	27	12.74
รวม	212	100.00
ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	8	3.78
ประถมศึกษา	96	45.28
มัธยมศึกษา	97	45.75
อนุปริญญา/ ปวส.	8	3.77
ปริญญาตรี	3	1.42
รวม	212	100.00
สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด		
โสด	98	46.23
สมรสและอยู่ด้วยกัน	54	25.47
สมรสแต่แยกกันอยู่	37	17.45
หย่าร้าง/ เป็นหม้าย	23	10.85
รวม	212	100.00
ต้องโทษครั้งแรกอายุ		
18-25 ปี	105	49.53
26-35 ปี	78	36.79
36-45 ปี	22	10.38
46- 55 ปี	5	2.36
อื่น ๆ	2	0.94
รวม	212	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย		
ไม่มี	27	12.74
รับราชการ/ วิสาหกิจ	3	1.42
ค้าขาย	26	12.26
พนักงานบริษัท	25	11.79
เกษตรกรรวม	7	3.30
รับจ้าง/ ค้าขายส่วนตัว	117	55.19
เรียนหนังสือ	1	0.47
อื่น ๆ	6	2.83
รวม	212	100.00
รายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	63	29.72
10,000-20,000 บาท	59	27.83
20,001-30,000 บาท	12	5.66
30,001 บาทขึ้นไป	3	1.42
ไม่มีรายได้แน่นอน	59	27.83
ไม่มีอาชีพ (ตกงาน)	16	7.55
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75.47 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.11 มีภูมิลำเนาที่เกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 56.60 ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.75 และมีสถานภาพโสดก่อนการต้องโทษครั้งสุดท้ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.23 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องโทษครั้งแรกอายุตอน 18-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.53 โดยการอาชีพรับจ้าง/ ค้าขายส่วนตัวก่อนต้องโทษครั้งสุดท้ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.19 และส่วนใหญ่รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 29.72 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดี ยาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขัง
คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านสภาพเศรษฐกิจ	2.76	0.77	ดี	1
ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน	2.62	0.44	ดี	2
ภาพรวมปัจจัยโครงสร้างทางสังคม	2.69	0.44	ดี	-

จากตารางที่ 4-2 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ
พัทยา ภาพรวม พบว่า สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี
($\bar{X} = 2.69$, $SD = 0.44$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ
ที่ 1 ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.77$) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 2.62$, $SD = 0.44$)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคม
ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพเศรษฐกิจ

ด้านสภาพเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้กระทำผิด	44 (20.75)	88 (41.51)	59 (27.83)	21 (9.91)	2.73	0.90	มาก	2
2. ประสบปัญหาเรื่อง ไม่มีงานทำ ๆ ให้ ต้องหารายได้เสริม โดยการค้ายาเสพติด	43 (20.28)	81 (38.21)	60 (28.30)	28 (13.21)	2.66	0.94	มาก	3
3. มีปัญหาเรื่อง ค่าใช้จ่ายภายใน ครอบครัว	65 (30.66)	87 (41.04)	36 (16.98)	24 (11.32)	2.91	0.96	มาก	1
ภาพรวมด้านสภาพเศรษฐกิจ					2.76	0.77	มาก	-

จากตารางที่ 4-3 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ พัทยา ด้านสภาพเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวม สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาเรื่อง ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.96$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ปัญหาเศรษฐกิจทำให้กระทบคิด ($\bar{X} = 2.73$, $SD = 0.90$) และประสบปัญหาเรื่องไม่มีงานทำ ำ ให้ต้องหารายได้เสริมโดยการค้ายาเสพติด ($\bar{X} = 2.66$, $SD = 0.94$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน

ด้านสภาพแวดล้อม ในชุมชน	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่าเคยติดคุก อยู่ในเรือนจำมาก่อน*	35 (16.51)	79 (37.26)	77 (36.32)	21 (9.91)	2.39	0.80	น้อย	2
2. คนรอบข้างที่อยู่อาศัยของมีทำที่รังเกียจถูกเหยียดหยาม*	5 (2.36)	34 (16.04)	82 (38.98)	91 (42.92)	3.22	0.77	มาก	6
3. เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ เช่น ร่วมมือพัฒนา วัด โรงเรียน สถานที่สาธารณะ	11 (5.19)	75 (35.38)	90 (42.45)	36 (16.98)	2.29	0.78	น้อย	3
4. มีความรู้สึกที่ถูกจับตามองและจับผิดจากคนรอบข้าง*	18 (8.49)	63 (29.72)	87 (41.04)	44 (20.75)	2.74	0.90	มาก	5
5. รู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยของมีที่ทำเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ สิ่งที่ต้องการ	55 (25.94)	83 (39.15)	59 (27.83)	15 (7.08)	2.84	1.00	มาก	1

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ด้านสภาพแวดล้อม ในชุมชน	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
6. เข้าร่วมกิจกรรมที่ ชุมชน จัดขึ้นอยู่เสมอ	21 (9.91)	56 (26.42)	96 (45.28)	39 (18.40)	2.28	0.88	น้อย	4
ภาพรวมด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน					2.62	0.44	มาก	

* หมายถึง ข้อคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4-4 ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ พัทยา ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน พบว่า โดยภาพรวม สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับไม่ค่อยดี ($\bar{X} = 2.34, SD = 0.44$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ารู้สึกอบอุ่น ที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยของ มีที่ทำเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ สิ่งที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.84, SD = 1.00$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่ เกยตีดูกอยู่ในเรือนจำมาก่อน ($\bar{X} = 2.60, SD = 0.80$) และเป็นผู้นำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ เช่น ร่วมมือพัฒนาวัด โรงเรียน สถานที่สาธารณะ ($\bar{X} = 2.29, SD = 0.78$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดี ยาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยกระบวนการทางสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด	3.05	0.63	มาก	1
ด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด	2.32	0.63	มาก	3
ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ	2.71	0.67	มาก	2
ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ	1.92	0.72	น้อย	4
ภาพรวมปัจจัยกระบวนการทางสังคม	2.50	0.48	น้อย	-

จากตารางที่ 4-5 ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษ พัทธยา ภาพรวม พบว่า ความสัมพันธ์/ ประสพการณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, $SD = 0.48$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 0.63$) รองลงมาคือ ด้านประสพการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ($\bar{X} = 2.71$, $SD = 0.67$) ด้านการถูกจำคุกในคดีอาชญากรรม ($\bar{X} = 2.32$, $SD = 0.63$) และด้านประสพการณ์ที่ได้รับ หลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 1.92$, $SD = 0.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษ พัทธยา ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด

ด้านสภาพความสัมพันธ์ กับผู้กระทำผิด	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ในขณะที่ถูกคุมขัง มีเพื่อนสนิทที่เป็น ผู้ต้องขัง	56 (26.42)	99 (46.70)	49 (23.11)	8 (3.70)	2.96	0.85	มาก	3
2. ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้พูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อน ผู้ต้องขังอยู่เสมอ	59 (27.83)	102 (48.11)	46 (21.70)	5 (2.36)	3.01	0.77	มาก	2
3. ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ออกกำลังกาย กับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ	83 (39.15)	91 (42.92)	33 (15.57)	5 (2.36)	3.19	0.78	มาก	1
ภาพรวมด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด					3.05	0.63	มาก	-

จากตารางที่ 4-6 ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษ พัทธยา ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสพการณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 0.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ออกกำลังกายกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 0.78$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ในขณะที่ถูกคุมขังได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.77$) และในขณะที่ถูกคุมขังมีเพื่อนสนิทที่เป็นผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด

ด้านการถูกจำคุกในคดี ยาเสพติด	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. มีความผิดฐานเป็น (ผู้ค้า) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขัง ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี	55 (25.94)	94 (44.34)	43 (20.28)	20 (9.43)	2.87	0.90	มาก	1
2. มีความผิดฐาน เป็น (ผู้เสพ) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขัง ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี	23 (10.85)	63 (29.72)	61 (28.77)	65 (30.66)	2.21	1.00	น้อย	2
3. ถูกคุมขังในเรือนจำ พิเศษพัทยา จังหวัด ชลบุรีด้วยคดียาเสพติด โดยมีเพื่อนแนะนำ ให้ค้าหรือเสพ	10 (4.72)	42 (19.81)	74 (34.91)	86 (40.57)	1.89	0.88	น้อย	3
ภาพรวมด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด					2.32	0.63	น้อย	-

จากตารางที่ 4-7 ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสพการณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$, $SD = 0.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีความผิดฐานเป็น (ผู้ค้า) ยาเสพติดจนเป็นเหตุให้ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.90$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ มีความผิดฐานเป็น (ผู้เสพ) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ($\bar{X} = 2.21$, $SD = 1.00$) และถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้วยคดียาเสพติดโดยมีเพื่อนแนะนำให้ค้าหรือเสพ ($\bar{X} = 1.89$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ

ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ในขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง	57 (26.89)	109 (51.42)	36 (16.98)	10 (4.72)	3.00	0.79	มาก	1
2. ในขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง	50 (23.58)	122 (57.55)	27 (12.74)	13 (6.13)	2.99	0.78	มาก	2
3. ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้รับคำแนะนำ ที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง	19 (8.96)	62 (29.25)	63 (29.72)	68 (32.08)	2.15	0.96	น้อย	3
ภาพรวมด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ					2.71	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 4-8 ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$, $SD = 0.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ในขณะที่ถูกคุมขังมีโอกาสได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.79$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ในขณะที่ถูกคุมขังมีโอกาสได้รับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 0.78$) และในขณะที่ถูกคุมขังได้รับคำแนะนำที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ($\bar{X} = 2.15$, $SD = 0.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ

ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. หลังจากพ้นโทษยังมี การติดต่อ คบหากับ เพื่อนผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ	7 (3.30)	53 (25.00)	90 (42.45)	62 (29.25)	2.02	0.82	น้อย	1
2. หลังจากพ้นโทษยังมี โอกาส เวลา ได้ติดต่อ พูดคุยแลกเปลี่ยน เรื่องต่าง ๆ กับเพื่อน ผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ	9 (4.25)	49 (23.11)	86 (40.57)	68 (32.08)	2.00	0.85	น้อย	2
3. หลังจากพ้นโทษมี โอกาสได้ทำงานร่วมกับ เพื่อนผู้พ้นโทษ	9 (4.25)	21 (9.91)	90 (42.45)	92 (43.40)	1.75	0.80	น้อย	3
ภาพรวมด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ					1.92	0.72	น้อย	-

จากตารางที่ 4-9 ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.92$, $SD = 0.72$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า หลังจากพ้นโทษยังมี การติดต่อคบหากับเพื่อนผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ ($\bar{X} = 2.02$, $SD = 0.82$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ หลังจากพ้นโทษยังมีโอกาส เวลา ได้ติดต่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่าง ๆ กับเพื่อนผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ ($\bar{X} = 2.00$, $SD = 0.85$) และหลังจากพ้นโทษมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับเพื่อนผู้พ้นโทษ ($\bar{X} = 1.75$, $SD = 0.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขัง คดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตารางที่ 4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของ
ผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	2.97	0.67	ดี	1
ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว	2.86	0.76	ดี	2
ด้านสภาพความเป็นอยู่	2.51	0.58	ดี	3
ภาพรวมปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม	2.76	0.57	ดี	-

จากตารางที่ 4-10 ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม
ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า โดยรวมและทุกด้านได้รับการขัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับดี
($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ
ที่ 1 ($\bar{X} = 2.97$, $SD = 0.67$) รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ($\bar{X} = 2.86$,
 $SD = 0.76$) และด้านสภาพความเป็นอยู่ ($\bar{X} = 2.51$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลา
ทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ได้รับการเลี้ยงดูจาก บิดา มารดาด้วยความรัก ความอบอุ่น อย่าง สม่ำเสมอ	83 (39.15)	68 (32.08)	47 (22.17)	14 (6.60)	3.04	0.93	มาก	2
2. มีโอกาสได้ทำกิจกรรม ร่วมกับบิดา มารดา และ ญาติมิตรอย่างสม่ำเสมอ	41 (19.34)	82 (38.68)	70 (33.02)	19 (8.96)	2.68	0.88	มาก	3

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
3. บิดา มารดา มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างเสมอ	135 (63.68)	57 (26.89)	14 (6.60)	6 (2.83)	3.51	0.74	มากที่สุด	1
4. มีโอกาสได้ไปทำบุญเข้าวัด ร่วมกับครอบครัวเป็นประจำ	45 (21.23)	69 (32.55)	81 (38.21)	17 (8.02)	2.67	0.90	มาก	4
ภาพรวมด้านการอบรมเลี้ยงดู					2.97	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 4-11 ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ได้รับการขัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.97$, $SD = 0.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า บิดา มารดา มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างเสมอ ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.74$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดาด้วยความรักความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.93$) มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดา มารดา และญาติมิตรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 0.88$) และมีโอกาสได้ไปทำบุญเข้าวัด ร่วมกับครอบครัวเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.67$, $SD = 0.90$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว

ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. บิดามารดาและบุคคลในครอบครัว คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ	81 (38.21)	77 (36.32)	41 (19.34)	13 (6.13)	3.07	0.90	มาก	1

ตารางที่ 4-12 (ต่อ)

ด้านความสัมพันธ์กับ คนในครอบครัว	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
2. เมื่อประสบปัญหา คนในครอบครัวจะคอย ให้กำลังใจและหา ทางแก้ไขปัญหา ในทางที่ถูก	77 (36.32)	75 (35.38)	48 (22.64)	12 (5.66)	3.02	0.90	มาก	2
3. ครอบครัวทำกิจกรรม ร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหาร ด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เล่นกีฬาด้วยกัน ฯลฯ	53 (25.00)	55 (25.94)	83 (39.15)	21 (9.91)	2.66	0.96	มาก	4
4. เมื่อถูกจำคุกอยู่ใน เรือนจำครั้งก่อนมีบิดา มารดาและญาติมาเยี่ยม เขียนอย่างสม่ำเสมอ	51 (24.06)	80 (37.74)	47 (22.17)	34 (16.04)	2.70	1.00	มาก	3
ภาพรวมด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว					2.86	0.76	มาก	-

จากตารางที่ 4-12 ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ได้รับการขัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86, SD = 0.76$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัว คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.07, SD = 0.90$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ เมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก ($\bar{X} = 3.02, SD = 0.90$) เมื่อถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำครั้งก่อน มีบิดา มารดาและญาติมาเยี่ยมเขียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.70, SD = 1.00$) และครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหารด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เล่นกีฬาด้วยกัน ฯลฯ ($\bar{X} = 2.66, SD = 0.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกระบวนการจัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านสภาพความเป็นอยู่

ด้านสภาพความเป็นอยู่	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ครอบครัวไม่มีปัญหาเรื่องการใช้เงินในการดำรงชีวิต	22 (10.38)	73 (34.43)	85 (40.09)	32 (15.09)	2.40	0.86	น้อย	4
2. ครอบครัวมีอาชีพที่สร้างรายได้สำหรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอ	29 (13.68)	94 (44.34)	74 (34.91)	15 (7.08)	2.65	0.80	มาก	2
3. ก่อนต้องโทษในครั้งนี้อยู่ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน	30 (14.15)	61 (28.77)	65 (30.66)	56 (26.42)	2.31	1.01	น้อย	5
4. มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านอย่างเพียงพอและเหมาะสม	36 (16.98)	98 (46.23)	58 (27.36)	20 (9.43)	2.71	0.85	มาก	1
5. ครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกคนในครอบครัว	53 (25.00)	48 (22.64)	65 (30.66)	46 (21.70)	2.51	1.09	มาก	3
ภาพรวมด้านสภาพความเป็นอยู่					2.51	0.58	มาก	-

จากตารางที่ 4-13 ปัจจัยกระบวนการจัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ได้รับการจัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51, SD = 0.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีอุปกรณ์ เครื่องใช้ ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 2.71, SD = 0.85$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ครอบครัวมีอาชีพที่สร้างรายได้สำหรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.65, SD = 0.80$) ครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกคนในครอบครัว ($\bar{X} = 2.51, SD = 1.09$) ครอบครัวไม่มีปัญหาเรื่องการใช้เงินในการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 2.40, SD = 0.86$) และก่อนต้องโทษในครั้งนี้อยู่ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน ($\bar{X} = 2.31, SD = 1.01$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขังคดี ยาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตารางที่ 4-14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบำบัดรักษาในเรือนจำ
ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

การบำบัดรักษา ในเรือนจำ	ระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ในระหว่างที่ถูกคุมขัง ได้รับความรู้เกี่ยวกับ การฝีกอาชีพจากเรือนจำ	78 (36.79)	98 (46.23)	24 (11.32)	12 (5.66)	3.14	0.83	มาก	2
2. ในระหว่างที่ถูกคุมขัง ได้รับการฝึกรอบรมใน เรื่องการปฏิบัติตนเป็น บุคคลที่ดีของสังคม	87 (41.04)	100 (47.17)	19 (8.96)	9 (2.83)	3.26	0.73	มากที่สุด	1
3. ในระหว่างที่ถูกคุมขัง ได้มีส่วนร่วมในการ บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสังคม	49 (23.11)	98 (46.23)	51 (24.06)	14 (6.60)	2.86	0.84	มาก	4
4. ในระหว่างที่ถูกคุมขัง ได้เข้ารับการฝึกรอบรม ด้านจิตใจและปฏิบัติ ธรรม	52 (24.53)	102 (48.11)	48 (22.64)	10 (4.72)	2.92	0.81	มาก	3
ภาพรวมการบำบัดรักษาในเรือนจำ					3.04	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 4-14 การบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ
พัทยา พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า
ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้รับการฝึกรอบรมในเรื่องการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีของสังคม ($\bar{X} = 3.26$,
 $SD = 0.73$) มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้รับความรู้เกี่ยวกับ
การฝีกอาชีพจากเรือนจำ ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 0.83$) ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้เข้ารับการฝึกรอบรม
ด้านจิตใจและปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 2.92$, $SD = 0.81$) และในระหว่างที่ถูกคุมขังได้มีส่วนร่วม
ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ($\bar{X} = 2.86$, $SD = 0.84$) ตามลำดับ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ พัทยา

ตารางที่ 4-15 จำนวนและร้อยละของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ
พัทยา

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนของการกระทำผิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งนี้		
2 ครั้ง	121	57.08
3 ครั้ง	53	25.00
4 ครั้ง	18	8.49
5 ครั้ง	11	5.19
อื่น ๆ	9	4.24
รวม	212	100.00
ครั้งนี้มีความผิดจากยาเสพติดประเภท (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)		
เฮโรอีน	2	0.81
ยาอี/ ยาไอซ์	79	31.98
กระท่อม/ กัญชา	3	1.21
ยาบ้า	150	60.73
มอร์ฟีน	1	0.40
อื่น ๆ	12	4.87
ระยะเวลาของการกระทำครั้งนี้ห่างจากครั้งที่แล้ว		
น้อยกว่า 1 ปี	86	40.57
1-2 ปี	58	27.36
3-4 ปี	44	20.75
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	24	11.32
รวม	212	100.00

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับยาเสพติด		
สภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง	69	32.55
ไม่มีอาชีพ (ตกงาน)	56	26.42
สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว	46	21.70
สภาพแวดล้อมในชุมชน	20	9.43
อื่น ๆ	21	9.90
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 4-15 ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษ พัทยา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวนของการกระทำผิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งนี้ เป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 57.08 โดยมีความผิดเกี่ยวกับยาบ้า มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.73 ซึ่งระยะเวลาของการกระทำครั้งนี้ห่างจากครั้งที่แล้วน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.57 และสาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งนี้ คือ สภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง คิดเป็นร้อยละ 32.55 ตามลำดับ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตารางที่ 4-16 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา
จำแนกตามเพศ (n = 212)

เพศ	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
ชาย	88 (55.00)	40 (25.00)	32 (20.00)	160 (100.00)	3.163	.531
หญิง	33 (63.46)	13 (25.00)	6 (11.54)	52 (100.00)		
รวม	121 (57.08)	53 (25.00)	38 (17.92)	212 (100.00)		

จากตารางที่ 4-16 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 3.163 และมีค่า Sig = .531 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น เพศกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-17 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา
จำแนกตามอายุ (n = 212)

อายุ	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
18-35 ปี	69 (58.98)	25 (21.37)	23 (19.66)	117 (100.00)	9.081	.336
36-45 ปี	41 (53.25)	25 (32.47)	11 (14.29)	77 (100.00)		
46-55 ปี	11 (61.11)	3 (16.67)	4 (122.22)	18 (100.00)		
รวม	121 (27.08)	53 (25.00)	18 (17.92)	212 (100.00)		

จากตารางที่ 4-17 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 9.081 และมีค่า Sig. = .336 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น อายุกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-18 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามภูมิลำเนา (n = 212)

ภูมิลำเนา	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
ภาคกลาง	29 (59.18)	11 (22.45)	9 (10.20)	49 (100.00)	12.230	.141
ภาคตะวันออก	67 (55.83)	34 (28.33)	19 (6.67)	120 (10.00)		
ภาคเหนือและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25 (58.14)	8 (18.60)	10 (23.26)	43 (100.00)		
รวม	121 (27.08)	53 (25.00)	38 (8.49)	212 (100.00)		

จากตารางที่ 4-18 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 12.230 และมีค่า Sig. = .141 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น ภูมิลำเนากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-19 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา
จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 212)

ระดับการศึกษา	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
ไม่ได้เรียนถึง	52	33	19	104	.590	.964
ประถมศึกษา	(50.49)	(32.04)	(17.48)	(100.00)		
มัธยมศึกษา	69	20	19	108		
ขึ้นไป	(63.89)	(18.52)	(9.28)	(100.00)		
รวม	121	53	38	212		
	(27.08)	(25.00)	(8.49)	(100.00)		

จากตารางที่ 4-19 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .590 และมีค่า Sig. = .964 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น ระดับการศึกษากับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยาไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-20 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา
จำแนกตามสถานภาพ (n = 212)

สถานภาพ	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
โสด	44	33	21	98	19.964	.010*
	(44.90)	(33.67)	(21.43)	(100.00)		
สมรส	42	5	7	54		
และอยู่ด้วยกัน	(77.78)	(9.26)	(12.96)	(100.00)		

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

สถานภาพ	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
สมรส	35	15	10	60		
แต่แยกกันอยู่/ หย่า/ หม้าย	(58.33)	(25.00)	(16.67)	(100.00)		
รวม	121	53	38	212		
	(57.08)	(25.00)	(17.92)	(100.00)		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4-20 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 19.964 และมีค่า Sig. = .010 ซึ่งน้อยกว่า .05 ดังนั้น สถานภาพกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยามีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-21 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามอายุเมื่อต้องโทษครั้งแรก (n = 212)

อายุเมื่อต้องโทษ ครั้งแรก	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
18-35 ปี	100	50	33	183	6.022	.198
	(54.64)	(27.32)	(18.08)	(100.00)		
36 ปีขึ้นไป	21	3	5	29		
	(72.41)	(10.34)	(17.25)	(100.00)		
รวม	121	53	38	212		
	(57.08)	(25.00)	(17.92)	(100.00)		

จากตารางที่ 4-21 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเมื่อต้องโทษครั้งแรกกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุเมื่อต้องโทษครั้งแรกกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 6.022 และมีค่า Sig. = .198 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น อายุเมื่อต้องโทษครั้งแรกกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยาไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-22 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จำแนกตามอาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งสุดท้าย (n = 212)

อาชีพก่อนต้องโทษคุมขัง ครั้งสุดท้าย	การกระทำผิดซ้ำ				χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป	รวม		
ไม่มีอาชีพ	12 (44.44)	9 (33.33)	6 (22.22)	27 (100.00)	10.771	.952
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ/ ค้าขาย	18 (62.07)	6 (20.69)	5 (17.24)	29 (100.00)		
พนักงานบริษัท	15 (60.00)	5 (20.00)	5 (20.00)	25 (100.00)		
เกษตรกรกรรม/ รับจ้าง/ ทำงานส่วนตัว/ เรียนหนังสือ และอื่น ๆ	76 (58.02)	32 (24.43)	23 (17.56)	131 (100.00)		
รวม	121 (57.08)	53 (25.00)	38 (17.92)	212 (100.00)		

จากตารางที่ 4-22 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งสุดท้ายกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งสุดท้ายกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 10.771 และมีค่า Sig. = .952 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น อาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งสุดท้ายกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยาไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-23 ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา
จำแนกตามรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด (n = 212)

รายได้ต่อเดือน ก่อนต้องโทษ ครั้งล่าสุด	การกระทำผิดซ้ำ			รวม	χ^2	Sig.
	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้งขึ้นไป			
ต่ำกว่า 10,000 บาท	40 (63.49)	11 (17.46)	12 (19.05)	63 (100.00)	5.202	.951
10,000-20,000 บาท	32 (54.24)	16 (27.12)	11 (18.64)	59 (100.00)		
20,001บาท ขึ้นไป	9 (60.00)	4 (26.67)	2 (13.33)	15 (100.00)		
มีรายได้ ไม่แน่นอน/ ไม่มีรายได้ (ตกงาน)	40 (53.33)	22 (29.33)	13 (17.34)	75 (100.00)		
รวม	121 (57.08)	53 (25.00)	38 (17.92)	212 (100.00)		

จากตารางที่ 4-23 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด ก่อนต้องโทษคุมขังครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งล่าสุด ก่อนต้องโทษคุมขังครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 5.202 และมีค่า Sig. = .951 ซึ่งมากกว่า .05 ดังนั้น รายได้ต่อเดือน ก่อนต้องโทษครั้งล่าสุดก่อนต้องโทษคุมขังครั้งล่าสุดกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยาไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-24 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษแพทกกับปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (n = 212)

ปัจจัย	การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง					
	Y ₁		Y ₂		Y ₃	
	r	ระดับ	r	ระดับ	r	ระดับ
X ₁	.05	ต่ำ	.01	ต่ำ	.78*	สูง
X ₂	.06	ต่ำ	.18*	ต่ำ	.06	ต่ำ
X ₃	.12	ต่ำ	.01	ต่ำ	.02	ต่ำ

* p < .05

X₁ หมายถึง ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม

X₂ หมายถึง ปัจจัยกระบวนการทางสังคม

X₃ หมายถึง ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

Y₁ หมายถึง ด้านจำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำ

Y₂ หมายถึง ด้านระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ

Y₃ หมายถึง ด้านสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ

จากตารางที่ 4-24 พบว่า ปัจจัยกระบวนการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ (r = 0.18) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยโครงสร้างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง (r = 0.78) นอกจากนี้ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ และสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษแพทก

ตารางที่ 4-25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. เพศมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. อายุมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ภูมิลำเนามีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. สถานภาพมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ยอมรับสมมติฐาน
6. อายุเมื่อต้องโทษครั้งแรกมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. อาชีพก่อนต้องโทษคุมขังครั้งสุดท้ายมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
8. รายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้ายมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน
9. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ยอมรับสมมติฐาน
10. ปัจจัยกระบวนการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ยอมรับสมมติฐาน
11. ปัจจัยขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เก็บข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทางสังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลด้วยการหาค่า Chi-square และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี สรุปผลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีภูมิลำเนาที่เกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา และมีสถานภาพโสดก่อนการต้องโทษครั้งหลังสุดมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องโทษครั้งแรกตอนอายุ 18-25 ปี โดยประกอบอาชีพอาชีพรับจ้าง/ ค้าขาย ส่วนตัวก่อนต้องโทษคุมขังครั้งหลังสุดมากที่สุด และส่วนใหญ่รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด ตามลำดับ

2. ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวนของการกระทำผิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 โดยมีความผิดเกี่ยวกับยาบ้า มากที่สุด ซึ่งระยะเวลาของการกระทำครั้งนี้ห่างจากครั้งที่แล้วน้อยกว่า 1 ปี และสาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งนี้ คือ สภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง ตามลำดับ

3. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
ภาพรวม พบว่า สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี
เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ
ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน เป็นดังนี้

3.1 ด้านสภาพเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวม สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อม
ในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายภายใน
ครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ปัญหาเศรษฐกิจทำให้กระทบจิตใจ และ
ประสบปัญหาเรื่องไม่มีงานทำ ๆ ให้ ต้องหารายได้เสริมโดยการค้ายาเสพติด ตามลำดับ

3.2 ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน พบว่า โดยภาพรวม สภาพเศรษฐกิจ/
สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับไม่ค่อยดี เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า
รู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยของ มีที่ทำเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ
สิ่งที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่าเคยติดคุก
อยู่ในเรือนจำมาก่อน และเป็นผู้นำเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ เช่น ร่วมมือพัฒนาวัด โรงเรียน
สถานที่สาธารณะ ตามลำดับ

4. ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
ภาพรวม พบว่า ความสัมพันธ์/ ประสบการณ์ อยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ
ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด และด้านประสบการณ์
ที่ได้รับหลังพ้นโทษ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน เป็นดังนี้

4.1 ด้านสภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/
ประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้ทำกิจกรรม
ร่วมกัน เช่น ออกกำลังกาย กับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ
ในขณะที่ถูกคุมขัง ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ และในขณะที่ถูก
คุมขังมีเพื่อนสนิทที่เป็นผู้ต้องขัง ตามลำดับ

4.2 ด้านการถูกจำคุกในคดียาเสพติด พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/
ประสบการณ์ อยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีความผิดฐานเป็น (ผู้ค้า) ยาเสพติด
จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา
คือ มีความผิดฐานเป็น (ผู้เสพ) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา
จังหวัดชลบุรีและถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้วยคดียาเสพติด โดยมีเพื่อนแนะนำ
ให้ค้าหรือเสพ ตามลำดับ

4.3 ด้านประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ในขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ในขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง และในขณะที่ถูกคุมขัง ได้รับคำแนะนำที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ตามลำดับ

4.4 ด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ พบว่า โดยภาพรวม ความสัมพันธ์/ ประสบการณ์ อยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า หลังจากพ้นโทษยังมีการติดต่อกับเพื่อนผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ มีค่าเฉลี่ยมาก เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ หลังจากพ้นโทษ ยังมีโอกาส เวลา ได้ติดต่อกับพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่าง ๆ กับเพื่อน ผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ และหลังจากพ้นโทษมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับเพื่อนผู้พ้นโทษ ตามลำดับ

5. ปัจจัยกระบวนการจัดการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า โดยรวมและทุกด้านได้รับการจัดการทางสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว และด้านสภาพความเป็นอยู่ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน เป็นดังนี้

5.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ได้รับการจัดการทางสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า บิดา มารดา มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดาด้วยความรักความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดา มารดา และญาติมิตรอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสได้ไปทำบุญ เข้าวัด ร่วมกับครอบครัวเป็นประจำ ตามลำดับ

5.2 ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว พบว่า ได้รับการจัดการทางสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า บิดามารดาและบุคคลในครอบครัว คอย ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ เมื่อประสบปัญหาคนในครอบครัวจะคอย ให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก เมื่อถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำครั้งก่อน มีบิดา มารดาและญาติมาเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ และครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหารด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เล่นกีฬาด้วยกัน ฯลฯ ตามลำดับ

5.3 ด้านสภาพความเป็นอยู่พบว่า ได้รับการจัดการทางสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีอุปกรณ์ เครื่องใช้ ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ครอบครัวมีอาชีพที่สร้างรายได้สำหรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอ ครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกคนในครอบครัว ครอบครัวไม่มีปัญหาเรื่องการใช้เงินในการดำรงชีวิต และก่อนต้องโทษในครั้งนี้ ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน ตามลำดับ

6. การบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้รับการฝึกอบรม ในเรื่องการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีของสังคม มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้รับความรู้เกี่ยวกับการฝึกอาชีพจากเรือนจำ ในระหว่างที่ถูกคุมขังได้ เข้ารับการฝึกอบรมด้านจิตใจและปฏิบัติธรรม และในระหว่างที่ถูกคุมขังได้มีส่วนร่วม ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ตามลำดับ

7. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า เพศ อายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษคุมขัง ครั้งหลังสุด อายุเมื่อต้องโทษครั้งแรก และรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษครั้งหลังสุด ไม่มี ความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ส่วนสถานภาพ มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยกระบวนการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ ($r = 0.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ ทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.78$) นอกจากนี้ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยกระบวนการทาง สังคม และปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการกระทำ ผิดซ้ำระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำ และสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา

อภิปรายผล

การศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สามารถนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวม พบว่า สภาพเศรษฐกิจ/ สภาพแวดล้อมในชุมชน/ ความเป็นอยู่ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายภายใน และปัญหาเศรษฐกิจทำให้กระทำผิด และประสบปัญหาเรื่องไม่มีงานทำ ๆ ให้ต้องหารายได้เสริมโดยการค้ายาเสพติด โดยที่คนในชุมชน ที่อยู่อาศัยรับรู้เคยติดคุก อยู่ในเรือนจำมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตร์ รัชศรี (2553) การศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า

กระทำความผิดเป็นครั้งที่ 2 กระทำความผิดคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด ได้รับการปล่อยตัว โดยได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อค่านิยมในการกระทำ ความผิดระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าสังคมยกย่อง นับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจน และสังคมในปัจจุบันเป็นแบบวัตถุนิยม ฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในระดับมาก

2. ปัจจัยกระบวนการทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ภาพรวม พบว่า ความสัมพันธ์/ ประสบการณ์ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา เห็นว่าในขณะที่ถูกคุมขังได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ออกกำลังกายกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ จากผู้ต้องขังอื่นที่มีความผิดฐานเป็นผู้ค้ายาเสพติด จนเป็นเหตุให้ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ทำให้ขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง และในขณะที่ถูกคุมขังมีโอกาสดำเนินการรับ ประสบการณ์ ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง และในขณะที่ถูกคุมขังได้รับคำแนะนำ ที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

3. ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา พบว่า โดยรวมและทุกด้านได้รับการขัดเกลาทางสังคม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ได้รับการขัดเกลาทางสังคม จากบิดา มารดา มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างเสมอ ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดาด้วยความรักความอบอุ่น อย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดา มารดา และญาติมิตร บิดามารดาและบุคคล ในครอบครัว คอย ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่แต่จากปัจจัยทางด้านสังคม ที่มีความต้องการในการมีอุปกรณ์ เครื่องใช้ ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านอย่างเพียงพอที่เป็น ค่านิยมในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนาฎ มุกระ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพล กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว สังคมและชุมชน การคบเพื่อน เศรษฐกิจ ก็ตาม ล้วนส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถ้าครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยง ดูที่เอาใจใส่ ก็ง่ายกับการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน ตลอดจนสภาพของสังคมและชุมชน ซึ่งเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมาแล้วต้องประสบ ปัญหาทั้งด้านของสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลกลัวที่สังคมจะไม่ให้การยอมรับ และต้องเจอกับ ปัญหาการตกงาน ถูกปฏิเสธจากสถานที่ทำงาน ทำให้ขาดรายได้ที่จะเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว ส่งผลให้ต้องกลับไปทำผิดซ้ำนั่นเอง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพก็มีอิทธิพลกับการกระทำผิดซ้ำในคดี ยาเสพติด เช่นกัน ทั้งบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงออก ต่างก็มีอิทธิพลกับการกระทำ ผิดซ้ำ เช่นกัน

4. ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายภายใน และปัญหาเศรษฐกิจทำให้กระทำผิดและประสบปัญหาเรื่องไม่มีงานทำ ๆ ให้ต้องหารายได้เสริมโดยการค้ายาเสพติด โดยที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยรับรู้ว่ายาคือคอก อยู่ในเรือนจำมาก่อน จึงส่งผลให้มีการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจำเนียร ชุณหโสภาค (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดและคดีฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการกระทำผิดในคดียาเสพติด ครั้งแรกมาจากเพื่อนชักชวน ส่วนสาเหตุการกระทำผิดในคดียาเสพติด ครั้งสุดท้าย เป็นเพราะต้องการเงิน ไม่มีเงินใช้ รายได้ไม่พอใช้จ่าย และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดครั้งแรกกับจำนวนครั้งที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด พบว่า หากการกระทำความผิดครั้งแรกมีจำนวนปีที่รับโทษมาก จะส่งผลให้มีการกระทำความผิดน้อยครั้งลง

5. ปัจจัยกระบวนการทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ออกกำลังกายกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ ในขณะที่ถูกคุมขัง มีโอกาสได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขังและในขณะที่ถูกคุมขังมีโอกาสดูรับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง และในขณะที่ถูกคุมขังได้รับคำแนะนำที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง ไม่มีส่วนในการทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี บุนนาค (2542) วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมากมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดาไม่ดี การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า มีความรู้เรื่องพิษภัยของยาบ้าต่อร่างกายน้อย ความรู้เรื่องการรับโทษตามกฎหมายน้อย ผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน และมีลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยหลังพ้นโทษที่มีแนวโน้มที่จะทำให้พฤติกรรมเสพยาบ้า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เกิดจาก การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

6. ปัจจัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำพิเศษพัทยาในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ต้องขังคดียาเสพติด

ในเรือนจำพิเศษพัทยาได้รับการขัดเกลาทางสังคมจากบิดา มารดา มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างเสมอ ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดาด้วยความรักความอบอุ่น อย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดา มารดา และญาติมิตร บิดามารดาและบุคคลในครอบครัว คอย ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ ทำให้การกระทำผิดซ้ำนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมิตร จันทร์จารุ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยาโดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงขอเสนอให้กรมราชทัณฑ์ กำหนดมาตรการการป้องกันโดยใช้การขัดเกลาทางสังคมและป้องกันมิให้บุคคลที่เคยกระทำผิดมาแล้วกลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดยใช้วิธีการแก้ไขอบรมฟื้นฟูจิตใจให้กลับตัวเป็นคนดี
2. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมในชุมชนของผู้ต้องขังในด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่ค่อยดี ดังนั้นจึงขอเสนอให้กรมราชทัณฑ์ร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของ ภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยกระทำผิดหรือผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกมาแล้ว โดยการช่วยเหลือให้โอกาสจัดหางานให้ทำ ขอมรับการกลับตัวของผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษให้มีงานที่สุจริต คอยให้การสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น การจัดหา เครื่องจักรเย็บผ้า เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีเครื่องมือในการทำงานไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก
3. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยกระบวนการทางสังคมในชุมชนของผู้ต้องขังในด้านประสบการณ์ที่ได้รับหลังพ้นโทษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น จึงขอเสนอให้กรมราชทัณฑ์ จัดให้มีการฝึกวิชาชีพในเรือนจำให้แก่ผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงภูมิหลังและความสนใจของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ควรฝึกวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ผู้ต้องขังจะสามารถนำวิชาชีพที่ได้รับไปประกอบอาชีพสุจริตในสังคมปัจจุบันได้ และให้ได้รับการศึกษาในเรือนจำ เพื่อให้ได้รับความรู้และนำมาใช้เมื่อพ้นโทษ

4. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านจัดเกลาทางสังคมในชุมชนของผู้ต้องขังในด้านสภาพความเป็นอยู่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงขอเสนอให้กรมราชทัณฑ์ ดำรวจ อัยการ ศาล ประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามร่วมกัน โดยกำหนดนโยบายและการวางแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องระหว่างหน่วยงาน จะต้องมีการดำเนินการปราบปรามจับกุมดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วพิพากษาคดีด้วยความยุติธรรมและเที่ยงตรง การจับกุมที่รวดเร็ว เป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำผิดขึ้นอีก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ควรกำหนดหลักสูตรให้กับเรือนจำ และทัณฑสถานเปิดจัดการอบรมให้กับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป กำหนดระยะเวลา ดำเนินการที่ชัดเจนก่อนปล่อยตัวพ้นโทษปกติ มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากข้อมูล ฝ่ายจำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง ให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นจริง เป็น โปรแกรมที่เข้มข้น ไม่ใช่การลงโทษ
2. ด้านปัจจัยโครงสร้างทางสังคม กรมราชทัณฑ์ควรร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในเขตพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล บริษัท ห้าง ร้าน มูลนิธิ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้การสงเคราะห์ผู้พ้นโทษในด้านต่าง ๆ เช่น มีการจัดหางานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถมั่นคง มีรายได้เพียงพอกับการเลี้ยงชีพ มีการจัดสรรทุนประกอบอาชีพให้แก่ผู้ที่ต้องการไปลงทุนประกอบอาชีพอิสระ หรืออาชีพ เสริม จัดหาแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพสุจริต มีการจัดอบรมด้านวิชาชีพ ฝึกวิชาชีพ แนะนำด้านอาชีพหลังพ้นโทษ
3. ด้านปัจจัยกระบวนการทางสังคม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ จึงควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยกรมราชทัณฑ์ควรกำหนดหลักสูตรให้กับเรือนจำและทัณฑสถานให้มีการดำเนินการอบรม เรียนรู้วิธีควบคุมตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ และอารมณ์ เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อเกิดสถานการณ์ที่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
4. ด้านปัจจัยกระบวนการจัดเกลาทางสังคม กรมราชทัณฑ์ควรกำหนดหลักสูตรให้กับเรือนจำ และทัณฑสถานจัดการให้มีการอบรมพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งตั้งใจจริงที่จะไม่ไปกระทำผิดซ้ำอีก ไม่กลับไปคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทักษะประกอบอาชีพให้สามารถนำไปประกอบ อาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เช่น ช่างซ่อมรองเท้า ช่างตัดผม ช่างซ่อม จักรยานยนต์ ฯลฯ หรือเป็นอาชีพที่ในตลาดต้องการ การให้คำปรึกษาทักษะการป้องกันการกระทำ ผิดซ้ำ และเตรียมความพร้อมด้านครอบครัวและการปรับตัวในสังคม มีการติดตามและประเมินผลการจัดอบรม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดทำโปรแกรม และการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เข้าร่วม โครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นจึงขอเสนอให้

1. ควรมีการศึกษาถึงการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศเพิ่มเติมและควรมีการศึกษาวิจัยหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมแก้ไขยาก
2. ควรมีการศึกษาถึงการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดในประเภทความผิดต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์กับการจำแนกความผิดเฉพาะคดี และฟื้นฟูฝึกอบรม แก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้อย่างเหมาะสม
3. ควรมีการศึกษาถึงการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เพื่อแสวงหาแนวทางและมาตรการในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังตั้งแต่เริ่มแรก

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์. (2548). *โครงการอบรมจริยธรรมผู้ต้องขังเรือนจำทั่วประเทศเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2550). *แผนการพัฒนามุขกมล*. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2558). *ข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2558 ผู้ต้องราชทัณฑ์ที่เข้ามาเรือนจำพิเศษพัทยา ในคดีทั่วไป*. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์.
- กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒันธ์. (2545). *สถิติอ้างอิงเพื่อการวิจัยทางการศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรรณิการ์ มณเฑียร. (2544). *ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี*. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกษมสานต์ โชติชาครพันธุ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2547). *ความขัดแย้งทางสังคมและแนวทางในการแก้ไขตามแนวพุทธศาสตร์*. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 30, 65-74.
- จำเนียร ชุณหโสภาค. (2550). *ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2544). *การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). *สถิติเพื่อนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไอซ์เท็กซ์.
- ชาติชาย ชินลาหาร. (2547). *ปัญหาเรื่องการศึกษาภายในเรือนจำและทัณฑสถาน*. *วารสารราชทัณฑ์*, 25, 18-22.
- ที่ว่ากรมเมืองพัทยา. (2558). *ประวัติเมืองพัทยา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.pattaya.go.th/>
- นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (ม.ป.ป.). *อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม)*. กรุงเทพฯ: พรทิพย์การพิมพ์.

- นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2541). *อาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรทิพย์การพิมพ์.
- นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2543). เทคนิคและวิธีการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง. ใน *เอกสารการสอนชุดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกระทำผิด หน่วยที่ 7*. (หน้า 354-461). นนทบุรี: สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นัทธี จิตสว่าง. (2541). *หลักทัณฑ์วิทยา*. นนทบุรี: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์.
- นัทธี จิตสว่าง และสมุนทิพย์ ใจเหล็ก. (2544). *เส้นทางผู้ต้องขังคดียาเสพติด*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์ และสำนักป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- นิมิตร จันทร์จารุ. (2551). *การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นุชนาฏ มุกระ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. (2553). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ประไพ ชันทองดี. (2548). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ประวิทย์ เมณฑ์กุล. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประวดี ถาวรศิริ. (2532). *การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชญาวิทยาและยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. (2545). *การขัดกลายทางสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2531). *อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางควบคุม*. กรุงเทพฯ: พระนครการพิมพ์.
- พรชัย ชันดี. (2543). *ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: บั๊กเน็ต.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2524). พฤติกรรมการยอมรับด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์

ของประชาชนในเขตชุมชนแออัดคลองเตย. วิทยานิพนธ์ □ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม มาตรา 16. (2543). เข้าถึงได้จาก <http://www.thailandroad.com/legal/law01.htm>

มนตรี รักษ์ศรี. (2553). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มนตรี บุญนาค. (2542). วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ขงยุทธ แสงรุ่งเรือง. (2550). การศาลยุติธรรม ระบบงานศาลยุติธรรม การบริหารงานยุติธรรม (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราชิน โนรี. (2544). การศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำภาคตะวันออกเฉียง. ม.ป.ท.

วรเดช จันทรศร. (2522). สาเหตุของอาชญากรรม-ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 19(3), 36-39.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุกกานดา สุขศรีวงษ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สนธยา พลศรี. (2545) □. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สมบุญ มาศประมุท. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางบางขวาง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมบูรณ์ เตชะวงศ์. (2545). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551). ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา

- ยาเสพติด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
 สูดสงวน สุธีสร. (2546). *อาชญวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 สุพจน์ สุโรจน์. (2543). กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน.
วารสารกฎหมายสุขภาพจิต, 5(1), 137-142.
 สุพัตรา สุภาพ. (2536). *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ประเพณี* (พิมพ์ครั้งที่ 8).
 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 สุวรรณ ใจคล้องเกล้า. (2546). สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี.
 ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 อรัญ สุวรรณบุปผา. (2518). *หลักอาชญวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 อังคนพ ชูบำรุง. (2539). คำอธิบายอาชญวิทยาตามหลักสังคมวิทยา ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
 อาชญวิทยาทัณฑวิทยา (เล่ม 2)*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
 อาณัติ อาจเลิศ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษ
 เด็ดขาดชาย เรือนจำสมุทรสงคราม. *วารสารราชทัณฑ์*, 22, 11-12.
 เอกรินทร์ วรรณเวศ. (2549). การศึกษาสาเหตุและกระบวนการเป็นผู้ค้ายาบ้ารายย่อย: กรณีศึกษา
 นักโทษในทัณฑสถานวัยหนุ่มกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 พระนครศรีอยุธยา.
 Charon, J. M. (1992) *Symbolic interactionism: An introduction, an interpretation, an integration*.
 (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
 Durkheim, E. (1951). *Suicide: A study in sociology*. Glencoe, IL: The Free Press.
 Landis, J. R. (1986). Experiences of 500 children with adult's sexual deviance.
Psychiatric Quarterly Supplement 30, 91-109.
 Merton, T. (1966). A search for solitude. *The Journals of Thomas Merton*, 3, 189-90.
 Vold, G. (1958). *Theoretical criminology*. New Jersey: University of Delaware Press.
 Ward, D. A., Carter, T. J., & Perrin, R. D. (1994). *Social deviance*. Singapore: Allyn and Bacon.
 Sutherland, E. H., & Cressey, D. R. (1974). *Criminology*. Philadelphia: Lippincott.
 Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา
จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำ
ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัย
ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูล
ที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้
เท่านั้น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 โครงสร้างทางสังคม กระบวนการทางสังคม และกระบวนการขัดเกลา

ทางสังคม

ตอนที่ 2.1 โครงสร้างทางสังคม

ตอนที่ 2.2 กระบวนการทางสังคม

ตอนที่ 2.3 กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง

ตอนที่ 4 การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับท่าน เพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 18-25 ปี

2. 26-35 ปี

3. 36-45 ปี

4. 46-55 ปี

5. 56-60 ปี

6. อื่น ๆ ระบุ.....

3. ภูมิภาคกำเนิด

 1. ภาคกลางและกรุงเทพฯ 3. ภาคเหนือ 2. ภาคตะวันออก 4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(อีสาน)

 5. ภาคใต้

4. ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด

 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ 3. มัธยมศึกษาที่หรือเทียบเท่า 5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 2. ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า 4. อนุปริญญา/ ปวส. 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย

 1. โสด 3. แต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่ 2. แต่งงานแล้วและยังอยู่ด้วยกัน 4. หย่าร้างหรือเป็นหม้าย

6. อายุเมื่อต้องโทษครั้งแรก

 1. 18-25 ปี 3. 36-45 ปี 5. 56-60 ปี 2. 26-35 ปี 4. 46-55 ปี 6. อื่น ๆ ระบุ.....

7. อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย

 1. ไม่มีงานทำ (ว่างงาน) 3. ค้าขาย 5. เกษตรกรรม 7. เรียนหนังสือ 2. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ 4. พนักงานบริษัท 6. รับจ้างทั่วไป/ ทำงานส่วนตัว 8. อื่น ๆ ระบุ.....

8. ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้ายท่านมีรายได้ประมาณเดือนละ

 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 3. 20,001-30,000 บาท 5. ไม่มีรายได้แน่นอน 2. 10,000-20,000 บาท 4. 30,001 บาทขึ้นไป 6. ไม่มีอาชีพ (ตกงาน)

ตอนที่ 2 โครงสร้างทางสังคม กระบวนการทางสังคมและกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ตอนที่ 2.1 โครงสร้างทางสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
สภาพเศรษฐกิจ				
1. ปัญหาเศรษฐกิจทำให้ท่านกระทำผิด				
2. ท่านประสบปัญหาเรื่องไม่มีงานทำทำให้ท่านต้องหารายได้เสริม โดยการค้าขายเสพติด				
3. ท่านมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว				
สภาพแวดล้อมในชุมชน				
1. คนในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยรับรู้ว่าท่านเคยติดคุก อยู่ในเรือนจำมาก่อน				
2. คนรอบข้างที่อยู่อาศัยของท่านมีท่าที่รังเกียจ ดูถูกเหยียดหยาม				
3. ท่านเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเสมอ เช่น ร่วมมือพัฒนาวัด โรงเรียน สถานที่สาธารณะ				
4. ท่านมีความรู้สึกว่าคุณถูกจับตามองและจับผิดจากคนรอบข้าง				
5. ท่านรู้สึกอบอุ่นที่คนในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่าน มีทีท่าเป็นมิตร คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง				
6. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนของท่านจัดขึ้นอยู่เสมอ				

ตอนที่ 2.2 กระบวนการทางสังคม

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
สภาพความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด				
1. ในขณะที่ท่านถูกคุมขัง ท่านมีเพื่อนสนิทที่เป็นผู้ต้องขัง				
2. ในขณะที่ท่านถูกคุมขัง ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ				
3. ในขณะที่ท่านถูกคุมขัง ท่านทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ออกกำลังกายกับเพื่อนผู้ต้องขังอยู่เสมอ				
การถูกจำคุกในคดียาเสพติด				
1. ท่านมีความผิดฐานเป็น (ผู้ค้า) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ท่านถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี				
2. ท่านมีความผิดฐานเป็น (ผู้เสพ) ยาเสพติด จนเป็นเหตุให้ท่านถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี				
3. ท่านถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้วยคดียาเสพติด โดยมีเพื่อนแนะนำให้ท่านค้าหรือเสพ				
ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ				
1. ในขณะที่ท่านถูกคุมขัง ท่านมีโอกาสดูแลความรู้ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง				
2. ในขณะที่ท่านถูกคุมขังท่านมีโอกาสดูแลประสบการณ์ด้านต่าง ๆ จากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง				
3. ในขณะที่ท่านถูกคุมขังท่านได้รับคำแนะนำที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากเพื่อนผู้ถูกคุมขัง				
ประสบการณ์ที่ได้รับหลังการพ้นโทษ				
1. หลังจากพ้นโทษท่านยังมีการติดต่อ คบหากับเพื่อนผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ				
2. หลังจากพ้นโทษท่านยังมีความโอกาส เวลา ได้ติดต่อ พูดคุยแลกเปลี่ยน เรื่องต่าง ๆ กับเพื่อน ผู้ต้องโทษ/ พ้นจากโทษ				
3. หลังจากพ้นโทษท่านมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับเพื่อนผู้พ้นโทษ				

ตอนที่ 2.3 กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
การอบรมเลี้ยงดู				
1. ท่านได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดาด้วยความรัก ความอบอุ่น อย่างสม่ำเสมอ				
2. ท่านมีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดา มารดา และญาติมิตรอย่างสม่ำเสมอ				
3. บิดา มารดามีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ท่าน เสมอ				
4. ท่านมีโอกาสได้ไปทำบุญเข้าวัด ร่วมกับครอบครัว เป็นประจำ				
ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว				
1. ท่านมีบิดามารดาและบุคคลในครอบครัว คอย ดูแล เอาใจใส่เป็นอย่างดีและให้การอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ				
2. เมื่อท่านประสบปัญหาคนในครอบครัวจะคอย ให้กำลังใจและหาทางแก้ไขปัญหาในทางที่ถูก				
3. ครอบครัวของท่านทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหารด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เล่นกีฬา ด้วยกัน ฯลฯ				
4. เมื่อท่านถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำครั้งก่อน มีบิดา มารดา และญาติมาเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ				
สภาพความเป็นอยู่				
1. ครอบครัวของท่านไม่มีปัญหาเรื่องการใช้เงิน ในการดำรงชีวิต				
2. ครอบครัวของท่านมีอาชีพที่สร้างรายได้สำหรับใช้ ในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอ				
3. ก่อนต้องโทษในครั้งนี้ ท่านไม่มีภาระหนี้สินที่ต้อง ชำระในแต่ละเดือน				

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4. ท่านมีอุปกรณ์ เครื่องใช้ ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านอย่างเพียงพอและเหมาะสม				
5. ครอบครัวของท่านอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกคนในครอบครัว				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในเรือนจำของผู้ต้องขัง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ในระหว่างที่ถูกคุมขังท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการฝึกอาชีพจากเรือนจำ				
2. ในระหว่างที่ถูกคุมขังท่านได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีของสังคม				
3. ในระหว่างที่ถูกคุมขังท่านได้มีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม				
4. ในระหว่างที่ถูกคุมขังท่านได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านจิตใจและปฏิบัติธรรม				

ตอนที่ 4 การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำพิเศษพัทยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่าน เพียงคำตอบเดียว

1. ครั้งนี้ท่านกระทำผิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นครั้งที่เท่าไร

1. 2 ครั้ง

2. 3 ครั้ง

3. 4 ครั้ง

4. 5 ครั้ง

5. อื่น ๆ โปรดระบุ..... ครั้ง

2. ครั้งนี้ท่านมีความผิดจากยาเสพติดประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เฮโรอีน

2. ยาอี/ ยาไอซ์

3. กระท่อม/ กัญชา

4. ยาบ้า

5. มอร์ฟีน

6. อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

3. ระยะเวลาของการกระทำครั้งนี้ห่างจากครั้งที่แล้วนานเท่าไร
1. น้อยกว่า 1 ปี 2. 1-2 ปี
3. 3-4 ปี 4. ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
4. สาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับยาเสพติด คือสาเหตุใด
1. สภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง 2. ไม่มีอาชีพ (ตกงาน)
3. สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว 4. สภาพแวดล้อมในชุมชน
5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัย